

Kuopion kaupungin osa-alueen muinais- jäännösinventointi

2. – 27.9.2002

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Pohjois-Savon liitto

Kuopion kaupungin alueen osa-inventointi

Tutkimuksen suorittaja: Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Inventoija: FM Juha Hirvilammi

Kuopion kaupungin alueen muinaisjäännösinventointi toteutettiin Kuopion kulttuurihistoriallisen museon toimesta Pohjois-Savon Liiton toimeksiannosta. Inventoinnissa keskityttiin tiettyille maakuntakaavoituksen kannalta ajankohtaisille alueille, joilta aikaisemmat inventointien tuottamat tiedot olivat niukat. Inventointi suoritettiin Kuopiossa 2.9. – 27.9.2002 välisenä aikana. Kenttätyöt kestivät siis noin neljä viikkoa. Kallaveden saaria inventoitiin käyttäen venettä.

Inventointiyö rajattiin koskemaan tiettyjä kaavoituksen kannalta ajankohtaisia alueita Kuopion kaupungin itäisillä alueilla. Alueiden tarkastelussa keskityttiin mahdollisten esihistoriallisen ajan muinaisjäännösten etsimiseen. Inventoinnin yhteydessä havaittiin kuitenkin myös joitakin historiallisen ajan kohteita, jotka on merkitty raportissa erilliseen tentatiivikohdeluetteloon lukuun ottamatta kohdetta Majoisenpuro 1.133., joka on otettu mukaan kiinteänä suojeltavana kohteena.

Inventoinnissa löydettiin kaksi ennestään tuntematonta röykkiötä sekä yksi varhaismetallikautinen asuinpaikka. Lisäksi tuli esiin edellä mainittu Majoisenpuron todennäköisesti historialliseen aikaan ajoittuva rakennelma. Vuoden 2002 inventoinnin jälkeen Kuopion kaupungin alueelta tunnetaan 32 kiinteäksi muinaisjäännökseksi luokiteltavaa kohdetta, 43 irtolöytökohdetta ja xx tentatiivikohdetta.

Löydöt: KM 33419 – 33420

Kenttätyöaika: 2. – 27.9. 2002

Tutkimuskustannukset: Pohjois-Savon Liitto

Tutkimusraportti: Juha Hirvilammi 27.11. 2002 Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Sisällysluettelo:

Johdanto	2
Kuopion kaupungin osa-aluekartta	4
Inventoinnin tavoitteet ja menetelmät	5
Tutkimushistoria	6
Inventoinnin tulokset ja havaintoja Kuopion seudun esihistoriasta.....	6
Vesistöjen historiasta Kuopion seudulla.....	7
Raportin rakenne	7
Kuopion kiinteät muinaisjäännökset osa-aluekartta	9
Suojelukohdeluettelo, Kuopion kiinteät muinaisjäännökset.....	10
Luettelo, Kuopion esihistorialliset irtolöytökohteet	11
Löytöluettelo.....	12
Kiinteiden muinaisjäännösten kohdekuvaukset	13
Irtolöytökohteiden kohdekuvaukset.....	70
Kuvaluettelo.....	97

Johdanto

Kuopion kaupungin alueen muinaisjäännösinventointi toteutettiin Kuopion kulttuurihistoriallisen museon toimesta Pohjois-Savon Liiton toimeksiannosta. Inventoinnissa keskityttiin tiettyille kaavoituksen kannalta ajankohtaisille alueille, joilta aikaisemmat inventointien tuottamat tiedot olivat niukat. Inventointi suoritettiin 2.9. – 27.9.2002 välisenä aikana. Kenttätyöt kestivät siis noin neljä viikkoa. Kallaveden saaria inventoitiin käyttäen venettä.

Inventointityö rajattiin koskemaan tulevaa valtatie 17 linjausta sekä eräitä muita kaavoituksen kannalta ajankohtaisia alueita. Inventoinnissa keskityttiin etsimään esihistoriallisen ajan kohteita, mutta historiallisen ajan kohteita tuli maastossa vastaan ja ne kirjattiin ylös. Esihistoriallisista muinaisjäännöksistä keskityttiin erityisesti kivi- ja varhaismetallikautisiin muinaisjäännöksiin kuten pyyntikulttuurin asuinpaikat ja lapinrauniot.

Inventoinnissa löydettiin yksi ennestään tuntematon varhaismetallikautinen asuinpaikka sekä kaksi kiviröykkiötä, joista toinen on tyypillinen varhaismetallikautinen lapinraunio ja toinen harvinaisempi ehkä melko myöhäinen mahdollisesti rautakautinen röykkiö. Lisäksi ennestään tunnetulta raudanpelkistyspaikalta löytyi inventoinnin yhteydessä tarkistettaessa asbestikeraamiikkaa, joka ajoittaa raudanvalmistuksen paikalla varhaiseen rautakauteen. Karttulasta löytyi pyyntikuoppajärjestelmä. Historiallisen ajan kohteisiin on luettavissa useat terva- ja hiilihaudat joita maastossa tavattiin. Lisäksi Suurmajoinen – järven laskupuron varresta tavattu mahdollinen kalastukseen liittyvä rakennelma lienee historialliselta ajalta

Inventoinnin ja sen jälkityöt on tehnyt allekirjoittanut. Kallaveden saaria kiersin yhdessä Kuopion kulttuurihistoriallisen museon johtajan Jouko Aroalhon kanssa käyttäen hänen venettään. Kohdekuvaukset, raportti ja muut jälkityöt on tehty Karkkilassa Suomen Valimomuseon tiloissa ja välineillä.

Karkkilassa 27.9.2002

Juha Hirvilammi, FM

Kuopion kaupungin osa-aluekartta 1:200000

Intensiivisen inventoinnin alueet on merkitty punaisella.

Lähde: GT-kartta nro 9 (Maanmittaushallitus, Helsinki 1982)

Inventoinnin tavoitteet ja menetelmät

Inventoinnin tavoitteena oli ensisijaisesti ennestään tuntemattomien muinaisjäännösten etsiminen kohdealueilta ja toissijaisesti ennestään tiedossa olevien muinaisjäännösten tarkastus. Työssä pyrittiin lähinnä etsimään esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä, mutta historiallisenkin ajan kohteita maastossa tavattiin ja ne kirjattiin tentatiiviluetteloon. Esihistoriallisista muinaisjäännöksistä keskityttiin erityisesti kivi- ja varhaismetallikautisiin muinaisjäännöksiin. Syyskuussa suurin osa pelloista oli vielä kyntämättä, jolloin mahdollisten rautakautisten asuinpaikkakohteiden löytäminen oli hyvin vaikeaa.

Pyyntikulttuurin asuinpaikat löytyvät säännönmukaisesti tietynlaisilta paikoilta. Hyviä edellytyksiä asuinpaikan löytymiselle ovat edullinen sijainti nykyisen tai muinaisen vesistön äärellä, hiekkainen maaperä ja kylmiltä tuulilta suojaava takamaasto. Nämä seikat mielessä pitäen asuinpaikkoja etsittiin Muinais-Saimaan korkeimman rannan, noin 108 mmpy Kuopion seudulla, alapuolisilta alueilta. Inventoinnin painopistealueilla on laajoja alueita, jotka ovat tätä tasoa korkeammalla, mutta niiden tutkiminen on hyvin työlästä saavutettavaan hyötyyn nähden. Inventoinnissa tarkastettiin huolellisesti myös nykyisiä rantoja, erityisesti niemiä lapinraunioiden löytämiseksi. Tämä tuottikin tulosta Jänneimen Kopolanniemessä ja Vaajasalon Kihonniemessä.

Inventointia pyrittiin suuntaamaan alueille, joilla on sopivan maastonkorkeuden lisäksi sopivaa maaperää, siis hiekkaisia maita. Valitettavasti erään painopistealueen eli VT 17 linjauksen alueella ei ollut käytettävissä täydellisiä maaperätietoja, vaan maastossa oli kuljettava lapionpistoja tehden sopivien hiekkajänteiden paikantamiseksi. Sopivaa maaperää löytyikin esimerkiksi useista paikoista Vaajasalosta, mutta mitään esihistorialliseen viittaavaa ei näistä paikoista havaittu. Alueita kierrettiin henkilöautolla ja sopivilla maastonkorkeuksilla etsittiin hiekkajänteitä lapionpistoilla. Maastoa tarkasteltiin myös laajemmin mahdollisten maanpinnalle näkyvien rakenteiden tai jälkien havaitsemiseksi.

Löydetyt kohteet dokumentoitiin maastossa kirjallisesti ja mahdollisuuksien mukaan valokuvaamalla. Useana päivänä sateinen sää esti kamerasiirron kuljettamisen mukana, jolloin löydetyt kohteet pyrittiin kuvaamaan myöhemmin. Löydettyjä tentatiivikohteita ei kuitenkaan käyty erikseen myöhemmin kuvaamassa.

Etelä-Kallaveden saaristossa keskityttiin Papinsalon-Iivarinsalon saariryhmään, josta arkeologisesti kuuluisin on pieni Luukkonen- niminen saari. Se tunnetaan arkeologian tutkimushistoriassa paremmin nimellä Luukonsaari, jona se on antanut nimen kokonaiselle varhaismetallikautiselle kulttuurivaiheelle. Samalla käytiin tarkastamassa pari röykkiökohdetta Vehmersalmen puolella Ritoniemessä.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada uutta tietoa painopistealueiden muinaisjäännöksistä kaavoituksen tueksi. Tätä tarkoitusta varten pyrittiin myös määrittämään ne alueet, joilla lisätutkimukset ovat tarpeellisia tai jopa kiireellisiä.

Tutkimushistoria

Kuopion kaupungin alueella on tehty arkeologinen inventointi 1974 Lauri Pohjakallion toimesta. Tämän inventoinnin ansiosta meillä on hyvät tiedot alueen aiemmin tunnetuista muinaisjäännöksistä.

Inventoinnin tulokset ja havaintoja Kuopion esihistoriasta

Inventoinnissa löydettiin kaksi ennestään tuntematonta rökkiötä joista ainakin toinen on tyypillinen lapinraunio. Lisäksi löydettiin kaksi ilmeisesti varhaismetallikautista asuinpaikkaa, yksi esihistoriallinen raudanpelkistyspaikka sekä yksi historiallisen ajan rakennelma, joka ajoittunee varhaiseen historialliseen aikaan. Ennestään tunnetuista kohteista kävin Kuusikko-lahdenniemessä, Pahnionniemessä ja Kurkiharjun irtolöytöpaikoilla. Vuoden 2002 inventoinnin jälkeen Kuopion kaupungin alueelta tunnetaan 33 kiinteäksi muinaisjäännökseksi luokiteltavaa kohdetta. Ohessa kohteet on jaoteltu taulukkoon.

Kuopion kiinteät muinaisjäännökset

Laji	Ajoitus	Kpl
Asuinpaikka	Kivikausi	16
Asuinpaikka	Varhaismetallikausi	3
Kiviröykkiökohde	Varhaismetallikausi	11
Rautakauden kätkölöytö	Rautakausi (viikinkiaika)	1
Rakennelma	Historiallinen	1
Kuppikivi	Esihistoriallinen	1

Inventoinnissa löydettiin seuraavat uudet ennestään tuntemattomat varhaismetallikautiset asuinpaikat: Iivarinsalo (Kuopio 1.130.) ja Kihonniemi (1.133.). Iivarinsalo sijaitsee ennestään tunnetun Luukonsaaren (Luukkosen) asuinpaikan viereisessä saarella ja liittyyne ajallisesti läheisesti siihen. Sekä Luukonsaaren että Iivarinsalon asuinpaikat sijaitsevat hiekkatörmällä reilun parin metrin korkeudella nykyisestä järvenpinnasta. Alhainen korkeus viittaa siihen, että niiden ajoitus saattaa olla hyvinkin myöhäinen. Kihonniemen asuinpaikka kiviröykkiöineen on siinä mielessä poikkeuksellinen, että se ei ilmeisesti ole sijainnut käyttöaikaan aivan rannan tuntumassa.

Uusia rökkiökohteita löydettiin Kopolanniemi (1.132.) ja edellä mainittu Kihonniemi (1.133.). Kopolanniemi on kohteena tyypillinen lapinraunio sijaiten kalliolla josta on näkymä järvelle. Röykkiö on lapinraunioksi suurehko, noin 10 x 5 metriä ja siinä näyttäisi olevan pinnalle näkyviä rakenteita. Muuten rökkiö edustaa lapinraunioille tyypillistä rakennustapaa: kivikerroksia on ehkä vain 3-4 ja muutenkin profiili on matala. Suurin osa kivistä on pienikokoisia.

Kihonniemen rökkiö on monessa suhteessa poikkeuksellinen. Sijainti on erikoinen, rökkiö ei ole lähellä rantaa eikä rökkiöltä ole erityisen hyvää näköalaa järvelle. Röykkiö on rakennettu kallionsyvennyksen täytteeksi ja pohjoispäähän on pystytetty noin 1,3 metrinen kivipääsi. Lisäksi asuinpaikan sijainti rökkiön välittömässä läheisyydessä tekee siitä erikoisen.

Hiekkalahun raudanpelkistyspaikka avaa uuden näkökulman metallituotannon historiaan Pohjois-Savossa. Kuonalöytöpaikan vierestä löytynyt asbestikeramiikka ajoittanee raudanvalmistuksen varhaiseen rautakauteen. Mielenkiintoinen on myös Suuri Majoinen - järven laskupuron varresta löytynyt rakennelma joka liittyyne kalastukseen tulvarämeellä kalojen kutuaikana. Tasattu alue harjanteen päässä ja siitä kohti puronuomaa lähtevät kivist liit-tynevät kalapadon tapaisiin suurehkoihin kalanpyydyksiin, joilla saatettiin pyytää kutuaikaan sopivasta paikasta suuria saaliita.

Edellämainitun Majoisenpuron kohteen lisäksi inventoinnissa tuli vastaan muita historiallisen ajan kohteita, lähinnä terva- ja hiilihautoja. Niistä on tehty erillinen tentatiivikohdeluettelo.

Tulevissa inventoinneissa on järkevää tukeutua ennestään tunnettujen kohteiden antamiin vihi-jeisiin siitä, mistä uusia kohteita saattaisi löytyä. Toisaalta poikkeukselliset kohteet, kuten tässä inventoinnissa löydetty Kihonniemi ja Majoisenpuro, saattaisivat jäädä löytymättä ellei inventoija käytä rajallista aikaansa myös intuitiiviseen työskentelyyn. Kuopion kaupungin alueella vesistöt määrittävät maisemaa ja tulevaisuudessa Kallaveden lukuisten saarten inven-tointiin on kiinnitettävä enemmän huomiota.

Vesistöjen historiasta Kuopion seudulla

Suursaimaan korkein ranta on Kuopion seudulla noin 108 mmpy alentuen siitä etelää kohti siirryttäessä. Tämä rantavaihe ajoittuu noin 5500 BP ja sen perusteella on oletettavissa, että rantasidonnoisia pyyntiasuinpaikkoja ei ole Kuopion seudulla löydettävissä yli noin 110 mmpy korkeudelta. Asuinpaikat sijoittuvat tämän tason ja aivan nykyisen vesirajan välille. Ancylyl-vaiheen rantamuodostumia on havaittavissa siellä täällä noin 120 mmpy tasolla, mut-ta näiden yhteydestä ei ainakaan tämän inventoinnin yhteydessä pyyntikulttuurin muinais-jäännöksiä tavattu etsiskelyistä huolimatta.

Raportin rakenne

Raportissa kohteet on jaettu kolmeen ryhmään: Kiinteisiin muinaisjäännöksiin, irtolöytöpaik-koihin ja tentatiivikohteisiin. Kohteiden numeroinnissa käytetään Kuopion kulttuurihistorialli-sen museon inventointinumerointijärjestelmää. Yleiskartassa esitellään tämän inventoinnin intensiivisen tutkimuksen alueet.

Kukin kohde esitellään omana kokonaisuutenaan ja uusien kohteiden kuvat on numeroitu kohdekohtaisella juoksevilla numerolla. Uusien kohteiden kuvauksiin on liitetty myös perus-karttaote. Perustietoihin liittyvät maanomistajatiedot on saatu Kuopion kaupungin teknisen viraston tiedostoista.

Kunkin kohteen kohdalla esitellään aikaisemmat tutkimuskertomukset joko referaattina tai suorana lainauksena. Varsinaisen inventointikertomuksen jälkeen seuraa mahdollinen perus-karttaote sekä kuvat kohteesta. Inventoinnissa kerätty löydöt on luetteloitu Kansallismuseon kokoelmiin päännumeroille KM 33419-33420. Alkuperäinen löytöluettelo on Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

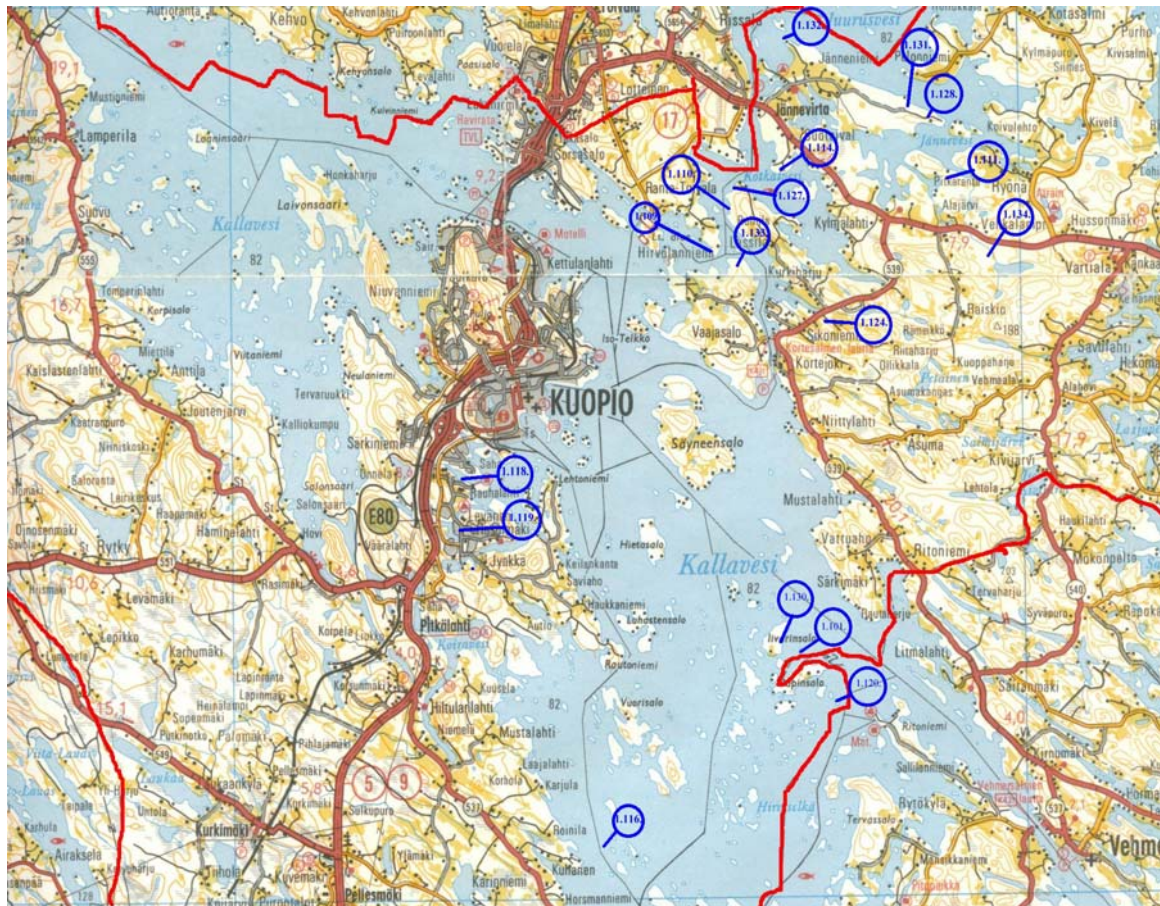
Muinaisjäännökset on luokiteltu kolmeen rauhoitusluokkaan, jotka ovat:

1. Muinaisjäännös, jonka säilyminen on merkittäväytensä takia turvattava kaikissa olosuhteissa. Tieteellisesti tai maisemallisesti merkittävä jäännös. Hyvä tyyppinsä edustaja.
2. Muinaisjäännöksen luonnetta tai ajoitusta ei voi selvittää ilman tarkempia tutkimuksia.
3. Täysin tuhoutunut muinaisjäännös tai kohde, jota tarkastuksen perusteella ei voi pitää rauhoituksen piiriin kuuluvana kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Suojelun kannalta luokat 1. ja 2. ovat yhtä arvokkaita. Ainoastaan 3. luokan kohteet eivät ole rauhoitettuja, mutta niidenkin suhteen lopullisesta luokituksesta päättää Museovirasto. Irto- löytökohteisiin ja tentatiivikohteisiin luokittelua ei ole käytetty.

Kuopion kaupungin kiinteät muinaisjäännökset, osa-aluekartta 1:200000

Inventointialueen suojelukohteet on merkitty sinisellä ympyröidyllä numerolla ja janalla. Kaupungin raja on merkitty punaisella.

Lähde: GT-kartta nro 9 (Maanmittaushallitus, Helsinki 1982)

Suojelukohdeluettelo:

Kuopion kiinteät muinaisjäännökset

1.101. - 1.134.

1.101.	Luukonsaari (Luukkonen)	varh.met.k. asp.	II	3244 02;6968 54, 543 82
1.102.	Honkasaari	2 kivirauniota, epäm.	II	3331 07;6985 96, 527 30 3331 07;6985 97, 527 15
1.103.	Haminalahti	viikinajan kätköl. ?	II	3242 09;6971 ??, 527 ??
1.104.	Leppäranta	kivik.asp.	II	3244 09;6976 75, 561 92
1.105.	Holoppalan Vaaru	kivik.asp.	II	3244 09;6977 49, 562 34
1.106.	Välisalmen Vaaru	kivik.asp.	II	3244 09;6977 24, 563 00
1.107.	Välisalmi	kivik.asp.	II	3244 09;6977 01, 563 11
1.108.	Hiekka-aho	kivik.asp.	II	3331 05;6990 32, 516 74
1.109.	Kirkkonieniemi	5 kivirauniota, epäm.	II	3333 01;6981 04, 540 88
1.110.	Kuusikkolahdeniemi	4 kivirauniota, epäm.	II	3333 01;6982 32, 541 46
1.111.	Kuoppamäki	kivik.asp.	II	3333 01;6983 46, 548 33
1.112.	Peltosalmi	kivik. asp.	II	3244 09;6976 96, 563 90
1.113.	Karhuniemi (Poistettu)	epäm.löytöpaikka	III	3244 06;6974 95, 554 52
1.114.	Pahnionniemi	kiviraunio, epäm.	II	3333 01;6983 54, 543 25
1.115.	Honganoksa	kiviraunio, epäm.	II	3333 05;6991 35, 552 65
1.116.	Mänty	2 kivirauniota, epäm.	II	3242 11;6962 74, 537 50
1.117.	Vanha Koski	kivik.asp.	II	3244 06;6971 12, 557 81
1.118.	Särkilahti	kuppikivi	I	3242 12;6974 67, 532 26
1.119.	Jynkänlahti	kivik.asp.	II	3242 12;6971 96, 532 18
1.120.	Hukkanen	kiviraunio, epäm.	II	3244 02;6967 99, 544 94
1.121.	Hölökkälä	kiviraunio, varh.met.	II	3333 01;6988 47, 549 37
1.122.	Laatanlampi	kivik.asp.	II	3244 06;6979 04, 559 18
1.123.	Hätilä	kivik.asp.	II	3244 06;6979 12, 558 10
1.124.	Riihilahti	kivik.asp.	II	3244 03;6978 96, 544 65
1.125.	Ylimmäinen	kivik.asp.	II	3244 09;6977 23, 563 72
1.126.	Halmejoki	kivik.asp.	II	3331 10;6983 88, 537 74
1.127.	Kotkatniemi	lapinraunio, epäm.	I	3333 01;6982 98, 541 66
1.128.	Heteharju	kivik.asp.	II	3333 01;6985 16, 548 10
1.129.	Vaarunlahti	kivik.asp.	II	3244 06;6979 65, 556 99
1.130.	Iivarinsalo	varh.met.k. asp.	II	3244 02;6968 80; 543 24
1.131.	Hiekkalahti	raudanpelk.paik.	II	3333 01;6985 50; 547 26
1.132.	Kopolanniemi	kiviraunio, epäm.	II	3333 01;6987 60; 543 26
1.133.	Kihonniemi	kiviraunio, asp.	II	3333 01;6980 70; 541 62
1.134.	Majoisenpuro	rakennelma, hist.	II	3333 04;6980 70; 550 04

Luettelo:

Kuopion esihistorialliset irtolöytökohteet

1.100/0 – 1.100/43

1.100/0	Erittelemättömiä löytötietoja
1.100/1	Kuopion lyseo, kourutaltoa, Tuhkaniemi
1.100/2	KuM 3025, kivialta, Savilahti
1.100/3	KuM 2393, tasatalta, Halosen talo
1.100/4	KuM 1666, kiviesine, Alava
1.100/5	KuM 2540, oikotalta, Alava
1.100/6	KuM 112 (2390), poikkikirves, Hannuksela
1.100/7	KuM 2385, taltan tekele, Hannuksela, ampumarata
1.100/8	KuM 4505, pienoiskourutaltoa, Likolahti
1.100/9	KuM 1755, soikea tuluskivi, Taivalharju, Lepola
1.100/10	KuM 5815, kivistä, Hirvilahti, Leskelänlahti
1.100/11	KuM 17614, reikäkirveen puolikas, Kaislastenlahti, Anttila
1.100/12	KuM 1753, kiviase, Lamperila
1.100/13	KuM 212, kiviesine, Haminalahti, Heimola
1.100/14	KuM 2426, kiviesine, Hiltulanlahti, Joenpolvi
1.100/15	KuM 2384, poikkikirves, Hiltulanlahti, Koivumäki
1.100/16	KuM 17212, kourutaltoa, Ranta-Toivala, Mönkkönen
1.100/17	KuM 1395, sukki, Jännevirta, Hovi
1.100/18	Ei esihist. esine
1.100/19	KuM 18551, hioin, Kurkiharju, Yrjölä
1.100/20	Maisteri Salme Vehvilällä Oulussa: Kourutaltoa, tasatalta, taltta, Kurkiharju, kansakoulu
1.100/21	KuM 3354, Kurkiharju, Savonkaarre
1.100/22	KuM 1581, tasatalta, Kurkiharju
1.100/23	KuM 3357, kivityökalun kappale, Kurkiharju, Kylkiäismäki
1.100/24	KuM 151, tasatalta, Kortejoki
1.100/25	KuM 1584, kourutaltoa, Vaajasalo
1.100/26	KuM 1583, tasatalta, Vaajasalo
1.100/27	KuM 1582, tasatalta, Vaajasalo
1.100/28	KuM 2662, tasatalta, Riistavesi, Melalahti
1.100/29	Kuopion lyseo, keihäänterä tai veitsi, Riistavesi
1.100/30	KuM 3281, tasatalta, Riistavesi
1.100/31	KuM 34, reikäkivi, Riistavesi
1.100/32	KuM 3478, kivistä, Riistavesi, Kaunisniemi
1.100/33	Riistaveden kirjasto, taltta, Riistavesi, Siikalahti
1.100/34	Riistaveden kirjasto, poikkikirves, Riistavesi, Salmela
1.100/35	Riistaveden kirjasto No: 168, pallonuija, Riistavesi, Hätilä
1.100/36	KuM 12110, ongenkourunvarsi, Riistavesi, Hämeenlinna
1.100/37	KuM 5820, tasatalta, Riistavesi, Vaarunpelto KuM 5930:1, kvartsi-iskoksia, kivilajiiskoksia, Riistavesi, Vaarunpelto
1.100/38	Riistaveden kirjasto, reikäkivi, Riistavesi, Syrjäsaari, Ihalanaho
1.100/39	KuM 13658, kourutaltoa, Riistavesi, Summa
1.100/40	KuM 5929, tasatalta, Riistavesi, Partala
1.100/41	KuM 4391, kivistä, Riistavesi, Lohilahti
1.100/42	KuM , kourutaltoa, Kurkiharju, Kylkiäismäki
1.100/43	Reikäkivi, Rytty, Murtoselkä

Löytöluettelo

Kuopion kaupungin osa-alueinventoinnin yhteydessä löytyneet muinaisesineet:

<i>Museo ja päänumero</i>	<i>Ala- numerot</i>	<i>Löydöt</i>	<i>Kylä</i>	<i>Paikka</i>	<i>Kohde numero</i>
KM 33419	1	Kaavin	Vaajasalo	Kihonniemi	1.133
KM 33419	2	Nuolenkärki	Vaajasalo	Kihonniemi	1.133
KM 33419	3	Palanut luu	Vaajasalo	Kihonniemi	1.133
KM 33419	4	Kvartsi-iskoksia	Vaajasalo	Kihonniemi	1.133
KM 33420	1	Asbestisekoitteista keramiikkaa	Jänneniemi	Hiekkalahti	1.131
KM 33420	2	Rautakuonaa	Jänneniemi	Hiekkalahti	1.131

Kiinteiden muinaisjäännösten kohdekuvaukset

Kuopio	Luukonsaari (Luukkonen)	1.101
--------	-------------------------	-------

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Varhaismetallikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 02 Litmalahti
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6968 54, y = 543 82, z = n. 85
<i>Sijainti:</i>	
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Litmalahti
<i>Kiinteistöt:</i>	1:30 Pappila, om. Vehmersalmen seurakunta
<i>Tutkimukset ja löydöt</i>	Meinander 1964 Kaivaus KM 15517:1-4 KM 16492:1-22
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Varhaismetallikautinen asuinpaikka hiekkakankaisella Etelä-Kallaveden saarella

Aiemmat tiedot

Paikkaa koskevia tietoja:
C.F. Meinander: Dåvits. En essä om förromersk järnålder. Finskt Museum 1969 as. 27-69.
(Luukonsaari ss. 58-59)

Inventointikertomus

Kävin paikalla Jouko Aroalhon kanssa 11.9.2002. Emme havainneet mitään esihistoriaan viittaavaa.

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 1668, 2952, 2954, 2955
- Diat:
- Kuvat

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Kiviraunioita
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräisiä
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	3331 07 Kehvo
<i>Peruskoordinaatit:</i>	Raunio 1) x = 6985 96, y = 527 30, z = n. 90 Raunio 2) x = 6985 97, y = 527 15, z = n. 90
<i>Sijainti:</i>	Kuopion tuomiokirkosta n. 12 km luoteeseen Pohjois-Kallavedessä, Siilinjärven Kehvon rannasta n. 1 km etelään.
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Julkula (ennen Kehvo)
<i>Kiinteistöt:</i>	

Tutkimukset ja löydöt

Oiva Keskitalo	1970	Tarkastus
Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus
Lauri Pohjakallio	1979	Kaivaus

Lyhyt kohdekuvaus Kiviraunioita kalliorantaisella saarella n. 20-70 m rannasta Pohjois-Kallavedellä

Aiemmat tiedot

Lauri Pohjakallio 1974: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin Pohjois-Kallavedellä, Kuopion Honkasaareissa olevia raunioita. Pohjois-Savon arkistoinventointiin olen merkinnyt niitä 5 kpl. Paikan päällä saatoin havaita raunioita vain 2 kappaletta. Molemmat on merkitty peruskartalle ja näiden lisäksi kolmas, jota kuitenkin pidän luontaisena kivikkona, niin kuin kahta muutakin raunioiksi epäiltyä kivikkoa (sijaitsevat rauniosta 1 40-120 m n. kaakkoon). "Oikeina raunioina" pitämäni ovat peruskartalle merkittyjen kahden pohjoisimman muinaisjäännöksen merkin kohdalla, eteläisempi No:1 ja pohjoisempi No:2.

Honkasaari on luode-kaakko suuntainen 1 km pitkä ja n. 300 m leveä, kalliorantainen ja metsäinen saari. Sen luoteispäässä on lahdeke, jonka länsipuolella saari jatkuu vielä pitkänä niemena luoteeseen. Raunio 1 sijaitsee em. lahdekkeen pohjukasta n. 70 m kaakkoon kanervaa kasvavalla kalliotasanteella. Raunion kivet ovat levinneet siten, että sen nykyinen halkaisija on n. 5-6 m, korkeutta rauniolla on vajaat 50 cm ja muoto lienee alunperin pyöreä. Tämä muoto on vieläkin havaittavissa.

Raunio 2 sijaitsee rauniosta 1 n. 130 m länsiluoteeseen, edellä mainitusta lahdekkeen pohjasta n. 100 m länteen ja saaren rannasta n. 20 m:n päässä. Raunio 2 ei ole läheskään yhtä hyvin säilynyt kuin raunio 1. Muodoltaan sekin lienee alun perin ollut pyöreä. Raunion nykyinen halkaisija on n. 3-4 m, korkeutta vajaat 50 cm. Kiviä on heitelty ympäriinsä.

Yllä mainitut rauniot ovat ulkoisen tarkastelun perusteella selvästi ihmisen tekemiä ja rinnastettavissa muihin sisämaan ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräisten raunioiden kanssa. Tästä syystä liitän nämä kiinteiden muinaisjäännösten II luokkaan.

L. Pohjakallio 1979: Suoritin Pohjois-Kallavedessä sijaitsevan Honkasaaren raunion n:o 1 kaivaustutkimuksen 12. - 16.6.1979 välisenä aikana virkatyönä.

Tutkittu raunio on rakennettu kalliotasanteelle, josta Kallaveden rantaan, luoteeseen on matkaa n. 70 m. Rauniotasanne on n. 9 m Kallaveden pinnan yläpuolella. Raunion reunoilta kalliorinne putoaa jyrkästi pari metriä pohjoiseen ja luoteeseen. Muilla suunnilla kalliopohja jatkuu verraten tasaisena. Kaivauksen kiintopisteeksi valittiin maakivi, joka sijaitsee rauniosta 5 m lounaaseen. Kivi on kallionotkelmassa ja keskelle on hakattu risti KP:n merkiksi. Korkeus määritettiin Kehvolla olevan valtion KP:n (Peruskartta 3331 07, x = 6987 76, y = 529 75) välityksellä 90.43 m:ksi mpy.

Ennen kaivausta olleessa asussa raunio oli N-S suunnassa 5 m:n ja W-E suunnassa 9 m:n laajuinen (tasokartta). Kivet olivat enimmäkseen pään kokoisia, jos kohta suurempia ja pienempiäkin oli. Raunio oli paksun sammalen peitossa, mutta kivet näkyivät kuitenkin selvästi. Kivien lomassa kasvoi nuorta koivikkoa ja ajokunen nuori mänty (Kuvat 8-11). Raunio oli verrattain perusteellisesti pengottu. Kiviä oli heitetty kaikkiin suuntiin siten, että jäljellä oli 1-2 kivikerrosta ja paikoitellen oli laajahkoja kivettömiä alueita (kuvat 4-5). Tästä huolimatta raunion pohjoisreunalla oli joitakin kiviä, jotka tuntuivat mahdollisen alkuperäiseen reunakiveykseen kuuluvilta (kuvat 10-11). Arvelu perustuu kivien harvinaisen hyvin vierekkäin aseteluun. Nämä kivet olivat myös suoraan kalliopohjaa vasten, joten ne voivat olla alkuperäisellä paikallaan. Muutamista tasokarttaan merkityistä paikoista kivet olivat kokonaan poistettu ja kallion päällä oli vain ohut maakerros. Kaivettaessa käsitys raunion perusteellisesta rikkomisesta vahvistui. Kivet olivat enimmäkseen niin harvassa, että niiden väliin oli päässyt muodostumaan vahva juuristo. Kalliopohja raunion alla oli verrattain sileäpintainen, siinä oli muutamia luontaisia uria ja syvennöksiä, mutta ei muuta mainittavaa (kuvat 7-8). Kaikki maa seulottiin, mutta löytöjä tai merkkejä tulenpidosta kaivauksessa ei tavattu. Tutkimuksen jälkeen kivet koottiin uudelleen raunioksi.

Paikkaa koskevia tietoja

- Kuopion Isänmaallisen Seuran kirje 132/61 (Museoviraston esihist. tston top. arkistossa, kopio Kuopiossa)
- Oiva Keskitalo tarkastanut 1970, ei kertomusta
- L. Pohjakallio: Kuopion Honkasaaren raunioiden tarkastus 1974
- L. Pohjakallio: Pohjois-Savon esihistoriallisten kohteiden arkistoinventointi s. 21. Kuopio 1974

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat taso- ja profiilikartta:
- Negatiivit: F a. 26-27, 1927, 1953-1958, 1960-1964
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Viikinkiajan kätkölöytö (?)
<i>Ajoitus:</i>	
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3242 09 Haminalahti
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6971, y = 527 ?
<i>Sijainti:</i>	N. 8 km Kuopion tuomiokirkosta lounaaseen Kallaveden Haminalahden länsirannalla
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Haminalahti
<i>Kiinteistöt:</i>	5:60 Hovi, om. Pekka ja Eero Falkenberg

Tutkimukset ja löydöt

Leppäaho	1937	Tarkastus
Meinander	1937	Tarkastus
Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus

*Lyhyt kohdekuvaus***Aiemmat tiedot**

L. Pohjakallio 1974: Kuopion Haminalahden löydön KM 1644 -1648 lahjoitti maisteri R. Fabritius SNY:lle 9.11.1874. Löytö on tehty maanpäällisen kivikasan alta Mustalahden uudisviljelyksessä, ½ virstan päässä etelään Haminalahden kartanosta Kuopion pitäjässä. Samassa löydettiin muitakin esineitä, jotka ovat hukkuneet. Tämän kivikasan vieressä oli ylösottamaton, metsää kasvava paikka, jossa nähtiin kivilatomuksen ja epätasaisuuksien jälkiä, joita voitiin pitää vanhojen rakennusten jäännöksinä. Tämän tarkemmin Haminalahden löytöpaikka ei ole määritetty. Leppäaho yritti paikallistaa löytöpaikan 1937, löysikin kummun, mutta kahta vuotta myöhemmin Meinanderin kaivauksessa kumpu osoittautui uunin pohjaksi.

Haminalahden kartano sijaitsee n. 8 km Kuopion tuomiokirkosta lounaaseen Kallaveden Haminalahden länsirannalla. Kartanon eteläpuolella oleva pieni lahti on nimeltään Mustalahti. Mustalahden uudisviljelys, joka löytötiedoissa mainitaan, on kartanosta n. 400 m etelään, nykyisen Kuopio-Karttula maantien eteläpuolella (kuva). Maastossa en havainnut mitään mainittavaa. Haminalahden nykyisen tilanomistaja Falkenbergin arvion mukaan kumpu, jota Meinander kaivoi 1939, on jäänyt yllämainitun tien alle, joten edes sitä en päässyt näkemään. Kaivauspaikan tarkkaa kohtaa Falkenberg ei enää muistanut. "Mustalahden uudisviljelys" on nykyisin eteläosastaan istutettu kuusikoksi, pohjoisosa on kesantona.

Paikkaa koskevia tietoja:

- KM 1644 - 1648
- Meinander: Kertomus tarkastuksesta E.O:n 1644.1648 löytöpaikalla Kuopion pitäjän Haminalahdella (kopio Kuopiossa)
- Viidennet Museopäivät Kuopiossa 1938 (Suomen Museoliiton julkaisuja 6) s. 29 ja 60
- Löydöistä ks. Kivikoski Atlas 1973 No: 808, 809

- L. Pohjakallio: Pohjois-Savon esihistoriallisten kohteiden arkistoinvestointi s. 21 Kuopio 1974
- L. Pohjakallio: Kuopion Haminalahden löydön tarkastus 1974
- Tiesuunnitelmapaketti,
- Verif. 33/79

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 15 ja 16
- Diat:
- Kuvat:

Kuopio Riistavesi Leppäranta 1.104.

Perustiedot

<i>Muinaisjäänöstötyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 09 Tuusjärvi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6976 75, y = 561 92, z = n. 85-90
<i>Sijainti:</i>	Melalahden kirkosta n. 5 km kaakkoon
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Syrjäsaari
<i>Kiinteistöt:</i>	1:9 Poikala, om. mv. Eero Miettinen, os. Leppäranta, Riistavesi

Tutkimukset ja löydöt

Oiva Keskitalo	1969	Tarkastus
Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus

Lyhyt kohdekuvaus Viianveden rantapeltoa

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkastin Riistaveden Leppärannan Poikalan talon maalta ja lähiympäristöstä tehtyjen kivikautisten asuinpaikkalöytöjen löytöpaikkoja. Poikalan talo sijaitsee Melalahden kirkosta n. 5 km kaakkoon ja n. 130 m koilliseen Viianveden koillisrannasta.

Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä on tehty alavilta savipelloilta aivan Poikalan talon "pihapelloilta" ja hieman kauempaakin. Koska aiemmin annetuissa löytötiedoissa on jonkin verran epätarkkuutta, käyn tässä läpi alueen löydökset ja löytöpaikat siten kuin mv. Eero Miettinen ne minulle osoitti (karttaliite):

- KM 15798:1 Nuolenkärki, Poikalan talosta n. 30 m koilliseen tasaista savipeltoa.
- KM 15798:2 Kappale kourutaltan kärkeä, n. 600 m kaakkoon Poikalan talosta, Leppätaipaleenjoesta n. 30 m etelään, pohjoiseen viettävä savipelto.

KM 15798:3	Sädekiviliuskeiskos ja liuskekivi-iskos, rantapellosta eli heti Poikalan talon eteläpuolelta, lounaaseen viettävää savista rantapeltoa; pii-iskoksien tarkkoja löytöpaikkoja Eero Miettinen ei muistanut, niitä on löytynyt vähän joka paikasta talon ympäristöstä.
KM 16537:1	Ks. 1.107 Kuopio, Riistavesi, Välsalmi
KM 16537:2	Tulisijoja, 350 m kaakkoon Poikalan talosta ja 60 m lounaaseen Eskolan talosta, lounaaseen viettävää savipeltoa.
KM 16537:3-4	Voivat olla samasta paikasta kuin edellinen, Eero Miettinen ei muistanut tarkkaa paikkaa.
KM 17211:1	Poikalan talosta n. 50 m lounaaseen, n. 1 m rajasta Mietttilän puolelta, n. etelään viettävää savipeltoa.
KM 17211:2	Edellisestä n. 30 m koilliseen Poikalan puolelta.
KM 17211:3	Samasta paikasta kuin KM 16537:2.
KM 18027:1-9	Eero Miettinen ei muistanut löytöpaikkoja sen tarkemmin kuin että löydökset on tehty ympäristön rantapelloista.
MK 1	Poikalan talosta n. 700 m kaakkoon, Leppätaipaleenjoen eteläpuolelta, lounaaseen, Viianveteen (n. 100 m) viettävältä saviselta pellolta. Löytötiedoissa sanotaan, että tasatalta olisi löytynyt kivirauniosta. Eero Miettisen mukaan paikalla oli tulisija, eikä mitään raunioita.
MK 8	Poikalan talosta n. 50 m etelään, etelään viettävältä saviselta pellolta (tältä alueelta löytynyt enin kvartsi).
MK 9	Alkeellisen kirveen teelmä, Poikalan talosta n. 450 m kaakkoon, Leppätaipaleenjoesta n. 40 m pohjoiseen. Savista, etelään, Leppätaipaleenjokeen viettävää peltorinnettä.
KuM 5817:1	Poikalan talon pellosta, asuinrakennuksesta n. 40 - 60 m länsilounaaseen.
KuM 5817:2	(Luettelotiedoistani poiketen, E.M:n täsmennys) Poikalan talosta n. 650 m kaakkoon, KM 15798:2:n löytöpaikasta n. 40 m kaakkoon.
KuM 5817:3	KM 17211:stä n. 5 - 10 m pohjoiskoilliseen.
KuM 5817:4	Useimmat kvartseista n. 10 - 60 m Poikalan asuinrakennuksesta kaakkoon ja etelään, osa muilta paikoilta asuinrakennuksen ympäriltä.

Tarkastuksessa en löytänyt mitään. Löytöjen perusteella Poikalan alue, eli Leppäraannan kivikautinen asuinpaikka kuuluu kiinteiden muinaisjäännösten II luokkaan.

MK = Melalahden kansakoulu; esineet nykyisin Riistaveden kirjastossa.

Paikkaa koskevia tietoja

- O. Keskitalo: Kivikautisten löytöpaikkojen tarkastus Riistaveden pitäjän Leppärannan kylässä 12.8.1969
- L. Pohjakallio: Pohjois-Savon esihistoriallisten kohteiden arkistoinventointi s. 22. Kuopio 1974
- L. Pohjakallio: Kuopion Riistaveden Leppärannan kivikautisten asuinpaikkalöytöjen löytöalueen tarkastus 1974

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat: Ote peruskartasta 1:20000
- Negatiivit: F.a. 74 - 78, 3224 - 3226
- Diat: On
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 09 Tuusjärvi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6977 49, y = 562 34, z = n. 95
<i>Sijainti:</i>	Kuopio-Joensuu valtatie kilometripylvästä 41/96 400m luoteeseen
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Leppäranta
<i>Kiinteistöt:</i>	3:12 Tyynelä, om. Erkki Holopainen (mv.), os. 71160 Riistavesi

Tutkimukset ja löydöt

Matti Huurre	1973	Tarkastus	KM 19219
Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus	KuM 5818, KuM 5965

Lyhyt kohdekuvaus Hiekkainen tienleikkaus

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Holoppalan Vaarun kivikautisen asuinpaikan löysi FM Matti Huurre kesällä 1973 tarkastaessaan Riistaveden Leppärannan löytöpaikkoja. Tällöin hän löysi kampakeraamisia saviastianpaloja (KM 19219) Kuopio-Joensuu valtatie koillisleikkauksesta, kilometripylvästä 41/96, 400 m luoteeseen ja nimesi paikan omistussuhteiden mukaan Holoppalan Vaaruksi.

Kesällä 1974 tarkastin löytöpaikkaa Kuopion inventoinnin yhteydessä. Kuopio-Joensuu valtatie erkanelee koilliseen paikallistie, joka johtaa Putikon ja Siltamäen kautta edelleen Piironmäen taloon. Tästä risteyksestä n. 20 m Kuopioon (lounaaseen) päin löysin tien ulkoleikkauksesta saviastianpaloja, KuM 5818 (ks. karttaliitettä 1.104:ssä). Niitä löytyi edelleen niin, että äärimmäiset olivat n. 120 m:n päässä lounaaseen em. tienristeyksestä. Paikka on lounaaseen, Viianveteen (n. 1 km päässä) viettävää hiekkaista rinnettä. Löytöalueen koillis- l. metsänpuolella maata on kuorittu n. 15 m:n leveydeltä ja sen jälkeen on suurehko soranottoaika. Tien leikkauksessa erottuu verrattain selvästi likaisenharmaata kulttuurimaata ja on mahdollista, että se on koillispuolella maanpinnan kuorimisesta huolimatta jäänyt koskemattomaksi. Lounaispuolella kulttuurikerroksen katkaisee em. valtatie. Paikalta tavattujen kampakeraamisten saviastianpalojen perusteella määrittelen Holoppalan Vaarun II-luokan kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Paikkaa koskevia tietoja

- L. Pohjakallio: Pohjois-Savon esihistoriallisten kohteiden arkistoinventointi s. 22. Kuopio 1974.
- L. Pohjakallio: Holoppalan Vaarun kivikautisen asuinpaikan (II) tarkastus Kuopion Riistaveden Leppärannassa 1974.

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 55 ja 57
- Diat:
- Kuvat:

Kuopio	Riistavesi	Välisalmen Vaaru	1.106
---------------	-------------------	-------------------------	--------------

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 09 Tuusjärvi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6977 21, y = 563 12, z = n. 95
<i>Sijainti:</i>	Melalahden kirkosta n. 5 km kaakkoon
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Syrjäsaari
<i>Kiinteistöt:</i>	8:8 Välisalmi, om. Pertti Nissinen, os. Leppäranta, Riistavesi

Tutkimukset ja löydöt

Matti Huurre	1973	Tarkastus	KM 19012, KM 19218, KM 25021
Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus	
Matti Bergström	1985	Koekaivaus	KM 23109:1-28

Lyhyt kohdekuvaus Järveen laskeutuva hiekkarinne

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Välisalmen Vaarun kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Melalahden kirkosta n. 5 km kaakkoon, Kuopio-Joensuu maantien pohjoispuolella, Välisalmen talosta 280 m luoteeseen. Ylimmäinen -niminen järvi on n. 100 m:n päässä idässä.

Asuinpaikan löysi FM Matti Huurre kesällä 1973 tarkastaessaan Leppärannan löytöpaikkoja. Asbestisekoitteisia saviastianpaloja löytyi tuolloin lounaaseen viettävällä vaarun rinteellä olevasta pienestä sorakuopasta (kuva). Rinne laskeutuu Keskimmäisen järveen, joka on n. 300 m:n päässä.

Löytöpaikan tarkastuksen yhteydessä en tavannut paikalta yhtään saviastianpaloja tai muuta-kaan kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa. En katsonut tarpeelliseksi kaivaa hiekkakuopan reunoja, sillä mielestäni Huurteen Kansallismuseoon toimittamat saviastianpalat ovat riittävä näyte siitä, että kyseessä on kivikautinen asuinpaikka. 700 m:n päässä länsiluoteessa on Hoppalan Vaarun (1.105.) kivikautinen asuinpaikka, peruskartan mukaan täsmälleen samalla korkeudella.

Näiden löytöpaikkojen väliltä ei toistaiseksi ole tavattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, mutta en pitäisi lainkaan mahdottomana sitä, että ne ovat samaa asuinpaikkakeskitymää. Selvittämättä on niin ikään Välisalmen Vaarun löytöjen suhde n. 230 m:n päässä kaakossa Välisalmesta (1.107.) tehtyihin asuinpaikkalöydöksiin, jotka tosin ovat yli 5 m Välisalmen Vaarun asuinpaikkaa alemmalta tasolta.

Löytöjen perusteella liitän Välisalmen asuinpaikan kiinteiden muinaislöytöjen II luokkaan. Ks. karttaliitettä 1.104:ssä).

M. Bergström 1985:

Huom. Pohjakallion löytöpaikka sijaitsee nyt kyseessä olevasta paikasta noin 100 m länteen harjun lounaisrinteellä.

Työ suoritettiin Kellosalmen koekaivausten yhteydessä, koska saimme tietää paikalta otettavan soraa ja että siinä epäiltiin olevan kivikautisen asuinpaikan reuna-alue. Työ tehtiin 12. - 14.6.1985.

Maasto paikalla on harjanteen kaakkoispää, joka laskee jyrkästi koilliseen Ylimmäinen -järveen. Sorakuoppa on avattu harjanteen koillisreunaan. Harju on pääosin koskematon, siellä täällä on kuitenkin muutaman neliön suuruisia soranottokuoppia. Paikalla kasvaa mäntymetsää. Harjanteen päällä kaivausalueestamme kaakkoon on melko laaja kivikkoalue, joka on ilmeisesti luonnonkivikkoa. Kaivaus kiinnitettiin ns. Pieksupetäjän (rauh.) pohjoispuolella olevan kuivaamorakennuksen nurkkaan, koska paikalla ei ole lähellä raja- tms. merkkejä. Koekaivausalueelle laadittiin xy-koordinaatisto, missä x-akseli kasvaa luoteeseen suunnassa 303/360. Korkeus paikalle siirrettiin korkeuskiintopisteestä Ylimmäinen -järven kaakkoispuolelta. Kaivausalueen korkeus oli noin 95 m.

Koekaivausalue keskitettiin sorakuopan reunaan (ks. kartta) harjun laelle. Kaikkiaan kaivettiin n. 28 m² suuruinen alue, mistä saatiin löytöinä runsaasti keramiikkaa. Löytöalue näyttää jatkuvan harjun suunnassa luoteeseen ja länteen. Lisäksi saatiin keramiikkalöytöjä sivuun työnnetystä maakasasta sorakuopan koillisreunassa. Kaivauskerroksen vahvuus oli noin 20 - 40 cm. Maassa ei voitu havaita minkäänlaista värjäytymistä tai muita muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä.

Koekaivauksen tuloksena voidaan todeta paikalla olevan melko rikkaalta vaikuttavan kivikautisen asuinpaikan, jolla saattaa olla yhteys alueen asuinpaikkoihin. Tämä voidaan selvittää vain laajoilla ja perusteellisilla koekaivauksilla.

Koska aluetta ei uhkaa tällä hetkellä muunlainen maankäyttötoiminta kuin kotitarvesoranotto, olisi syytä suorittaa sorakuopan reunalla nyt tehdyn pienen kaivauksen jatkeeksi pieni kaivaus, millä aluetta voitaisiin vapauttaa riittävästi soranottoon.

Paikkaa koskevia tietoja

- L. Pohjakallio: Pohjois-Savon esihistoriallisten kohteiden arkistoinventointi s. 22. Kuopio 1974.
- L. Pohjakallio: Välisalmen Vaarun kivikautisen asuinpaikan tarkastus Kuopion Riistavetellä 1974.
- M. Bergström: Välisalmen Vaaru, koekaivaus kivikautisella asuinpaikalla 1985.

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a.62 64129 - 64132
- Diat: 10182 - 3
- Kuvat:
- Pienennöskopio luettelosta 23109

Kuopio	Riistavesi	Välisalmi	1.107.
---------------	-------------------	------------------	---------------

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 09 Tuusjärvi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6977 01, y = 563 11, z = n. 82,5 - 87,5
<i>Sijainti:</i>	Melalahden kirkosta n. 5 km kaakkoon
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Syrjäsaari
<i>Kiinteistöt:</i>	8 Välisalmi, om. Pertti Nissinen, os. Riistavesi, Leppäranta

Tutkimukset ja löydöt

Oiva Keskitalo	1969	Tarkastus
Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus

Lyhyt kohdekuvaus Järveen viettävää hiekkaista peltoa ja tonttimaata

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Välisalmen talo sijaitsee Melalahden kirkosta n. 5 km kaakkoon, Kuopio-Joensuu maantien eteläpuolella, Ylimmäinen ja Keskimmäinen -nimisten järvien kannaksella. Kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löydöksiä on tehty sekä talon tonttimaalta, että pelloista sen luoteis- ja kaakkoispuolelta. Alue on lounaaseen Keskimmäisen järveen viettävää hiekkaista peltorinnettä. Löydökset Eero Miettisen, os. Riistavesi, Leppäranta Välisalmesta Ylimmäisen ja Keskimmäisen väliseltä kannakselta sekä pellosta Keskimmäisen lammen itäpuolelta. Reijänväljentäjän KM 16537:1 hän löysi 250 m lounaaseen pellosta heti Kuopio-Joensuu valtatie eteläpuolelta. Melalahden kansakoulun kokoelmissa (MK, nykyisin löydöt Riistaveden kirjastossa) olevan kirveen MK 2 löysi Aune Kauppinen pellosta Peltoalmen talosta n. 20 m etelään (ks. karttaliite).

Asuinpaikan tarkastuksen yhteydessä allekirjoittaneen ei onnistunut löytää yhtään mitään. Sen verran kuitenkin selvisi, että Välisalmen pihamaalle on ajettu hiekkaa Välisalmen Vaarun (1.106.) asuinpaikalta, joten pihamaalla tehdyt kvartsilöydöt voivat olla sieltä peräisin. Toisaalta peltorinteiltä tehdyt kvartsi- ja esinelöydöt viittaavat Välisalmen alueella olevaan asuinpaikkaan. Tarkemmin en pystynyt määrittelemään tämän asuinpaikan sijaintia. Löytöjen perusteella se kuuluu kiinteiden muinaisjäännösten II luokkaan. (Ks. karttaliitettä 1.104:ssä).

Paikkaa koskevia tietoja

- Oiva Keskitalo: Kivikautisten löytöpaikkojen tarkastus Riistaveden pitäjän Leppärannan kylässä 12.8.1969. (Museovirastossa, kopio Kuopiossa).
- Lauri Pohjakallio: Välisalmen kivikautisen asuinpaikan (II) tarkastus Kuopion Riistavedellä
- Lauri Pohjakallio: Pohjois-Savon esihistoriallisten kohteiden arkistoinventointi s. 22 Kuopio 1974
- KM verif. 12198 = Riistaveden Välisalmissa talossa aikoinaan löydetty kivikirves, hukkaantunut, naapuritalossa löydetty 2 talttaa, ne joutuneet hiekan mukana asunnon välikaton täytteeseen.

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 3077
- Diat:
- Kuvat:

Kuopio	Hirvilahti	Hiekka-aho	1.108.
--------	------------	------------	--------

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331 Leinolanlahti
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6990 32, y = 516 74 - x = 6990 28, y = 516 37, z = n. 100
<i>Sijainti:</i>	Hirvilahden hautausmaan kappelista n. 220 m länteen
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Hirvilahti
<i>Kiinteistöt:</i>	1) 6:11 <i>Hiekka-aho</i> , om. mv. Pentti Airaksinen, os. 71650 Hirvilahti, Arola 2) 6:6 <i>Seppälä</i> , om. seppä Aarne Tirkkonen, os. Hirvilahti

Tutkimukset ja löydöt

Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus	KuM 5691:1, KuM
	5816:1-4		
Museovirasto	1987	Kaivaus	Pii- ja kvartsi-iskoksia, saviastianpaloja, simpukankuoren palasia.
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Peltorinne		

Aiemmat tiedot

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 5691:1: Löytäjä Pentti Airaksinen, saatu: 27.12.71. Viheriäliuske, hiottu melkein kokonaan, vihertävänharmaa, käyttö teräaseena, kunto hyvä. Mitat: pit. 181 mm, lev. 74,2 mm, paks. 37,3 mm. Poikkikirves.

Kantaan kapeneva, kaarevateräinen, kaksipuolista reunauskentää, poikkileikkaukseltaan soikea, kevyesti hiottu. Sädekiviliusketta. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2745 ja 2746. J.A.

L. Pohjakallio 1974: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkastin Pentti Airaksisen (os. Hirvilahti, Arola) Kuopion museoon toimittaman poikkiteräisen kirveen (KuM 5691:1) löytöpaikan. Se sijaitsee Pulkonkoskelta Haminalahteen johtavan tien eteläpuolella, Hirvilahden hautausmaan kappelista n. 220 m suoraan länteen, tien laidassa olevan muuntajan ja pellolla olevan ladon välimailta (kuvaliite) (x = 6990 30),

y = 516 72). Paikalla maasto viettää lounaaseen ja maaperä on kosteaa saven ja hiekan sekaista. En havainnut paikalla mitään mainittavaa. Mv. Airaksinen ilmoitti käyntini jälkeen kaivautaneensa salaojaa kiviesineen löytöpaikan läheisyydessä, mutta ei ollut havainnut mitään mainittavaa. Peltorinteen tarkastuksessa löysin em. kohdasta n. 100 m länteen kvartsin (KuM 5816:4 ja tästä n. 200 m länteen (x = 6990 32, y = 516 41) pajarakennuksen eteläpuolelta 5 - 10 m säteellä pajasta hiekkaisesta pellosta kvartseja ja kivilaji-iskoksen (KuM 5816:2-3). Tästä edelleen 50 m lounaaseen löytyi saviselta pellolta lohkeama hiotusta kiviesineestä (KuM 5816:1). Löytöpaikka on n. 50 m pohjoiseen seppä Tirkkosen asuinrakennuksesta ja on pajan ja asuinrakennuksen välisen notkelman pohjalla.

Vakuuttavaa käsitystä asuinpaikasta en tarkastukseni yhteydessä saanut. Näinkin usea löytö merkinnee, että asuinpaikka on jossain läheisyydessä. Onko se Tirkkosen pajan kohdalla pellossa vai kokonaan maantien pohjoispuolella metsässä (?) jää toistaiseksi pelkän arvailun varaan. Löytöjen perusteella määrittelen alueen II luokan kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Museovirasto 1987: museovirasto on suorittanut 6.-21.7.1987 välisenä aikana TVL:n Kuopion piirin kustannuksella arkeologisia kaivaustutkimuksia Hirvilahti-Pulkonkosken maantien parantamissuunnitelman johdosta Kuopion Hirvilahden kivikautisella asuinpaikalla. Työt toteutettiin koekaivauksina kuopittamalla uuden tielinjauksen eteläpuolinen alue 650 m:n pituisella matkalla (liitekartalla punaisella viivoitettu alue). Tien pohjoispuolella ei tutkimuksia tehty, koska uusi linjaus ei tällä kohden juuri aiheuta muutoksia nykyiseen tiealueeseen.

Tutkimuksissa paikallistettiin kivikautinen asuinpaikka Aarne Tirkkosen malle, RN 6:35 (liitekartassa risteillä merkitty alue). Muinaisjäännös ei kuitenkaan ulottunut pohjoisessa suunnittelualueelle saakka. Myöskään muualta parantamisen johdosta laajenevalta tiealueelta ei merkkejä rauhoitetusta kiinteästä muinaisjäännöksestä voitu todeta. Tämän johdosta ei alueella ole enää muinaismuistolain (295/63) mukaista estettä museovirastolle esitetyn parantamissuunnitelman mukaisten tienrakennustöiden aloittamiselle.

Paikkaa koskevia tietoja:

- Väliaikaistieto muinaisjäännöksen rauhoittamista varten (karttaliite)
- L. Pohjakallio: Kuopio, Hirvilahti, Hiekkä-aho, tarkastus 1974
- Museovirasto: Kirje No 3005, Kuopion Hirvilahden kivikautisen asuinpaikan osan vapauttaminen rauhoituksesta tutkimusten jälkeen.
- Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 5691:1

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat: 2 kpl kenttäkarttoja 1987
- Negatiivit: F.a. 17-20
- Diat:
- Kuvat:

Kuopio	Toivala	Kirkkoniemi	1.109.
--------	---------	-------------	--------

Perustiedot

<i>Muinaisjäännytyyppi</i>	Kiviraunioita
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräisiä
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	5
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6981 04, y = 540 88, z = n. 85-90
<i>Sijainti:</i>	Kuopion tuomiokirkosta n. 7 km koilliseen
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Toivala
<i>Kiinteistöt:</i>	17:3 Lahnalahti, om. mv. Jussi Känninen (70900 Toivala)

Tutkimukset ja löydöt

Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Viisi kiviröykkiötä Kirkkoniemen länsireunalla, Kallaveteen viettävällä metsäisellä kalliorinteellä.	

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin Toivalan Kirkkoniemellä raunioita, joista H.E. Wegelius (SMYA III s. 114) kertoo seuraavaa: "...Tuon metelin kansan eli Jättiläistenaikuisia lienevät neljä yhdessä kohdassa kalliolla Toivalan kylän eteläkärjen, Ruskeanniemen eli Kirkkoniemen läntisellä rannalla olevaa rauniota. Kukin niistä näkyy olleen noin 3 syltä ristiinsä, mutta ne ovat suureksi osaksi hajoitetut. Jättiläisten sanotaan käyttäneen kiviä "sormikiviksi" estääkseen muita pääsemästä tänne...". Inventoinnissa totesin viiden raunion rippeet.

Kirkkoniemi sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 7 km koilliseen, Jännevirrasta n. 4,8 km etelälounaaseen, Toivalan etelärannan kaakkoisimmassa kärjessä. Kirkkonientä vastapäätä Ruskeanveden eteläpuolella on Vaajasalon saaren pohjoisranta. Rauniot sijaitsevat Kirkkoniemen eteläkärjestä n. 330 m luoteeseen kalliopohjalla n. 20-30 m rannasta (kuvaliite). Peruskartan mukaan korkeusero nykyiseen Kallaveden pintaa on alle 5m. Rauniot 1-3 ovat n. pohjois-etelä- suuntaisessa rivissä kalliotasanteella (n:o 1 eteläisin). Raunioiden 1-2 väli on alle 2 m, raunio 3 on n. 5 m:n päässä rauniosta 2. Raunio 4 on rauniosta 2 n. 10 m:n päässä rinnettä ylöspäin (n. itään). Rauniot 1-4 ovat siis verrattain tiiviinä rykelmänä lähekkäin ja ovat ilmeisesti juuri ne, jotka Wegelius on maininnut. Raunio 5 on näistä n. 75 m etelään alemmalla kalliotasanteella.

- Raunio 1) Halkaisija n. 4 m, korkeus n. 30 cm, hajoitettu, parhaiten säilynyt.
 Raunio 2) Samanlainen kuin edellinen, enemmän maata seassa.
 Raunio 3) Kokoa vaikea määritellä, halkaisija n. 4 m, vähän kiviä jäljellä.
 Raunio 4) Keskeltä kivetön (rikottu?), halkaisija n. 4 m, reunakivet tallella.
 Raunio 5) Halkaisija 4-5 m, korkeus n. 30-40 cm.

Rinteessä olevat kivet osoittavat, että kaikista raunioista on kiviä heitetty ympäriinsä. Tästä on kuitenkin kulunut paljon aikaa, sillä tuoreita jälkiä ei ollut.

Ruskeaniemi nimitys johtuu kuulemma siitä, että etelään näkyvät rantakalliot ovat voimakkaan ruskeita. Kirkkoniemi nimitys taas siitä, että täällä kirkkoveeneet kohtasivat toisensa ja sitten alkoi kilpasoutu Kuopion kirkolle. Raunioista ei näy päällisin puolin ilmi liittyvätkö ne kirkkoveenien levähdyspaikkamuistoihin vai ovatko vanhempia.

Paikkaa koskevia tietoja:

- SMYA III. H.E. Wegelius: Muinaisjäännöksiä Kuopion kihlakunnassa s. 114. Helsinki 1878.
- Väliaikaistieto muinaisjäännöksen rauhoitusta varten
- L. Pohjakallio: Kuopion Kirkkoniemen raunioiden tarkastus 1974

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 27-31
- Diat:
- Kuvat

Kuopio	Kurkiharju	Kuusikkolahdenniemi	1.110.
--------	------------	---------------------	--------

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Kiviraunioita		
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräisiä		
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2		
<i>Lukumäärä:</i>	4		
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta		
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6982 32, y = 541 46, z = n. 85-87,5		
<i>Sijainti:</i>	Kuopion tuomiokirkosta n. 8,5 km koilliseen ja 3,4 km Jännevirrasta etelälounaaseen		
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Kurkiharju		
<i>Kiinteistöt:</i>	2:17 Roinila, om. Vaajasalon säätiö (Vaajasalon parantolat, taloustoimisto, 71130 Kortejoki)		
<i>Tutkimukset ja löydöt</i>			
Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus	KuM 6154:1-25
Lauri Pohjakallio	1976	Tarkastus	
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Neljä kivirauniota rivissä Kallaveteen pistävän niemenkärjen harjumaisella laella.		

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Kuopion inventoinnin yhteydessä pyrin tarkastamaan Suomenmaa VII:ssa olevan tiedon (s. 101), joka kuuluu seuraavasti: "...Jättiläisen raunioiksi sanottuja isohkoja kiviraunioita on Kurkiharjun kylään kuuluvassa, Toivalan puolelta ulkonevassa Kurkiniemessä Metelinlahden rannalla...". Kurkiharjun kylässä on Kurkiniemi -niminen niemi, mutta siellä ei ollut mitään raunioihin viittaavaa. Metelinlahti nimeä eivät paikkakuntalaiset tunteneet. Raunioita etsiskellessäni sain emäntä Maija Mönkköseltä (os. Ranta-Toivala) kuulla, että raunioita on Kurkiniemestä n. 1,2 km luoteeseen paikalla, johon Suomenmaan tiedot (nimet pois luettuna) sopivat. Mainittu paikka sijaitsee Kurkiharjun kylään kuuluvan Kotkatniemen länsirannalla ja on länteen pistävä niemenkärki (= Kotkatniemen Toivalan puolelta ulkoneva). Paikka sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 8,5 km koilliseen ja 3,4 km Jännevirrasta etelälounaaseen. Nurja -niminen saari on n. 200 m:n päässä lännessä, vesistö on Kotkatvettä. Rauniot sijaitsivat niemen harjumaisella (sora) laella lähes itä-länsi -suuntaisessa rivissä vieri vieressä. Peruskartan perusteella ne ovat n. 5 m nykyisen vedenpinnan (81,7) yläpuolella. Matkaa rantaan on 10-20 m. Rauniot olen numeroinut siten, että läntisin on no:1 ja itäisin 4. Kaikissa on kuoppa keskellä ja kiviä on levitetty ympäristöön. Pyöreä perusmuoto on kuitenkin vielä nähtävissä (ks. kuvia).

Raunio 1 Halkaisija 6-7 m
Raunio 2 Halkaisija 6-8 m
Raunio 3 Halkaisija n. 5 m
Raunio 4 Halkaisija 6-7 m
Raunioiden korkeus on n. 50 cm.

Myöhemmin agronomi Lauri Pekkarinen kävi tekemässä minulle ilmoituksen näistä raunioista ja mainitsi samalla, että paikkakunnalla niiden uskotaan olevan Sandelsin pattereiden jäännöksiä. Raunioiden merkitys on kuitenkin toistaiseksi selvittämättä. Sandelsin joukkojen tekemiksi selitetään näillä alueilla kaikki omituisuudet, mielestäni rauniot ovat rinnastettavissa näiden alueiden muihin "lapinraunioihin" ja ovat sen vuoksi myös esihistorian tutkimuksen kannalta mielenkiintoisia kohteita.

L. Pohjakallio 1976: Kuopion kaupunginhallitus myönsi kesälle 1976 käyttömäärärahoistaan varat yhden ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräiseksi luokitellun raunion tutkimiseksi Kurkiharjun Kuusikkolahdenniemessä. Kaivauksen suoritin 27.7. - 3.8.1976 välisenä aikana virkatyönä.

Kaivauksen kohteeksi valitsin Kuusikkolahdenniemen laella lähes itä-länsi -suunnassa olevista neljästä rauniosta (k.1 ja 6) läntisimmän, lähinnä niemen kärkeä olevan raunion no:1 (kartta 1). Raunion perusmuoto näytti ennen kaivausta lähinnä pyöreältä (halkaisija n. 7 m), kivet olivat noin päänkokoisia sekä sitä pienempiä. Etenkin reunoilta pienemmästä kiveyksestä pisti näkyviin selvästi suuria maakiviä, joita sitten oli päällepäin näkyvän kiveyksen allakin raunion keskustassa. Raunion pintaa oli selvästi pengottu, sillä heti länsipuolella jyrkkenevän rinteiden notkelmassa oli selvästi rauniosta lähtöisin olevia kiviä (kuvat 2-5, 7, 8).

Kaivauksen kiintopisteeksi valittiin rauniosta 1 noin 10 m itään oleva sileä maakivi, jonka pintaan hakattiin risti kiintopisteen merkiksi. Kiintopisteen korkeus määritettiin 87,41 mpy:ksi vaakitsemalla Kotkatveden Puitinlahden itäpuolella ja Kuopio-Joensuu -maantien länsipuolella olevasta valtion kiintopisteestä veden pintaan ja edelleen veden pinnasta kiintopisteeseen. Vaakitusajankohtana kiintopiste oli 5 m 51 cm järven pinnan yläpuolella

Kaivaus suoritettiin sektorikaivauksena, jossa pohjoinen sektori on A, itäinen B, eteläinen C ja läntinen D. Valokuvaamisen lisäksi laadittiin tasokartta raunion pinnasta ennen kivien siirtelyä, profiilipiirroksat A-C ja B-D (kartta 2) sekä tasokartta raunion pohjasorassa olleista liikuttelemattomista maakivistä (kartta 3).

Kuten profiilipiirroksista (kartta 2) sekä valokuvista (kuvat 30-36) ilmenee, oli kivien lomas-
sa ja osittain päällä hienojakoista likaisenruskeaa maata 3-5 kivikerroksen seassa n. 30-60
cm:n vahvuudelta ja pohjalla karkea liikuttelematon sora.

Kaivaus ei osoittanut rauniossa olevan järjesteltyä rakennelmaa., Raunion kasaaminen on il-
meisesti tapahtunut paikalla olleiden luonnonkivien sekaan. Raunioiden 1 ja 2 väli on yhte-
näistä kiveystä, jonka kaivaminen lopetettiin mielivaltaisesti arvioidulla raunioiden rajalla.
Raja ei siis ollut selvästi päältäpäin määriteltävissä. Noin 70 cm päällimmäisten kivien laen
alapuolelta, alimman kivikerroksen ja koskemattoman pohjan välillä olevasta maasta löytyi
kaivauksessa nappimainen pronssiesine (KuM 6154:1) ja 30 cm siitä pronssilevyn kappale
(6154:2) sektorista A (kartta 2). Koskemattomaksi maaperä määriteltiin 8 cm löytökohdan
alapuolelta. Läheltä pronssien löytöpaikkaa, hieman lähempää pintaa (pl. 238) otettiin talteen
maanäyte (KuM 6154:13), joka on käytännöllisesti katsoen kokonaan hiiltä. Löytökorkeus
päällimmäisen kivikerroksen alapuolella on sen verran pinnassa, että hiili, jota rauniossa ei
muualla ollut, voi olla sekundaaria (?), jos kohta mikään ei sitäkään selvästi osoittanut. Lisäk-
si sektorista A löytyi palanutta luuta KuM 6154:11, KuM 6154:10 keskipisteen läheisyydestä
ja KuM 6154:12 pronssien löytöpaikan tuntumasta. Sektorin A Kaivetusta maaläjästä löytyi
lisäksi saviastianpala ja luunsiruja (KuM 6154:8-9).

Sektorista B löytyi vain verraten vähän luuta keskipisteen tuntumasta (KuM 6154:14).

Sektorin C löydöt ovat niin ikään palanutta luuta (KuM 6154:14-18), jota oli verraten laajalla
alueella (1-2 m) keskipisteen tuntumassa. Läheltä pohjaa löytyneiden luunpalojen sijainti on
merkitty kartalle 3.

Sektorin D saviastianpalojen (KuM 6154:4) löytökohta on merkitty kartalle 2 ja suurimman
palasen löytökohtaa osoitetaan kuvassa 14. Muut muruset ovat aivan lähiympäristöstä. Sa-
moilta paikkeilta löytyi myös palaneelta pronssilta vaikuttava kappale (KuM 6154:3). Sekto-
rin luulöydöistä on enin osa aivan keskipisteen tuntumasta (KuM 6154:19-20). Valtaosa kai-
vauksessa esiin tulleesta palaneesta luusta oli keskipisteen ja profiilien alla (KuM 6154:7, 21-
25). Luuta löytyi heti ensimmäisen kivikerroksen alta alkaen ja sen määrä lisääntyi alaspäin
mentäessä. Eniten luuta oli keskipisteen tuntumassa, mutta ei siten, että se olisi keskittynyt
johonkin selvästi osoitettavaan kohtaan, vaan sitä oli sekaisin runsaan metrin laajuisella alu-
eella raunion keskipisteestä lukien, mutta myös sen ulkopuolella. Saviastianpaloja tai pikem-
minkin muruja löytyi edellä mainittujen profiilista keskipisteen ja pisteen D väliltä (KuM
6154:5) sekä niin ikään profiilista keskipisteen ja pisteen C väliltä (KuM 6154:6). Viimeksi-
mainituista yksi muru oli pian ensimmäisen kivikerroksen alla. Enimmät keramiikkamurut
löytyivät alimmaisten kivien ja koskemattoman maan välisen kerroksen yläosasta.

Kokonaisuutena katsoen löydöt olivat varsin sekaisin rauniossa. Kaivauksessa ei käynyt sel-
keästi ilmi oliko tämä tarkoituksellista vai aiemmin tapahtuneesta raunion penkomisesta joh-
tuvaa. Kuvissa 37-47 on raunion pohjalla olevia luonnonkiviä, jotka ovat olleet paikalla en-
nen raunion rakentamista, kuvassa 42 kaivajat seisomassa niistä reunimmaisten päällä.

Kaivauksen lopuksi sorapohja tarkastettiin lapiotyönä lapion terän syvyydeltä. Suurimpien
maakivien pohjaa ei tarkastettu. Lopuksi raunio kasattiin ennalleen (kuvat 48-54).

Paikkaa koskevia tietoja:
 Suomenmaa VIII (Porvoo 1927) s. 101 (ehkä).
 Väliaikaistieto muinaisjäännöksen rauhoitusta varten (karttaliite).
 L. Pohjakallio: Kuopion Kurkiharjun raunioiden tarkastus 1974
 L. Pohjakallio: Kuusikkolahdenniemen raunion kaivaus kesällä 1976
 Verif. 29/78

Inventointikertomus

Kävin paikalla 13.9. 2002 ja röykkiöt olivat entisellään.

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: 1974: F.a. 44-47
 1976: F.a. 944, 946-957, 959, 963-965, 967-968, 970, 972-973, 975-994, 996-998,
 1004-1005, 1007, 1009-1011
- Diat:
- Kuvat:

Kuopio Riistavesi Kuoppamäki 1.111.

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka		
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen		
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2		
<i>Lukumäärä:</i>			
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta		
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6983 46, y = 548 33, z = n. 90		
<i>Sijainti:</i>	N. 6 km Jännevirrasta itäkaakkoon ja n. 10,5 km Melalahden kirkosta luoteeseen		
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Ryönä		
<i>Kiinteistöt:</i>	1) 2:1 <i>Kaariniemi</i> , om. Anna-Liisa Tuovinen (Ryönänlahti) 2) 2:8 <i>Ritvala</i> , om. Ritva Nieminen (74510 Peltosalmi, opettaja-asuntolat)		
<i>Tutkimukset ja löydöt</i>			
Lauri Pohjakallio	1975	Tarkastus	KuM 5821, KuM 5966
Lauri Pohjakallio	1976	Kaivaus	KuM 6153: 1-121
Matti Bergström	1985	Kaivaus	
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Sorakuoppa Kaarinlahden koilliseen pohjukkaan viettävässä metsäisessä rinteessä		

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Tarkastaessani Kuopion inventoinnin yhteydessä ongenkoukunvarren KM 12110 löytöpaikkaa sain kuulla, että Ryönän kylässä Kaariniemen talon maalta olisi löytynyt saviastianpaloja. Tieto osoittautui oikeaksi. Kaarinniemen tila sijaitsee Jänneveden Kaarinlahden pohjoisrannalla, n. 6 km Jännevirrasta itäkaakkoom ja n. 10,5 km Melalahden kirkosta luoteeseen. Löytöpaikka sijaitsee koillisesta pohjukasta n. 100 m koilliseen. Maastossa erottuu selvästi koillinen-lounas -suuntainen matala kannas Kaarinlahden ja Vasamalahden välillä. Kaakossa ja luoteessa maasto nousee selvästi. Löydökset on tehnyt kannaksen korkeimman kohdan lounaispuolella olevasta sorakuopasta Kaarinniemen omistajan mv. Paavo Lyytikäisen poika mv. Lauri Lyytikäinen. Ensimmäiset saviastianpalat tulivat näkyviin kesällä 1972 tienteon yhteydessä, kolloin tielle ajetusta sorasta löytyi asbestikeramiikkaa. Kesäkuussa 1974 montusta ajettiin taas soraa ja silloin ilmeni, että asuinpaikkaan viittaavia merkkejä oli sorakuopan eteläkulmassa. Lauri Lyytikäisen mukaan löydöistä ilmoitettiin kesällä 1972 tai 1973 Kuopion museoon; en ole löytänyt sieltä mainintaa ilmoituksesta. Asbestikeramiikanpaloja ja muita kivilautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä tuli inventoinninkin yhteydessä ilmi tästä kulmauksesta. Maaperä on hienoa hiekkaa ja selvästi tummaa kulttuurimaata. Löytökohdasta maa viettää loivasti lounaaseen Kaarinlahden pohjukkaan. Peruskartan mukaan asuinpaikka sijaitsee n. 90 m:n käyrän korkeudella ja ainakin tähän mennessä tavattujen löytöjen perusteella selvästi 95 m:n käyrän alapuolella. 90 m:n korkeuskäyrän mukaan piirrettynä on paikka valittu muinaisen lahden pohjukasta, jossa rinne viettää lounaaseen. Koillisen puolella on ollut kannaksen korkein kohta suojaamassa pohjoistuulilta. Edelleen näin piirretystä karttakuvasta käy ilmi, että kyseessä on n. 2,5 km:n pituisen saaren kaupun kohta. Tarkastuksessa käy myös ilmi, että sorakuopan yläreunassa, asuinpaikkalöydöistä 25-30 m pohjoisluoteeseen, on männynjuurakon ja humuksen alla n. 30 cm paksulti ja n. 50 cm leveästi punamultaa. Sen mahdollinen yhteenkuuluvuus asuinpaikkalöytöjen kanssa ei selvinnyt. Kannaksen korkeimmalla kohdalla, asuinpaikan koillispuolella on matalia kuoppia. Tein yhteen koekuopan, mutta se ei selvittänyt näiden kuoppien merkitystä. Lienee kuitenkin niin, että Kuoppamäki on saanut näiden kuoppien mukaan nimensä,

L. Pohjakallio 1976: Kaivaustutkimus 31.5.-10.6.1976

Kaivettu alue n. 100 m². Mv. Lauri Lyytikäinen otto vuoden 1975 lopulla yhteyttä Kuopion museoon tiedustellen Kaarinniemen tilan maalla olevan Kuoppamäen kivilautisen asuinpaikan tutkimismahdollisuuksia. Kaarinniemen tilalle johtaa verrattain huono tie ja sen kunnossapittämiseksi tien käyttäjille oli välttämätöntä saada tietää, mistä kohden Kuoppamäen hiekkakuopasta maata sai ottaa. Asia saatettiin Museoviraston tiedoksi ja se myönsi esitetyn kustannusarvion (verif. 30/76) edellyttämät varat tutkimuksen suorittamiseksi.

Kaivauksen kiintopisteeksi valittiin hiekkakuopan pohjoisreunalla oleva maakivi. Sen korkeudeksi saatiin 97.37. mvp. (kartta 2). Mittausten lähtökohtana oli Kylmälahden lounaispuolella oleva korkeuskiintopiste (kartta 1).

Koordinaatistoa varten tutkimusalueelta valittiin mielivaltaisesti peruspiste 500/500, josta paalutus suunnattiin pohjois-etelä ja itä-länsi -suuntaiseksi. Paalutus suoritettiin 4 m²:n ruutuihin ja kaivaus tapahtui siten, että turve poistettiin yhtenä kerroksena. Sitä seuraavien kerrosten paksuus pyrittiin pitämään 10 cm:nä.

Kaivaus aloitettiin Kuoppamäen hiekkakuopan itäreunasta, koska aikaisemmat löydöt ja kulttuurimaahavainnot oli tehty täällä ja eteläreunalla (kuvat 1-4). Turpeenpoiston (vahvuus 5-20 cm) jälkeen asuinpaikkakerrostuma erottui ruskeana ruutujen 491/501-493/499 välisellä alueella ja ruudussa 503/489 (kartta 3). Kulttuurikeroksen vahvuus vaihteli parista cm:stä kymmeneen cm:iin. Sorakuopan eteläreunalla ei selvää kulttuurimaata ollut havaittavissa, joskin

löydöt osoittivat asuinpaikka-aktiviteetin ulottuneen vielä sen tasolle. Ruudussa 491/509 tavattiin kiveys (kartta 4, kuva 15), jonka tarkoitusta ei voitu selvittää. Kiveyksen kuuluminen asuinpaikkakokonaisuuteen ei käynyt selvästi ilmi (ei liioin sekään, että kiveys ei olisi kuullut asuinpaikkaan).

Hiekkakuopan eteläreunasta jatkettiin kahden metrin levyinen linja rinnettä alas (etelään) asuinpaikan aikaisen rannan selvittämiseksi. Ruudussa 487/505 (kartta 5) muuten kivettömässä hiekkamaassa vastaan tuli harva rantakiveys (n. 92 m myp.). Samalla kohdalla profiilissa erottui päättyvä huuhtoutuneen maan kerros (kartta 6, kuvat 10-13). Näiden ilmaantuminen maastossa merkinnee rantaviivan sijainneen jonkin verran huuhtoutuneen maan päätepisteen alapuolella.

Kaivauksen löydöt ^{x)} olivat lyhyesti selvitettynä ns. Kierikin tyyppin asbestikeramiikkaa, asbestipaloja, kiviesineitä (siimanpaino 11, kynsitaltta 17, ja siimanpainon puolikas 70), kiviesineiden kappaleita (3, 4, 12, 14, 83, 91, 116, 117) ja kvartsi-iskoksia (kartta 7). Löydöt keskittyivät lähinnä kaivausalueen hiekkakuopan puoleisille reunoille. Tämä osoittaa, että hiekanotto on tuhonnut (ehkäpä?) asuinpaikan keskustaa. Kaivausalueen itäpuolella kulttuurikerroksen raja näkyi selvästi. Kulttuurikerroksen loppuminen näkyy myös löytöjen loppumisena. Etelässä ruudun 489/505 löydöt rajoittuvat ruudun yläosaan, eli noin kahden metrin päähän ruudun 487/505 rantahavainnosta. Kaivausalueen jatkumisesta länteen ei tullut selvyyttä. Koska tältä suunnalta otettujen maanäytteiden kuopissa ei havaittu kulttuurikerrosta eikä tavattu löydöksiä, tuntuu selvältä, että asuinpaikka tuhoutunutta hiekkakuoppaa lukuun ottamatta on tuskin jatkunut kaivettua aluetta lännemmäksi?

Maanäytteitä otettiin mahdollista fosfaatti- tai muuta analyysiä varten seuraavien kaivausalueen koordinaatistoon sidottujen pisteiden kohdalta n. 5 cm humuksen alta hiekasta:

Näytteenottopaikka ja korkeus myp.			Maanäytteet on nimetty ja tallennettu merkinnällä KuM/KhO Näyte 1.		
486/504	91.92	502/488	94.77	472/548	92.49
487/504	92.13	492/488	93.28	472/558	92.48
488/504	92.35	482/488	91.47	482/558	93.69
489/504	92.57	472/488	89.89	488/548	93.14
490/504	92.69	472/498	88.97	482/538	93.00
490/508	92.79	482/498	91.37	512/518	95.80
492/498	93.07	512/488	95.22	512/528	95.82
488/508	92.33	522/488	94.49	522/528	96.95
486/508	91.92	522/498	95.25	512/538	97.26
492/528	93.66	482/508	91.14	512/548	95.98
492/538	93.69	480/508	90.74	522/548	97.62
492/548	93.98	478/508	90.60	512/558	96.75
492/558	94.37	472/508	89.84	502/558	95.15
492/568	94.81	472/518	91.11	522/558	98.79
482/568	94.07	482/518	91.68	522/568	98.67
502/528	94.81	482/528	92.36	512/568	97.48
502/538	95.01	472/528	90.69	502/568	96.09
502/548	95.14	472/538	91.43		

x) suluissa olevat löytönumerot ovat KuM 6153:n alanumeroita

Kokonaisuutena tarkasteltuna Kuoppamäen asuinpaikalla tutkittiin hiekanoton rikkoman asuinpaikan rippeitä. Kaivaus eikä mikään muukaan tutkimuksen aikana paljastanut mahdollista asuinpaikkakerrostuman jatkuvuutta.

Saviastia-aineisto, kivesineet, niiden kappaleet ja kvartsi-iskokset olivat tämän asuinpaikan "aineellinen anti". Huomionarvoista on, että löytöihin kuuluu vain yksi murunen piitä (85) sekä asuinpaikan aikaisen rannan tavoittaminen. Maanäytteet on otettu vain tallennettavaksi, kertomusta kirjoitettaessa niille ei ole suunniteltua käyttöä.

Asuinpaikan ensitarkastuksessa havaittu punamultakohta tutkittiin, eikä siinä havaittu mitään mainittavaa. Samoin em. kertomuksessa mainittuihin mataliin syvennyksiin tehtiin koekuoppia, niin ikään sen kummempia havaitsematta.

M. Bergström 1985: Ollessamme Kuopion alueella koekaivausmatkalla kesäkuussa 1985, saimme kuulla amanuenssi Jouko Aroalholta tienrakennussuunnitelmasta Kuoppamäen kivikautisen asuinpaikan alueella. Teimme paikalle tarkastusmatkan, jolloin alueelle tehtiin seitsemän koekuoppaa. Näistä kuopista ei tavattu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Ilmeisesti Pohjakallio on kaivauksessaan tutkinut asuinpaikan rippeet kokonaisuudessaan.

Koska mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu, voidaan kyseinen tie kesähuvilalle rakentaa.

Paikkaa koskevia tietoja

- Väliaikaistieto muinaisjäännöksen rauhoitusta varten
- L. Pohjakallio: Kuopion Riistaveden Kuoppamäen kivikautisen asuinpaikan tarkastus 1974
- L. Pohjakallio: Kaivaustutkimus Kuopion Kuoppamäen kivikautisella asuinpaikka 31.5.-10.6.1976

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 59-61, 905, 907, 915-918, 922, 926-928, 930, 932, 934, 936-938
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 09 Tuusjärvi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6976 96, y = 563 90, z = n. 90
<i>Sijainti:</i>	n. 7 km Melalahden kirkosta itäkaakkoon
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Syrjäsaari
<i>Kiinteistöt:</i>	8:13 Peltosalmi, om. Aune Kauppinen, os. Riistavesi, Talvilahti

Tutkimukset ja löydöt

Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus	KM 19240, KuM 5819
Matti Bergström	1985	Koekaivaus	
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Loivasti länsilounaaseen viettävä metsäinen hiekkarinne		

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkastin talvella 1974 Museovirastoon toimitetun kiviesineen KM 19240 löytöpaikan, joka sijaitsee n. 7 km Melalahden kirkosta itäkaakkoon, Syrjäsaaren kylässä, Koivumäkeen johtavan tien varressa n. 100 m Ylimmäisen järven itärannasta itäkaakkoon. Kiviesine on löytynyt Koivumäen tien länsipuolelta n. 500 m Koivumäestä kaakkoon ja Kuopio-Joensuu valtatiestä n. 400 m pohjoiseen, lähes länteen, Ylimmäisen järven viettävästä metsäisestä hiekkarinteestä. Paikan tarkastuksen yhteydessä huomasin tien pohjoispuolella, vajaat 10 m kiviesineen löytöpaikasta tien leikkauksessa punamultalaikun. Leikkauksesta ilmeni, että turvetta oli n. 7 cm, humusta n. 10 cm ja sen alla n. 20 cm levyinen ja 20 cm syvyinen punamultalaikku. Poistin tämän päältä turpeen ja kaivoin pelkällä humusta, kun esiin tuli kvartsi (KuM 5819). Mielestäni tämä riitti asuinpaikaksi määrittelyyn ja jätin punamultakohdan koskemattomaksi.

Peruskartan mukaan Peltosalmen asuinpaikka on n. 90 m:n korkeuskäyrällä tai hieman sen yläpuolella. Seurasin Tuusjärven karttalehdellä 90 m:n korkeuskäyrää asuinpaikalta molempiin suuntiin, enkä saanut tämän lehden puitteissa käyriä yhtymään. Asuinpaikaksi näyttää siis valitun suurehkon selän itälaidalla oleva ranta, joka asuinpaikan aikana on ollut mantee-reen luonteinen (en seurannut korkeuskäyrää muiden karttalehtien alueella).

Kuvaliite. (Ks. karttaliitettä 1.104:ssä).

Kirjeessään 27.5.1975 (Verif. 2/76) mainitsee Eero Miettinen seuraavaa: Peltosalmen Ylimmäisen takaa löytämästäsi asuinpaikasta (1.112.) n. 100 m Tuusniemelle päin on metsätie. Kulkiessani tietä huomasin kappaleen lohkontua kvartsia tien kuluneessa kohdassa. Kohta sijaitsee suunnilleen samalla korkeuskäyrällä kuin Peltosalmen Ylimmäisen löytöpaikka. Ilmeisesti tästäkin löytyisi useita asuinpaikkoja? L.P.

M. Bergström 1985: Tehtävänä Kuopion Peltosalmen kivikautisen löytöpaikan alueella oli koekaivauksin selvittää paikan luonne, koska alueelle olisi tarkoitus erottaa neljä kesähuvilapalstaa. Tutkimus suoritettiin 10.-11.6.1985 ja apunani toimi tutkija Juha Lauren. Kuopion museosta oli amanuenssi Jouko Aroaho sekä 4 kaivausapulaista.

Koko alue, noin 700 x 200 m, koekuopitettiin maaston mukaan keskimäärin 10 m välein. Maapohja oli pääasiassa soraa ja hiekkaa. Missään ei tavattu merkkiäkään muinaisjäännöksistä, vaikka erityisesti keskityttiin paikalta aiemmin löytyneiden kivikirveen ja kvartsin löytöpaikan alueille.

Tutkimuksen perusteella ei ole syytä estää huvilatonttien lohkomista ja huviloiden rakentamista, mutta mikäli alueella suoritetaan rakennustoimia esineiden löytöpaikan lähellä, saattaisi arkeologin läsnäolo olla tarpeen maankaivutöiden aikana.

Paikkaa koskevia tietoja:

- Väliaikaistieto muinaisjäännöksen rauhoittamista varten (karttaliite).
- L. Pohjakallio: Kuopion Riistaveden Peltosalmen kivikautisen asuinpaikan (II) tarkastus 1974.
- L. Pohjakallio: Verif. 2/76
- M. Bergström: Kuopion Riistaveden Peltosalmen kivikautisen löytöpaikan koekaivaus 1985.

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 65 ja 66
- Diat:
- Kuvat:

Kuopio	Riistavesi	Karhuniemi	1.113.
--------	------------	------------	--------

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi Epämääräisten kvartsien ja kiven löytöpaikka

Ajoitus:

Rauhoitusluokka: 3

Lukumäärä: 1

Peruskartta: 3244 06 Riistavesi

Peruskoordinaatit: x = 6974 95, y = 554 52, z = n. 83

Sijainti: Melalahden kirkosta n. 6 km lounaaseen

Alue tai rekisterikylä: Riistavesi

Kiinteistöt: Karhuniemi (kartalla Koiraniemi), om. Antti, Leena, Eeva ja Matti Karhunen, os. Raatihuoneenkatu 11 A8, Hämeenlinna 10

Tutkimukset ja löydöt

Lauri Pohjakallio	1974	Tarkastus	KuM 5822:1
-------------------	------	-----------	------------

Lyhyt kohdekuvaus	Savinen järvenranta
-------------------	---------------------

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1974: Kuopion inventoinnin yhteydessä asuin Riistavedellä Leppärannan Poikalan talossa. Siellä kävi kylässä ylilääkäri Pekka Karhunen perheineen. Ylilääkäri Karhunen kertoi kesämökkinsä edustalta löytyneen kiven, jota epäili ihmisen käsittelmäksi (KuM 5822:1). Karhusen kesämökki sijaitsee Melalahden kirkosta n. 6 km lounaaseen, Laajaveden järven etelärannalla ja on pohjoiseen pistävässä matalassa niemessä, joka peruskartalle on merkitty Koiraniemeksi. Kun sain Karhusen esineeksi epäilemän kiven käteeni, jouduin toteamaan, että siinä ei ole mitään ihmisen käsittelyn merkkejä. Löytöpaikan, joka on Karhuniemen mökin pihamaalla mökistä n. 10 m etelään, tarkastuksen yhteydessä kävi ilmi, että kivi on löytynyt kohdasta, jossa kaivinkone oli kaivanut n. 1 m:n syvyydeltä salojaa. Löytöpaikka on savimaata ja maasto nousee sekä pohjoiseen, että etelään. Saven seasta löytyi runsaasti huonoja kvartsinpalasia, joissa niin ikään en voinut havaita käsittelyn merkkejä. Löytöpaikka on kaiken lisäksi vajaan metrin nykyisen vedenpinnan yläpuolella. Kvartsien löytymisen saven seasta pani kuitenkin ihmetyttämään mistä on kysymys. Määrittelin paikan kaikin mahdollisin varauksin kivikautiseksi asuinpaikaksi, paikka tuli merkittyä niiden joukkoon runkokavaa varten laadittuun luetteloon ja sen takia numeroitu. Museoviraston kanta oli, että löydöt eivät anna aihetta pitää Karhuniementä kivikautisena asuinpaikkana (Verf. 19/74). Olen asiasta samaa mieltä, mutta silti ihmettelen vieläkin, miksi kvartsit ovat paikalle joutuneet. Kuvaliite.

Paikkaa koskevia tietoja:

- Väliaikaistieto muinaisjäännöksen rauhoitusta varten (karttaliite).
- L. Pohjakallio: Epämääräisten kvartsien ja kiven löytöpaikan tarkastus Kuopion Riistaveden Karhuniemessä 1974.
- Verif. 19/74

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 67-69, 73
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Kiviraunio
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6983 54, y = 543 25, z = n. 90
<i>Sijainti:</i>	N. 2,3 km Jänneviran sillasta kaakkoon
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Jänneniemi
<i>Kiinteistöt:</i>	Rissala, om. Rauha Rissanen (= Paavo Rissasen perikunta) (70940 Jännevirta)
<i>Tutkimukset ja löydöt</i>	
Lauri Pohjakallio	1975 Tarkastus
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Kiviraunio Pahnionniemen eteläreunalla

Aiemmat tiedot

L. Pohjakallio 1975: Kuopion museossa töissä ollut HuK Ulla Korhonen, joka on kotoisin Kuopion Jänneniemeltä, kertoi tietävänsä kiviraunion, jota ei ollut merkitty muinaisjäännös-luetteloon. Raunio sijaitsee, kuten kesällä 1975 suorittamassani tarkastuksessa ilmeni, n. 2,3 km Jänneviran sillasta kaakkoon, Pahnionniemen eteläreunalla, n. 50 m Kotkatveden rannasta pohjoiseen, kallionnyppylällä, mutta ei sen korkeimmalla kohdalla. Raunion halkaisija on n. 7 m, sen keskusta on kaivettu pohjaan asti. Raunion reunat ovat verrattain siistit ja sen veran turpeen peitossa, että niihin ei ole kajottu ainakaan viime aikoina. Paikalla on myös ilmeisesti lasten tekemiä rakennelmia. Raunio on mielestäni yhdistettävissä muihin lähitienoon ajaltaan epämääräisiin raunioihin. Tähän, niin kuin muihinkin, liittyy paikkakunnalla traditio Suomen sodan aikaisista tapahtumista, mutta se johtunee siitä, että tuon ajan muistoja on vieläkin maastossa nähtävissä. Näyttää raunion kuulumisesta johonkin tiettyyn aikaan ei ole. Mielestäni Pahnionniemen raunio kuuluu kiinteiden muinaisjäännösten II-luokkaan. Sen tutkiminen kävisi melko vaivattomasti ja vähin varoin. Samalla raunio voitaisiin restauroida ja säilyttää I-luokan kiinteänä muinaisjäännöksenä, mikäli se osoittautuisi aiheelliseksi.

Paikkaa koskevia tietoja:

- L. Pohjakallio: Kiviraunion tarkastus Kuopion Pahnionniemessä 1975
- Väliaikaistieto muinaisjäännöksen rauhoitusta varten
- L. Pohjakallio: Pohjois-Savon arkeologian inventointitoiminta. Aarni 16.

Inventointikertomus

Kävin paikalla 5.9.2002 ja havaitsin, että röykkiön päälle oli talven myrskyissä kaatunut suuria puita. Röykkiötä oli vaikea löytää puukasan alta.

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 594-595

Perustiedot

<i>Muinaisjäänöstyyppi</i>	Kiviraunio
<i>Ajoitus:</i>	Epämääräinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3333 05 Kesämäki
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6991 35, y = 552 65, z = n. 90
<i>Sijainti:</i>	
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Kotasalmi?
<i>Kiinteistöt:</i>	Honganoksan saari, om. Valtio

Tutkimukset ja löydöt

Lyhyt kohdekuvaus

Aiemmat tiedot

Väliaikaistieto muinaisjäänöksen rauhoitusta varten:

Raunion halkaisija n. 5 m, kalliopohjalla, melko pahasti rikottu.

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäänöstyyppi</i>	Kiviraunioita
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräisiä
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	2
<i>Peruskartta:</i>	3242 11 Hiltulanlahti
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6962 74, y = 537 50, x = n. 85
<i>Sijainti:</i>	Kuopion tuomiokirkosta n. 14 km eteläkaakkoon
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Puutossalmi
<i>Kiinteistöt:</i>	9:29, om. Mustasaari Oy (isänn. Asko Mustakallio, os. Rudolfintie 21 N 103, 00870 Helsinki 87)

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho 1982 Tarkastus

Lyhyt kohdekuvaus Kalliorantainen Kallaveden saari

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1982: Kuopion Mäntysaaren kiviraunioiden tarkastus 15.7.1982.

Vahtimestari Veikko Tiihonen, os.Taivaanpankontie 16 B 29, 70200 Kuopio 20, p. 21518, on ilmoittanut Kuopion museoon useaan otteeseen Etelä-Kallavedellä sijaisevalla Mäntysaarella havaitsemistaan kiviraunioista. Tarkastin paikan 15.7.1982.

Mäntysaari sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 14 km eteläkaakkoon, Puutossalmen eteläpäässä, Haukiniemen edustalla. Se on luode-kaakko suuntainen, n. 115 pitkä ja 60 m leveä kalliorantainen ja metsäinen saari. Saaren luoteispäässä on vesiliikenteen väylämerkkejä ja rauniot sijaitsevat niiden lähellä metsäisessä maastossa.

Pohjoisempi, raunio 1, on n. 15 m etäisyydellä peruskarttaan merkitystä väylämerkistä itä-kaakkoon. Paikalla näkyy vain siellä täällä maasta esiin pistäviä kiviä, sillä saarella kulkijat ovat levitelleet raunion kiviä ympäriinsä. Jäljellä olevasta kiveyksestä päätellen raunion halkaisija on n. 2 m. Kiveyksen alta paljastui karkea, huuhtoutuneen näköinen sora (kts. kuva 3). Raunio 2 sijaitsee n. 8 m käsitellystä rauniosta eteläkaakkoon. Se on halkaisijaltaan n. 4 m ja hieman paremmin hävitykseltä säästynyt.

Mäntysaarella ei havaintojeni perusteella ole muualla vastaavanlaisia kiveyksiä ja rauniot voitaisiin löydettömyydestään huolimatta lukea muinaisjäännösten II luokkaan. Koska Mäntysaari on varmasti pitkään ja paljon käytetyn vesireitin varrella, kiveyksille voidaan löytää lukuisia selityksiä, joista luotettavimpiin päästään lisätutkimuksilla.
Kts. kuvaliite.

Paikkaa koskevia tietoja:

J. Aroalho: Kuopion Mäntysaaren kiviraunioiden tarkastus 15.7.1982.

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 2199 - 2200
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 06 Riistavesi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6971 12, y = 557 81, z = 94
<i>Sijainti:</i>	Riistaveden kirkosta n. 8 km etelään
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Riistavesi
<i>Kiinteistöt:</i>	RN:o 18 Vanha Koski, om. Matti kokko, Kaitalahti, Helsinki 96

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroaho 1982 Tarkastus KM 20832:1-, KM 21547:1-4

Lyhyt kohdekuvaus Saraveden ja Roikanveden välisen kuivaneen uoman loivaa rantapengertä

Aiemmat tiedot

J. Aroaho 1982: Kuopion Riistaveden kylän Vanha Kosken tilan (RN:o 18) pihasta tehtyjä keramiikkalöytöjä on toimitettu museovirastoon ja sen toimesta paikalla on arveltu olevan kivikautinen asuinpaikka, asiasta on ilmoitettu Pohjois-Savon seutukaavaliittoon merkitsemistä varten ja paikalla pyrittiin käymään ensi tilassa.

Kävin 10.9.1982 tarkastamassa löytöpaikkaa yhdessä museoviraston tutkijan, Paula Korhosen, kanssa. Paikka sijaitsee n. 8 km Riistaveden kirkosta etelään, Saraveden ja Roikanveden välisen nyt kuivuneen uoman pohjoispuolella, n.170 m:n päässä Vehmersalmi-Rötikkö tiestä. Löydöt on tehty Koskiniemen tilan päärakennuksen lounaispuolella sijaitsevasta kasvimaasta. Maasto on tässä loivasti kohti lounasta - vanhaa uomaa - viettävää enimmäkseen lehtipuuta ja pensaita kasvavaa rinnettä. Maapohja on hiekkaa ja siinä on paikka paikoin kiviä.

Kasvimaata tarkasteltaessa aivan mullan pinnallakin havaittiin keramiikkaa ja muutamia pieniä kvartsin palasia. Ne näyttävät levinneen jotakuinkin tasaisesti koko kasvimaan alueelle. Löytöalueella oli myös joitakin rautanauvoja ja tuoreen näköisiä hiiliä, jotka ovat kaiketi merkkejä nykyisessä päärakennuksessa asumisesta.

Paikasta n. 3 km etelään sijaitsee Vehmersalmen Roikanmäen kampakeraaminen asuinpaikka. Löytöjen perusteella Vanha Koski kuuluu kiinteiden muinaisjäännösten II-luokkaan.

Paikkaa koskevia tietoja:

J. Aroaho: Kuopion Riistaveden Vanha Kosken kivikautisen asuinpaikan tarkastus.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 2206-2208
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: Kuppikivi

Ajoitus:

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä:

Peruskartta: 3242:12 Kuopio

Peruskoordinaatit: x = 6974 67, Y = 532 26, z = n. 85

Sijainti: Metsäsaarekkeessa Särkilahden pohjoisrannalla

Alue tai rekisterikylä: Kuopio

Kiinteistöt: Om. Kuopion kaupunki

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho 1983 Tarkastus

Lyhyt kohdekuvaus Irtolohkareen yläpintaan hakattu kuppi.

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1983: Heinäkuun 21. päivänä 1983 kävin tarkastamassa Robin Albertsenin (os. P.O. Box 1521, DK-8220 Brabrand, Denmark) keksimiä kuppikiviä Kuopion Särkilahdessa. Löytäjä, joka on amatööriarkeologi, oli tehnyt havaintonsa kulkiessaan kaupungin ympäristössä. Totesin, että Särkilahden pohjoisrannassa kallion tasanteella on selvä irtolohkareen yläpintaan hakattu kuppi. Lohkare sijaitsee betonista valetusta sähköpylvään perustuksesta 6,4 m luoteeseen. Sen vierestä kulkee rantaa seuraava polku. Löytäjän arvion mukaan lohkare on voinut vieräyä ylärinteestä ja on toissijaisessa asemassa, mitä pidänkin ilmeisenä.

Saman tarkastusmatkan aikana kävin katsomassa Robin Albertsenin osoittamana myös irtolohkareta Lohkaretie 11 B ja Särkiniemen koulun välisellä puistoalueella (koord. x = 6975 19, y = 532 80). Kivi on nurmikoksi kunnostetussa etelään viettävässä rinteessä ja siinä on korkeuskiintopisteen merkinä rautatappi. Lohkareen pohjoissivussa on pitkänomainen syvennys, jonka alkuperästä ei kiven rapautuneisuuden vuoksi voi lausua varmaa arviota.

Edelleen kävin katsomassa Pappilan kylässä Jynkänvuoren itäpuolisessa kalliossa olevia kuppimaisia syvennyksiä (koord. x = 6971 4, y = 533 86). Kallion huipulle johtavan polun kohdalla laakeassa kalliopinnassa n. 100 m kallion huipulta suuntaan n. 3100/6000 on kolme syvennystä. Myöskään näiden kuppien merkitystä ei voitu varmasti ratkaista.

Paikkaa koskevia tietoja:

- J. Aroalho: Kuopion Särkilahden kuppikiven tarkastus

- Kansan Sana 13.8.1983

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 2286, 2287, 2292-2297
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	
<i>Peruskartta:</i>	3242 12 Kuopio
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6971 95, y = 532 20, z = n. 91-99
<i>Sijainti:</i>	
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Jynkkä
<i>Kiinteistöt:</i>	RN:o 1:117, 1-207, om. Kuopion kaupunki

Tutkimukset ja löydöt

Pentti Holopainen	1982	Löytö	KM 21118
Jouko Aroaho / Matti Huurre	1985	Tarkastus	KM 23154:1-2
Simo Vanhatalo	1986	Koekaivaus	KM 23550:1-9, kvartseja

Lyhyt kohdekuvaus Savinen pelto

Aiemmat tiedot

J. Aroaho 1985: Laitoshoitaja Pentti Holopainen, os. Lehtotie 1, 70700 Kuopio, on löytänyt v. 1982 Kuopion Jynkänlahdesta, Petosenlammen luoteispuolelta poikkiteräisen kirveen (KUM 7035). Paikka on ollut sovelias ja kivikaudella asuttavaksi, ja olen käynyt tarkastamassa löytökohtaa toistuvasti perunan kylvö- ja nostoaikoina havaitsematta mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa.

Kesäkuun 4. päivänä 1985 kävin museoviraston tutkijan Matti Huurteen kanssa katsomassa löytöpaikkaa ja muokatulta perunapelloilta löytyi nyt kvartsikaavin sekä muutamia huonolautisia kvartseja.

Sijainnin ja löytöjen perusteella paikka on luettava kivikautisena asuinpaikkana kiinteiden muinaisjäännösten II luokkaan.

S. Vanhatalo 1986: Kesällä 1985 todettiin Kuopion Jynkässä valtatie-5:n ja Tarhakujan välisellä pellolla merkkejä kivikautisesta asutuksesta (KM 23154:1-2). Aikaisemmin v. 1981 löytyneen kivikirveen (KM 21118) perusteella paikka voidaan ajoittaa esikeraamiselle ajalle. Kuopion kaupungin Petosen kaupunginosan rakennussuunnitelmiin v. 1986 kuului, että ko. alueelle rakennetaan tieyhteys; Yötarhantie - Nurmiraantatie. Museovirasto vaati, että alue tutkitaan ennen tietöiden aloittamista.

Maastotyöt tehtiin 23.6.-4.7.1986.

Tutkimusalue sijaitsee NW-SE -suuntaisten harjanteiden välisessä notkelmassa, etelään viettävällä peltorinteellä (valokuvat 1, 2). Alue rajoittuu idässä pientaloasutukseen ja lännessä pyörätiehen ja täytemaa-alueeseen. Alueen eteläpuolinen osa on osittain niittyä ja kasvimaata (valokuvat 1, 2, ja 4). Kivikaudella Suur-Saimaan muinaisranta on ollut n. 90 - 100 m meren-

pinnan yläpuolella (ks. Aarni 17; L. Pohjakallio, Kuopion muinaisuus esihistoriallisten löytöjen valossa).

Tutkittava alue paalutettiin niin, että y-koordinaatisto tuli korkeuskäyrien suuntaiseksi, lisäksi paalutettiin linja puhelinkaapelin viereen. Kivikirveen ja kvartsikaapimen löytöpaikalle kaivettiin yhtenäiset metrin leveät koeojat; 190, 194 ja 200. Muualle kaivettiin 34 koekuoppaa, joista 33 kpl oli 1 x 1 m ja yksi 1 x 2 m (ks. yleiskartta). Kokonaiskaivausala oli 89 neliömetriä. Kaivamiseen käytettiin lapioita, kovaksi kuivunutta savea jouduttiin pehmentämään rautakangilla (ks. dia 12601). Kaivuussyvyys oli 40 - 85 cm, maata peitti 1 - 5 cm:n turvekerros. Tämän alla oli savensekainen multakerros (n. 30 cm, ks. profiilikartta). Multakerroksen alla oli hiesua, puhdas harmaa savi ja ruostemaa tuli esiin n. 50 - 90 cm syvyydestä. Maaperä oli siis hyvin savista, ainoastaan koeojan 200/618-622, 626-630 kohdalla esiintyi hieman hiekkapitoisempaa maata, ilmiö saattaa viitata Suur-Saimaan muinaisiin rantamuodostumiin.

Kulttuurimaata, liesiä tai muita kiinteään muinaisjäännytykseen viittaavaa ei paikalta löytynyt. Paikalta löytyi 12 kvartsi-iskosta, joiden yhteispaino on 103 g. Osa kvartsi-iskoksista saattaa olla resentejä, koska koeojan 200 koillispuolelta sähkötolpan juurelta löytyi räjäytettyjä kivenlohkareita, yksi näistä oli samanväristä kvartsia kuin koeojista ja -kuopista löytyneet iskokset.

Koekaivauksen aikana paikalta ei löytynyt mitään kiinteään kivikautiseen asutukseen viittaavaa aineistoa, joten museovirasto antoi luvan tiehankkeen toteuttamiselle. uusi tie valmistui vuoden 1986 loppupuolella (merkitty yleiskarttaan katkoviivoin). Tie penkereineen peittää koko kaivausalueen.

Paikkaa koskevia tietoja:

J. Aroaho: Kuopion Jynkänlahden kivikautisen asuinpaikan tarkastus 1985.

Inventointikertomus

Liitteet:

- Kartat: Peruskarttaote 1:20 000
Yleiskartta 1:500
Profiilikartta 1:50
- Negatiivit: F. 68005, 68006-9, 68010-11, 68012, 68013, 68014
F.a. 2312, 2327
- Diat: 12595 - 12601
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäänöstyyppi</i>	Kiviraunio
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 02 Litmalahti
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 2967 99, y = 544 94, z = n. 87,5 m
<i>Sijainti:</i>	N. 1 km Vehmersalmen Ritoniemen kärjestä
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Iivarinsalo
<i>Kiinteistöt:</i>	Iivarinsalon yksinäistila RN:o 1, om. Kuopion kaupunki

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho	1988	Tarkastus
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Kalliosaaren länsipäässä sijaitseva kiviraunio.	

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1988: 16.9.1988 sain Joensuun kartastoyksikön eteläisellä Kallavedellä löytämistä kiviröykkiöistä sijaintitietoja puhelimitse Risto Paanalalta. Havaintoja oli tehty useammassakin paikassa alueella suoritettujen uusintaperuskartoitukseen liittyvien maastotöiden aikana. Jo viikko pari sitten asiasta oli oltu yhteydessä museovirastoon, tutkija Huurteeseen, joka oli neuvonut ilmoittamaan asiasta Kuopion museoon minulle.

Lähdin tarkistamaan tietoa raunion sijainnista "Hukkasen lounaiskärjen läheellä" moottoriveineellä 17.9.1988. Paikalla löysin n. 1 km Vehmersalmen Ritoniemen kärjestä sijaitsevalla kalliosaarella saaren länsipäästä hajoitetun ja osaksi sammaloituneen kiviraunion. Kivet on levitelty laakealle kallioharjanteelle, mutta aivan äskettäin rauniota ei näytä kaivellun.

Yhdistän raunion muihin ajaltaan epämääräisiin röykkiöihin, jotka kuuluvat kiinteiden muinaisjäänösten II-luokkaan. Raunion säilyttäminen myös tutkimusten jälkeen restauroituna I-luokan kohteena on perusteltavissa mm. sen läheisen sijainnin Luukonsaareen nähden vuoksi.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 2949-2951
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Epämääräinen kiviraunio
<i>Ajoitus:</i>	II
<i>Rauhoitusluokka:</i>	Varh. met.kausi
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6988 47, y = 549 37, z = 85 - 87,5
<i>Sijainti:</i>	Kuopion kirkosta n. 15,5 km koilliseen
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Kotasalmi
<i>Kiinteistöt:</i>	5:23 Hölökkälä, om. Markku Rissanen, Pelonniementie 1145 as. 1, 71150 Vartiala, p. 017-725424

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho	1993	Tarkastus
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Loivasti kohti länttä viettävä kallio, jolla on luonnostaankin lohka-reita	

Aiemmat tiedot**Inventointikertomus***Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikausi
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 06 Riistavesi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6979 04, y = 559 18, z = n. 90-92,5
<i>Sijainti:</i>	Riistaveden kirkosta 1,6 km kaakkoon
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Riistavesi
<i>Kiinteistöt:</i>	6:129 Parviala, om. Markku Parviainen, Kuukanaho, 71160 Riistavesi, p. 017 720189

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho	1994	Tarkastus	Kvartsia
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Laatanlammin länsipuolella hiesukumpare, pelto		

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1994: Helluntaipäivänä, 22.5.1994, pysähdyin tarkastelemaan Riistaveden Laatanlammin rantapeltola matkallani, koska VT 17:n suunnittelutyö on etenemässä ja tulee koske-
maan myös Laatanlammin tienoota.

Kynnöksellä kävellessäni huomasin, että Laatanlammin länsipäässä, lammin ja Kaavintien tienhaaran välissä, kynnöksellä oli harvakseltaan kvartsi-iskoksia. Paikka on itään ja koilliseen laskeva peltokumpare. Maapohja on pinnassa vähäkivistä hiesua. Pellon jyrkästi laskevilla reunoilla ei ollut mitään erityistä näkyvissä.

Pellolla on sähkölinjan tolppa ja kvartsia löytyi sen koillis-itä-eteläpuolelta. Valtatien 17 perusparannussuunnitelmissa pellon kohdalle on kaavailtu Kaavintien liittymän toteuttamista. Paikalla on asiallista tehdä muokkausaikoina uusintatarkastuksia ja ennen mahdollisten tie-suunnitelmien toteuttamista kaivaustöitä, joilla selvitetään muinaisjäännöksen laatua tarkempia tutkimuksia varten.

Laajuuden arviointiperuste: Kumpareen päällinen, lisätutkimuksin selvitettävissä alueen mahd. jatkuminen Kaavintien sekä Joensuuntien toiselle puolellekin.

Havaintomahdollisuudet: Kynnöksellä hyvät, löytökerrostuma ilm. aikanaan veden peittämä. Rauhoitustoimenpiteet maastossa: Kerrottu maanomistajalale puhelimesta.
Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys: Viljely jatkuu.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikausi
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 06 Riistavesi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6979 12, y = 558 10, z = n. 95
<i>Sijainti:</i>	Kirkosta n. 800 m SE
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Riistavesi
<i>Kiinteistöt:</i>	10:8 Hätilä, om. Väinö Kanasen perikunta, Saimi Kananen, 71160 Riistavesi, p. 017-720035 Vuokrattu

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho	1997	Tarkastus	Kampakeramiikan pala
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Hiekkaisen muinaisrantaterassin päällä, kangastyypin metsässä		

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1997: Kävin 20.9.1997 tarkastamassa Kuopion Riistaveden Hätilänsalmen itäpuolisia alueita. Tielaitoksen esittämän valtatie 17 yleissuunnitelman mukaisesti Vartiala-Leppäranta -osuus tulisi johtamaan Hätilänsalmen yli uudella linjalla. Tarkastellessani hiekkapohjaisia muinaisrantaterasseja 95 m:n korkeuskäyrän tasalla löysin lapionpistosta palan kampakeramiikkaa. Löytökohta sijaitsee Hovinmäentien varrella sijaitsevasta muuntamosta karkeasti arvioiden 35 m lounaaseen, uusi tielinja on noin 40 m löytökohdasta etelään. Keraamiikan löytöpaikka on selvä hiekkainen muinaisrantaterassi. Siinä näyttäisi olevan laakeahko painanne (asumuspainanne?), joka tapauksessa rantatasanteen reunan voi arvioida aikanaan olleen varsin sopivan leiripaikan. Asuinpaikan laajuudesta on syytä varmistua tarkemmin tutkimuksiin.

Laajuuden arviointiperuste: Terassin reuna on ollut ilmeisen soveltuva laaja-alaistakin asuinpaikkaa ajatellen.

Havaintomahdollisuudet: Umpeenkasvanut maa, vain lapionpistoissa.
Rauhoitustoimenpiteet maastossa: Puhelimessa ilmoitettu maanomistajalle.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 3951-3954
- Diat: On
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 03 Vaajasalo
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6978 96, y = 544 65, z = n. 92,5-95
<i>Sijainti:</i>	N. 9,8 km Kuopion kirkosta NE
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Kurkiharju
<i>Kiinteistöt:</i>	4.70 <i>Rauhala</i> , om. Seppo Pitkänen (Rauhala, Kurkiharju, 70900 Toivala, puh. 017-3621188), vuokrattu

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho 1997 Tarkastus Asbestikeramiikkaa

Lyhyt kohdekuvaus Riihilahden pohjukassa hiekkainen törmä

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1997: Kävin 27.9.1997 tarkastamassa Kuopion Kurkiharjun Riihilahden pohjukassa valtatie 17 hankealuetta. Riihilahden pohjukassa ajateltu uusi tielinjaus on nykyisen 539-tien suuntainen, tien itäpuolella. Siinä on hiekkainen törmä, josta on nykyisen tien aikana otettu maata. Ylempänä metsälaikutusalueella kierrellessäni huomasin n. 28 m:n etäisyydellä rinteeseen sähkötolpassa olevasta muuntajasta kaakkoon saviastian palasia. Metsälaikutusjäljet olivat jo enimmäkseen kasvillisuuden peitossa, enkä havainnut muualla sinänsä sopivalta vaikuttavassa rinteessä mitään erityistä, vain astianpaloja n. 1 m²:n alalla. Paikan erinomaisuuden perusteella pidän lisätarkistuksia kohteen laajuuden ja rajojen selvittämiseksi tarpeellisena, vaikka toistaiseksi löytöjä on pieneltä alalta

Hiekkaisen törmän päällinen on näöltään ilmeisen sopiva laajempaakin asuinpaikkaa ajatellen.

Kivikautinen asuinpaikka II, jonka itäpuolella, n. 50 m:n päässä, on Kuopio-Vartiala -tien uusi linja.

Inventointikertomus

Kävin paikalla 18.9.2002 Jouko Aroalhon kanssa. Emme havainneet mitään esihistoriaan viittaavaa.

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 3955
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi asuinpaikka
Ajoitus: kivikausi
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 3244 09
Peruskoordinaatit: x = 6977 23, y = 3563 72, z =
Sijainti:
Alue tai rekisterikylä:
Kiinteistöt:

Tutkimukset ja löydöt

Lyhyt kohdekuvaus

Aiemmat tiedot**Inventointikertomus**

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3331 10 Toivala
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6983 88, y = 537 74, z = n. 95
<i>Sijainti:</i>	Kuopion kirkosta 7,6 km NNW
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Toivala
<i>Kiinteistöt:</i>	5:25, om. Kuopion kaupunki

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho 1998 Tarkastus KM 31423

Lyhyt kohdekuvaus Hiekkamonttu Halmejoen ympäristön länteen viettävällä rinteellä

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1998: Toivalan Pökösenmäen länsipuolella on Halmejoen ympärillä hiekkaista maastojaksoa. Länteen viettävästä rinteestä on otettu hiekkaa ja kuorittu pintamaita pois jo vuosia sitten. Hiekkamontun reunassa huomasiin kvartsi-iskoksia harvakseltaan, kuopan ylemmän puoliskon alueella. Maa on hiekkaa (hiesua), syvemmältä silttiä, lustoista savea, joka on liki kivetöntä ainesta. Vaikutti siltä, että merkit asutuksesta olivat likellä 95 m:n korkeustaso sekä etelä- että itäreunan luona. Tein korkeustasolle kuopan ulkopuolelle lapionpistoja, mutta mitään mainittavaa niistä ei selvinnyt. Itäreunasta poispäin pintamaita on kuorittu, mikä on hävittänyt mahdollisia jälkiä. Kohde saattaa olla pääosiltaan hävinnyt, mutta kuopan ympäristön seuraaminen asian tarkentamiseksi on perusteltua.

Kuopan leikkauksissa hiekka on eroosion vaikutuksesta voinut osittain peittää kohdetta.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 4052-4055, 4066
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Lapinraunio
<i>Ajoitus:</i>	Epämääräinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6982 98, Y = 541 66, z = n. 87,5
<i>Sijainti:</i>	Kuopion kirkosta 9,5 km NNE
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Kurkiharju
<i>Kiinteistöt:</i>	1:154, om. Uoti Manunen (Terveystie 39 A 2, 15870 Hollola)

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho	1998	Tarkastus
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Kotkatniemen pohjoiskärjestä lounaaseen päin rantakalliolla oleva röykkiö. Vähän käytössä olevan hirsimökin piha	

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1998: Kuopion Kurkiharjun Kotkatniemen tarkistaminen. Kuopion Kurkiharjun Kuusikkolahdenniemiessä on ollut tiedossa 4 kiviröykkiötä (seutukaavan mj-kohde n:o 11.586 Kurkiharju) jo kauan ja vuonna 1976 arkeologi Lauri Pohjakallio tutki yhden röykkiön, joka osoittautui nuoremman pronssikauden polttohaudaksi. Viime vuosina Etelä-Kallavedeltä on löydetty ennestään tunnettujen röykkiöiden tuntumasta lisää röykkiöitä ja Kotkatvedenkin rannoilla on tilaisuuden tullen liikuttu lisätarkistuksia tehden.

kulkiessani havaitsin lähellä niemen pohjoiskärkeä, sen lounaispuolella, rantakalliolla kivi-röykkiön. Se sijaitsee kalliolle rakennetun hirsimökin ja rannan välissä, melko jyrkästi rantaan laskevalla avokalliolla. Sen koillispuolella, alemmalla tasanteella on vanha savusauna. Röykkiö on n. 7 m yläpuolella Kotkatveden pinnan, halkaisijaltaan n. 7 - 8 m ja korkeudeltaan puolisen metriä. Kun kohde on aivan mökin pihassa, rapun edustalla, muutamia kiviä siinä on siirretty. On mahdollista, että joskus kiviä on vierinyt jyrkkää kalliota myöten alas rantaan, mutta mitään tuoreita "tutkimistarkoituksessa" aiheutettuja jälkiä siinä ei näytä olevan. Kooltaan, sijainniltaan ja muilta ominaisuuksiltaan röykkiö muistuttaa jotenkin Kuusikkolahdenniemen röykkiötä.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 4099-4100
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikautinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6985 16, y = 548 10, z = n. 95
<i>Sijainti:</i>	Kuopion kirkosta n. 15,5 km NE
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Jännevirta
<i>Kiinteistöt:</i>	8:40, om. Kaukas Oy (Haapaniemenkatu 6, 70100 Kuopio)

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho 7.9.1998 Tarkastus KM 31424

Lyhyt kohdekuvaus Vaaitilansaarentien pohjoisreuna, Juurusveden rantaan johtavan tien haara. Muinoin ollut kapea itään pistävä niemeke (95 m:n ymp. vedenkorkeuden aikana).

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1998: Kuopion Jännevirran Jänneniemen maaston tarkasteluun on ollut viime vuosina kiinnostusta, koska kuivan, hiekkapohjaisen kangasmaaston olettaisi houkuttelleen jo muinoin ihmisiä asukeikseen. Paikalla on tehty metsätöitä ja taimenistutusta, mutta sen jäljiltä ei ole havaittu mitään erityistä, vaikka tarkastelumahdollisuudet ovat toisinaan olleet kohtalaisen hyvätkin.

Syyskuun 7. päivänä kävin katselemassa Heteharjun itäpuolella Vaaitilansaarentien vierustaa, sammalen ja varvukon alta paljastuneita hiekkakerrostumia. Vaaitilansaarentielle oli ajettu tiesoraa, mutta tien pohjoisreunasta, Juurusveden rantaan eroavan mökkitien pinnalta poimin kovaan tienpintaan painuneita kvartseja. Tein myös metsäreunaan tien pohjoispuolella muutamia lapionpistoja löytämättä mitään kiinnostavaa.

Kävin paikalla pari päivää myöhemmin vielä arkeologi Juha Hirvilammin kanssa, jolloin löysimme vielä yksittäisiä kvartseja sekä yhden kvartsin lapionpistosta tienhaaran koilliskulmasta. Kvartsi oli selvästi hiekassa häiriintymättömässä kerroksessa. Kivikautinen asuinpaikka.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat:
- Negatiivit: F.a. 1128, 4091, 4135, 4136 tai 4137
- Diat: On
- Kuvat:

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Asuinpaikka
<i>Ajoitus:</i>	Kivikausi
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3244 06 Riistavesi
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6979 65, y = 556 99, z = n. 95
<i>Sijainti:</i>	Riistaveden kirkosta n. 800 m länteen
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Riistavesi
<i>Kiinteistöt:</i>	11:43 Tomperinniemi, om. Timo Nyysönen, Tomperinniemi 58, 71160 Riistavesi, p. 017-720027

Tutkimukset ja löydöt

Jouko Aroalho	1999	Tarkastus	KM 31938
<i>Lyhyt kohdekuvaus</i>	Itäkoilliseen, kohti Vaarunlahtea viettävä kaurapello, hiekka-hiesumaa		

Aiemmat tiedot

J. Aroalho 1999: Kävin tarkastelemassa Riistaveden Tomperinniemessä olleita pelloja, koska VT 17:n tuleva tielinja on suunniteltu niemen läpi. Maastoon merkitty tielinja tulee Tomperinniemen viljankuivaamon länsipuolitse pellon halki ja Hätilänsalmen yli Hätilän, Kuukanahon ja Juhukkalan maille. Maapohja on hiekkaa, päällimmäisenä pelloilla on tulvan kerrostamaa savea-liejua. Laajalahden tienhaarasta talon pihaan johtavan tilustien molemmilla puolilla on muinaisrantatörmä, joita tarkastin lapionpistoin. Kiersin myös pellolla kynnöstä tarkkaillen.

Tomperenniemeen kuljettaessa tilustien koillispuolella, pellon reunassa, huomasin muutamia terävasärmäisiä kvartseja, jotka poimin talteen mahdollisesti kivikautisina löytöinä. Kun hiesuhiekkaisella pellolla oli kyntö kesken ja pinnalla ajettua lantaa, havaintojen tekoon olosuhteet olivat heikohkot. Asuinpaikan olemassaolosta ja muista seikoista onkin syytä varmistua vastaisuudessa lisätutkimuksin.

Laajuuden arviointiperuste: Pienehkö (alle aari?).

Rauhoitustoimenpiteet maastossa: Käynnillä tavattu maanomistaja.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys: Laajalahdentien risteysjärjestelyt (liikenteen jakava kehätie?) saattavat vaikuttaa.

Inventointikertomus*Liitteet:*

- Kartat: Ote peruskartasta 1:20000
- Negatiivit: F.a.4190-4191, 4195
- Diat:
- Kuvat:

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi asuinpaikka
Ajoitus: varhaismetallikausi
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 3244 02 Litmalahti

Peruskoordinaatit: x = 6968 78, y = 3543 22, z = 84 mmpy

Sijainti:

Alue tai rekisterikylä: Iivarinsalo

Kiinteistöt: 1:0

Tutkimukset ja löydöt

Juha Hirvilammi 2002 Inventointi KM

Lyhyt kohdekuvaus Iivarinsalon saaren itärannalla saaren keskikohdalla olevassa niemekkeessä oleva noin parin aarin kokoinen tasainen alue

Inventointikertomus

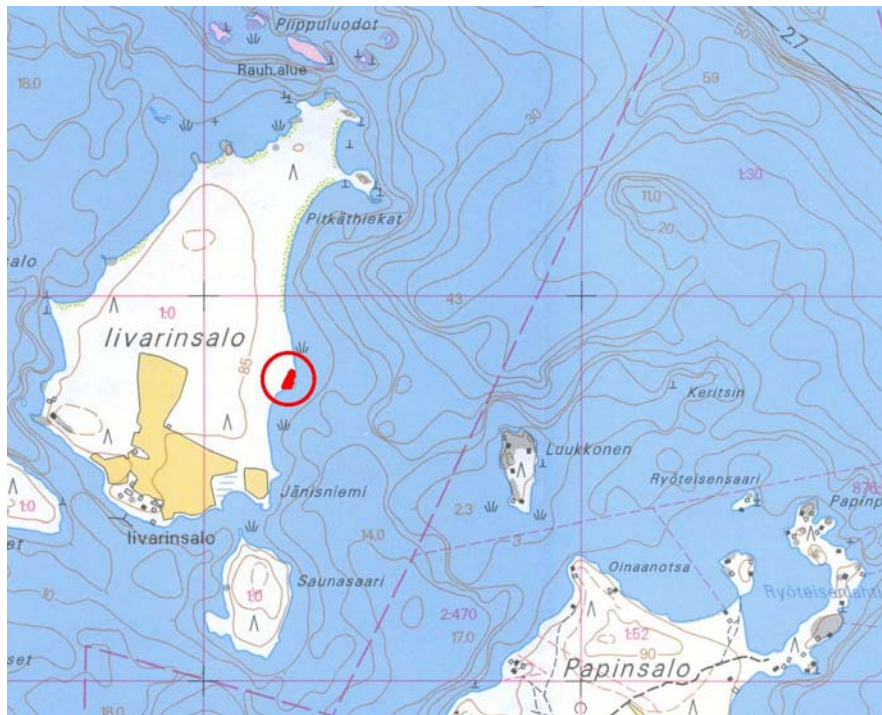
Kävin paikalla 11.9. Jouko Aroalhon kanssa ja totesimme asuinpaikan olevan niemekkeessä muutaman aarin alalla.

Liitteet:

- Kartat: Peruskarttaote 1:20000
- Negatiivit:

Ote peruskartasta 1:20000 (3244 02 Litmalahti)

Kuopio Iivarinsalo merkitty punaisella ja ympyröity

Kuva 1. Iivarinsalo. Asuinpaikka pohjoisesta etelään.

Kuva 2. Iivarinsalo. Asuinpaikka etelästä pohjoiseen.

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi Raudanpelkistyspaikka
Ajoitus: varhainen metallikausi
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 3333 01 Jännevirta

Peruskoordinaatit: Raudanpelkistyspaikka x = 6985 497, y = 3547 255, z = 92 mmpy
Keramiikka x = 6985 406, y = 3547 227, z = 92 mmpy

Sijainti:

Alue tai rekisterikylä: Jännevirta

Kiinteistöt: 7:30 Vedenottamo, om. Kuopion kaupunki

Tutkimukset ja löydöt

Juha Hirvilammi 2002 Inventointi KM 33420:1-2

Lyhyt kohdekuvaus Jänneniemen Heteharjussa Hiekkalahteen viettävällä hakkuuaukealla havaittiin rautakuonaa useassa pisteessä ja läntisimmästä kuonälöydöstä noin 20 metriä lounaaseen asbestikeramiikkaa. Koko laajalla aukolla ei tehty mitään muita havaintoja ihmistoiminnasta esihistoriallisena aikana.

Aiemmat tiedot**Inventointikertomus**

Hiekkalahti on Kuopion Jänneniemen pohjoisrannalla. Rinne viettää kohti Juurusvettä ja siihen on aikoinaan muodostunut useita noin metrin korkuisia rantadyynejä hienoa hiekkaa. Havaittu kohde on erään dyynin rajaamalla noin 20 x 30 alueella. Kävin paikalla 4.9.2002 löytämättä mitään. Tulimme paikalle uudelleen T. Jussilan kanssa 12.9.2002 ja havaitsimme ensin hakkuuaukean kyntövaossa rautakuonaa sekä siitä noin kahdenkymmenen metrin päässä asbestikeramiikkaa. Mitään muita varhaisen ihmistoiminnan merkkejä emme havainneet laajalla (useita hehtaareja) hakkuualueella vaikka havainto - olosuhteet olivat melko hyvät.

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

Peruskarttaote 1:20000 (3333 01 Jännevirta) Kuopio Hiekkalahti merkitty punaisella ja sinisellä

Kuva 1. Hiekkalahti hakkuuaukeaa etelästä pohjoiseen.

Kuva 2. Hiekkalahti. Rautakuonaa aurausvaossa.

Kuva 3. Hiekkalahti. Asbestikeramiikkaa aurausvaossa.

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Kiviröykkiö
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	1
<i>Lukumäärä:</i>	1
<i>Peruskartta:</i>	3333 01 Jännevirta
<i>Peruskoordinaatit:</i>	x = 6987 60, y = 543 26, z = 92 mmpy
<i>Sijainti:</i>	Kuopion tuomiokirkosta n. 14 km koilliseen
<i>Alue tai rekisterikylä:</i>	Jännevirta
<i>Kiinteistöt:</i>	4:30 Heikkilä, om. Jaakko Heikkinen (Kopolanniemi,
	74940 Jännevirta)

Tutkimukset ja löydöt

Juha Hirvilampi	2002	Inventointi	ei löytöjä
-----------------	------	-------------	------------

Lyhyt kohdekuvaus Jänneniemen Kopolanniemen kärjessä kallion korkeimmalla kohdalla on kiviraunio kooltaan noin viisi kertaa kymmenen metriä. Röykkiö peittää koko kallion laen. Röykkiössä on havaittavissa koillisosassa suurempien kivien muodostama kehä. Lounaisosa on tasaisempaa kiveystä ja länsipäässä on kiveyksessä uloke. Noin kolme metriä länsipäästä on havaittavissa merkkejä kaivelusta, joka on tapahtunut muutaman vuoden sisällä sammalista päätellen.

Aiemmat tiedot**Inventointikertomus**

Kopolanniemi on Jänneniemen pohjoisin kärki ja muodostaa näköalapaikan Juurusvedelle. Niemen kärjessä on kalliokumpare, jonka laki kohoaa noin kymmenen metriä ylempänä järvenpinnasta. Kävin paikalla 4.9. 2002 ja havaitsin kallion päällä matalan noin 20 senttiä korkean ja laajan, noin kymmenen metriä kertaa viisi metriä kokoisen kiviröykkiön, joka käytännössä peittää koko kallion laen. Röykkiö vaikutti muuten koskemattomalta, mutta länsi - osassa noin kaksi metriä länteen röykkiön arvioidusta keskipisteestä oli kuoppa, josta oli pengottu kiviä ja sammalta. Sammalten maatumisesta päätelin, että penkominen oli tapahtunut muutaman viime vuoden (ehkä 1998-2001) kuluessa. Kuoppa ei ole röykkiön keskellä, vaan sen reuna - osassa.

Liitteet:

- Kartat: Peruskarttaote 1:20000
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

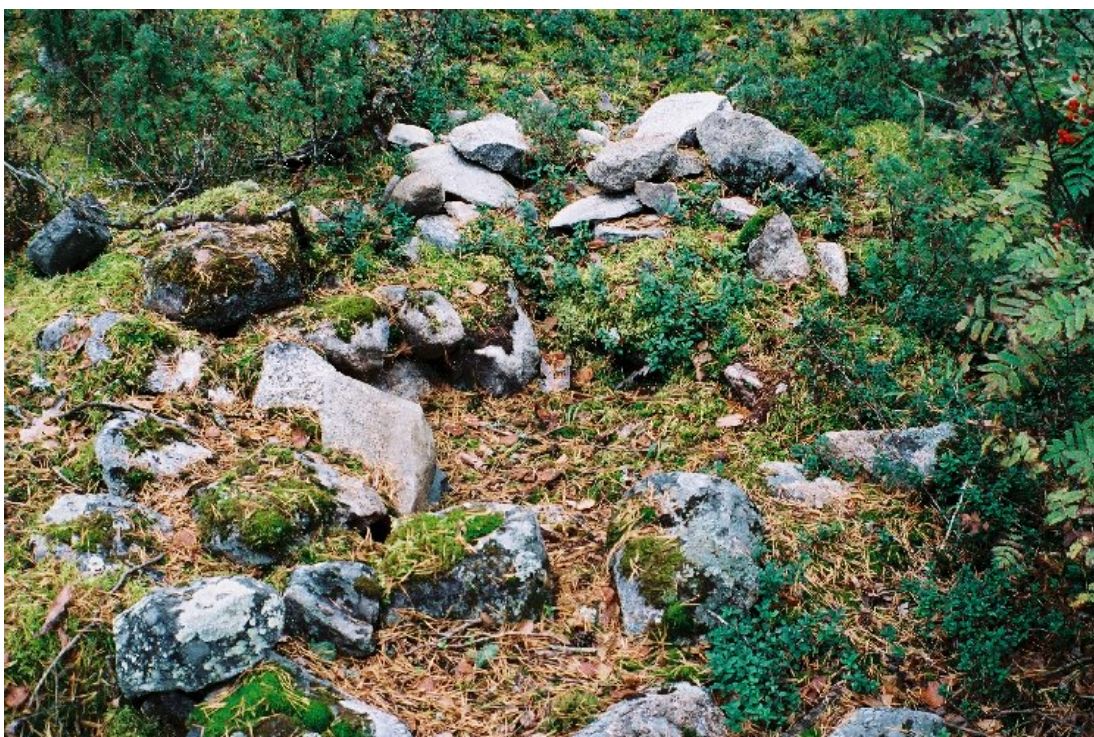
Peruskarttaote 1:20000 (3333 01 Jännevirta)
Kopolanniemi merkitty punaisella ja ympyröity.

Kuva 1. Kopolanniemi. Röykkiö etelästä pohjoiseen.

Kuva 2. Kopolanniemi. Röykkiön länsipää luoteesta. Penkomisen jäljet näkyvissä.

Kuva 3. Kopolanniemi. Penkomisen jäljet röykkiössä.

Kuva 4. Kopolanniemi. Röykkiö kaakosta. Isojen kivien muodostama kehä osittain näkyvissä.

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi Kiviröykkiö ja asuinpaikka
Ajoitus: Ajaltaan epämääräisiä
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: yksi röykkiö ja yksi asuinpaikka

Peruskartta: 3333 01 Jännevirta

Peruskoordinaatit: x = 6980 70, y = 3541 62, z = 92-94 mmpy

Sijainti: Kuopion tuomiokirkosta n. 7 km koilliseen

Alue tai rekisterikylä: Hakkarala

Kiinteistöt: 4:19 Kihonniemi, om. Erkki Räisänen (Kihontie 94, 71130 Kortejoki)

Tutkimukset ja löydöt

Juha Hirvilammi 2002 Inventointi KM 33419:1-4

Lyhyt kohdekuvaus Kiviraunio kallioisella laakealla mäellä noin 200 metriä rannasta Vaajasalon saaren pohjoisimmassa niemessä. Rauniosta 20 metriä pohjoiseen hieman alempana hakkuuaukealla kyntövaioissa nähtävissä kvartsi-iskoksia ja –esineitä sekä luunsiruja.

Aiemmat tiedot**Inventointikertomus**

Kävin paikalla 10.9. ja kiersin Kihonniemen rantakallioita havaitsematta mitään esihistoriaan viittaavaa. Siirryin kuitenkin ylemmäs laakealle kalliomäelle ja löysin läheltä hakkualueen reunaa matalan röykkiön kooltaan noin kaksi metriä kertaa viisi metriä. Röykkiö on koottu miehennostannaisista kivistä luode-kaakko suuntaiseksi pitkänomaiseksi rakennelmaksi, jonka luoteispäässä on kaatuneena ja katkenneena suuri, alun perin noin 140 senttiä pitkä kapea paasi, jonka katkennut alaosa on vielä kiilattuna röykkiön muiden kivien väliin pystyasentoon. Loppuosa paadesta lepää röykkiön päällä. Palasin paikalle 12.9. ja silloin huomasin, että viereisellä hakkuaukolla noin 20 metriä röykkiöstä näkyi aurausvaossa kvartseja sekä palaaneen luun muruja. Pari kvartsia oli tunnistettavissa esineiksi. Kohteessa näyttää olevan myös asuinpaikka.

Liitteet:

- Kartat:
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

Peruskarttaote 1:20000 (3333 01 Jännevirta)
Kuopio Kihonniemi merkitty punaisella ja ympyröity

Kuva 1. Kihonniemi. Röykkiö laakeassa kalliomaisemassa lounaasta koilliseen.

Kuva 2. Kihonniemi. Röykkiö koillisesta lounaaseen.

Kuva 3. Kihonniemi. Röykkiön pohjoispää koillisesta.
Kaatunut ja katkennut pystykivi keskellä.

Kuva 4. Kihonniemi. Röykkiön pohjoispää lounaasta.
Kaatunut ja katkennut pystykivi lepää pienempien kivien päällä.

Perustiedot

<i>Muinaisjäännöstyyppi</i>	Rakennelma
<i>Ajoitus:</i>	Ajaltaan epämääräinen
<i>Rauhoitusluokka:</i>	2
<i>Lukumäärä:</i>	1

Peruskartta: 3333 04

Peruskoordinaatit: Kotasalmi

Sijainti: x = 6980 70, y = 3550 04, z = 108 mmpy

Alue tai rekisterikylä: Riistavesi

Kiinteistöt: 25:152 Jokivarsi om. Suomen valtio

Tutkimukset ja löydöt

Juha Hirvilammi 2002 Inventointi ei löytöjä

Lyhyt kohdekuvaus Suuri Majoinen – järven laskuojan varressa noin 300 metriä järven rannasta pohjoiseen ojan varteen pistävän harjanteen päässä on tasattu alue halkaisijaltaan noin viisi metriä ja välittömästi sen vierestä harjanteen juurelta alkaa kaksi miehennostannaisista kivistä tehtyä kiviriviä itään kohti ojan uomaa ulottuen ojan perkauksen synnyttämään maakasaan asti noin kuuden metrin matkan. Kivirit ovat noin metrin päässä toisistaan.

Aiemmat tiedot**Inventointikertomus**

Kävin paikalla 25.9. 2002 tarkastaessani Suuri Majoinen - järven länsipään aluetta, jonka kautta valtatie 17 uusi linjaus kulkee. Järvestä lähtee lasku - uoma kohti pohjoista. Puro on perattu kaivinkoneella ehkä 1950 - luvulla. Ennen perkausta puron uoma on ollut ilmeisesti hyvin matala ja korkean veden aikana puro on laajentunut tulvarämeeksi jonka arvioitu leveys lienee ollut useita satoja metrejä. Tähän tulvarämeeseen pistää luoteesta matala moreeniharjanne, jonka päässä on kaivamalla tasattu alue halkaisijaltaan noin viisi metriä. Välittömästi tämän tasatun alueen vierestä harjanteen juurelta lähtee kaksi kiviriviä kohtisuoraan veden virtaussuuntaa. Kivirit ovat noin metrin päässä toisistaan ja niiden pituus on noin kuusi metriä ulottuen puron perkauksessa syntyneeseen maakasaan, siis suunnilleen alkuperäiseen uomaan, asti. Tekemistäni lapionpistoista en havainnut mitään ihmistoimintaan viittaavaa.

Liitteet:

- Kartat: Peruskarttaote 1:20000
- Negatiivit:
- Diat:
- Kuvat:

Peruskarttaote 1:20000 (3333 01 Jännevirta ja 3333 04 Kotasalmi)
Kuopio Majoisenpuro merkitty punaisella ja ympyröity.

Kuva 1. Majoisenpuro. Tasattu alue harjanteen päässä.

Kuva 2. Majoisenpuro. Kaksi kiviriviä tasatulta alueelta kohti puronuomaa

Kuva 3: Majoisenpuro. Kivirivit etualalla, tasattu alue taustalla.

Kuopio	Tuhkaniemi	1.100/1.
---------------	-------------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
 Koordinaatit: x = 6976, y = 535 (arviolta)

Kuopion lyseon kokoelmat (mahdoton verifiseerata esinettä)
Lyhyt kourutaltoa

Lauri Pohjakallio 1975: Löytötiedoiksi mainitaan: Kuopio, Tuhkaniemi (nyk. kaupungin satama). Paikka lienee jossain nykyisen tullikamarin kohdalla. Satama-alue on kokonaan rakennettu, eikä alkuperäistä maata ole näkyvissä.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä

Kuopio	Savilahti	1.100/2.
---------------	------------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
 Koordinaatit: x = 6976 83, y = 532 82, z = 85-90 (talon paikka)
 Kl.
 Tl.
 Om. Kuopion kaupunki

KuM 3025, kivitalta, irtolöytö

Kuopion inventoinnin yhteydessä pyrin tarkastamaan kivitaltan KuM 3025 löytöpaikkaa. Esi-
 neestä on seuraavat tiedot:

Kivitalta, 10,5 cm pitkä, harmaata kiveä, hyvin säilynyt. Löyd. Savilahdesta, läheltä kaupunkia ent. metsänvartija Knuutilan pellolta. Tarkempi piirros löytöpaikasta kotelossa 20. Esi-
 neen on löytänyt lahjoittajan veli. Luov. Kauko Räisänen, Kuopio marrask. 1933.

Savilahti sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 2,3 km länsiluoteeseen ja Knuutilan asuinrakennus on sijainnut Savilahden pohjukasta n. 70 m kaakkoon olevalla töyräällä. Käytössäni olevalle peruskartalle rakennus on merkitty, mutta sitä ei ole enää olemassa, vaan paikalla on muuntaja ja sen ja Savilahden pohjukan välistä kulkee päällystetty tie. Kuopion museossa ei ole enää kotelo 20, eikä ole selvillä missä sellaisen sisältö tätä nykyä on, joten löytöpaikkaa osoittavaa karttaa en ole nähnyt. Liioin en ole tietoinen löytäjän tai lahjoittajan olinpaikasta. Savilahdessa tapasin sahalla miehen, joka osoitti yllä mainitun paikan Knuutilan taloksi ja oli sitä mieltä, että Knuutilan pellon täytyy olla pelto, joka on ent. rakennuksesta n. 40 m pohjoiseen. Kyseinen pelto on savimaata ja viettää jyrkästi Savilahteen so. luoteeseen. Paikalle oli istutettu puita ja se kasvoi korkeaa heinää. Tarkastuksessa en havainnut mitään mainittavaa.

Lauri Pohjakallio 4.3.1975

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 3025

Poikkitalta, vaaleanharmaata viherliusketta, itäkarjalaista tyyppiä, terä kaareva, poikkileikkaukseltaan trapetsimainen, kauttaaltaan paitsi kannasta huolellisesti hiottu. 105 x 55 x 25 mm. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2688 ja 2689.
 J.A.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä

Kuopio	Halosen talo	1.100/3.
---------------	---------------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
Koordinaatit: x = 6976 70, y = 534 20
Kl.
Tl.
Om.

KuM 2393, tasataltta, vanha N 156 (Luett. II)

Mitat 16,8 cm pitkä, 6,3 cm leveä, 2,6 cm paksu

Löydetty pihalta. Luov. talonomistaja Halonen, Kuopio 1905.

Lauri Pohjakallio 1975: Halosen talo sijaitsee tuomiokirkosta n. 700 m länsiluoteeseen ja Valkeisten lammesta n. 100 - 200 m koilliseen, Tulliportin-, Puisto-, Tori- ja Sairaalakadun rajoittamassa korttelissa. Paikka selvisi vasta inventoinnin jälkeen. Tarkastettava erikseen.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Alava	1.100/4.
---------------	--------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
Koordinaatit: x = 6976, y = 533 (arviltä)
Kl.
Tl.
Om.

KuM 1666, kiviesine

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä yritin selvittää myös yllämainitun esineen löytöpaikkaa. Sen löytötiedoissa mainitaan, että esine on löytynyt Alavalta (jälkeenpäin lisätty, että Valkeisen lammen rannalta). Esine on saatu Eino Väänäselältä 17.10.1909.

Valkeisenlampi sijaitsee tuomiokirkosta n. 1 km länteen ja sen ympäristö on Alavan kaupunginosaa. Valkeisenlammen ympäristö on hiekkamaata ja tarkastettaessa sen ympäristössä oli nurmikenttiä tai rannan hiekkaiset kohdat täytetty tuodulla rantahiekalla. Vain harvoissa paikoissa alkuperäinen maanpinta oli näkyvissä.

Tarkastuksessa en havainnut mitään mainittavaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Alava	1.100/5.
---------------	--------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
Koordinaatit: x = 6976, y = 533 (arviolta)
Kl.
Tl.
Om.

KuM 2540, oikotaltta (Luett. II 1723)

Vaalean ruskehtavaa kiveä. Mitat 22 x 7. 5 x 2. 7.

Kuopion inventoinnin yhteydessä yritin selvittää myös yllämainitun esineen löytöpaikkaa. Sen löytötiedoissa mainitaan vain, että se on löydetty Alavalta, läheltä Kuopiota. Saatu Eino Väänänseltä v. 1912. Alavan kaupunginosa on nykyisin lähes Kuopion keskustaa ja sijaitsee tuomiokirkosta n. 1 km länteen. Löytötietoja en saanut yllämainitusta täsmennetyksi.

Lauri Pohjakallio 10.3.1975

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 2540

Nelisivuinen, kaarevateräinen taltta, kauttaaltaan hiottu, muta selkäpuolella on iskemäjäjälkiä. Kanta murtunut ja terässä pieniä murtumia, mutta teräkulmat ehjät Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2443 ja 2444.

J.A.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Hannuksela	1.100/6.
---------------	-------------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
koordinaatit:
Kl.
Tl.
Om.

KuM 112, 2390, poikkikirves

Teräpuoli. Dior. liusketta, ohut suippeneva, terävähkäreunainen.

Lauri Pohjakallio 1975: Esineen löytötiedoiksi mainitaan vain Kuopio Hannuksela. Alue on nykyisin Männistön tai Saarijärven kaupunginosaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Hannuksela Ampumarata	1.100/7.
---------------	------------------------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
 koordinaatit: x = 6978, y = 535 (arviolta)
 Kl.
 Tl.
 Om.

KuM 2385, taltan tekele, vanha N 110 A^a (luettelo II)

Mitat: 12 cm pitkä, 7,6 cm leveä, 3,6 cm paksu.

Lauri Pohjakallio 1975: Löydetty ampumaradalta Hannukselan takaa. Luov. kk. opettaja Udd, Kuopio 1903.

Entinen ampumarata sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 2,2 km pohjoiskoilliseen ja Saarijärvestä n. 200 m etelään. Alueella on nykyisin Saarijärven B asutusalue. Mitään mainittavaa en siellä havainnut.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Likolahti	1.100/8.
---------------	------------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 Kuopio
 Koordinaatit: x = 6978, y = 536
 Kl.
 Tl.
 Om.

KuM 4505, pienoiskourutalta

Mitat: 36 x 18 x 10 mm

Harmaata kiveä. Erittäin hienoa työtä. Taltan pinnasta pala pois.

Kuopion inventoinnin yhteydessä yritin saada selville yllämainitun esineen löytöpaikan. Sen mainitaan löytyneen Likolahdesta n. 70 - 80 cm syvältä puutarhasta. Esine on löydetty 1955. Lahjoittajaksi mainitaan Lars Laine. Kuopion osoitetoimiston mukaan täällä ei asu, eikä ole edes asunut, tuon nimistä henkilöä.

Löytöpaikka jäi siis tarkastamatta.

Lauri Pohjakallio 10.3.1975

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 4505

Poikkileikkaukseltaan soikea, **tasasivuinen kourutalta**. Kouru taltan levyinen, esine kauttaaltaan hiottu. Terää teroitettu. Mitat: 3,5 x 1,8 x 0,9 cm. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a.3777.

J.A.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Taivalharju Lepola	1.100/9.
---------------	---------------------------	-----------------

Peruskartta:	3331 10	Toivala
Koordinaatit:	x = 6981 08, y = 535 15, z = n. 85 (rakennus)	
Kl.		
Tl.		
Om.		

KuM 1755, kiviesine (soikea tuluskivi)

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä yritin tarkastaa yllämainitun esineen löytöpaikkaa. Esine on löydetty Taivalharjun Lepolan pellosta ja saatu rehtori E.J. Buddenilta v. 1913.

Vanhoista kartoista löysin Lepolan sijainnin, joka on Taivalharjun leirintäalueen itäinen naapuri, Kallaveden Kellošelän lounaisrannalla, Kuopion tuomiokirkosta n. 4,5 km pohjoiseen ja Kallan silloista n. 1,4 km kaakkoon. Lepolassa käydessäni en tavannut siellä ketään, enkä alueella suorittamassani tarkastuksessa havainnut mitään mainittavaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Hirvilahti Leskelänlahti	1.100/10.
---------------	---------------------------------	------------------

Peruskartta:	3331 04	Hirvilahti
Koordinaatit:	x = 6987 74, y = 515 49, z = n. 105	
Kl.	Hirvilahti	
Yl.	6:13	
Om.	Rouva Tamara Vauhkonen, Kuopio	

KuM 5815, kivistä

Vihertävää liusketta, terälle levenevä, kantaan suippeneva ja pyöristynyt, enimmäkseen hiottu, toisella sivulla tikkausta, terältä ja kannasta lohkeillut. Koko: 148 x 57 x 35 mm.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä paikkakuntalaisia haastatteleamalla sain kuulla, että myymälänhoitaja Matti Varnolla (os. Hirvilahti 71650) olisi kiviesine. Tieto piti paikkansa. Matti Varno on löytänyt yllämainitun esineen Hirvilahden Leskelänlahdelta, joka on Hirvijärven koilliseen pistävä lahti. Hirvijärvi sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta 22 km luoteeseen ja Leskelänlahti on Hirvilahdelta Niemisjärvelle johtavan tien eteläpuolella. Löytöpaikka on Leskelänlahden pohjukasta n. 40 m pohjoiseen ja em. tiestä n. 20 m etelään, lounaaseen viettävää peltorinnettä, johon on istutettu kuusentaimia. Tarkastusolosuhteet olivat huonot, sillä paikalla kasvoi korkeaa heinää. En havainnut paikalla mitään mainittavaa. Löytöpaikka on merkitty tähän kertomukseen Varnon karttaani paneman merkin perusteella. Suullisessa keskustelussa hän kertoi löytäneensä esineen em. paikasta n. 60 m koilliseen ladon nurkalta pengotusta ja liikutellusta maasta, esine oli aivan kokonaan maan pinnalla. Em. maastokuvaus sopii myös ladon kohtaan. Minulle ei loppujen lopuksiakaan selvinnyt kummasta paikasta kirves on löytynyt. Ladonkaan luona en havainnut mitään mainittavaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Kaislastenlahti Anttila	1.100/11
---------------	--------------------------------	-----------------

Peruskartta:	3242 09	Haminalahti
Koordinaatit:	x = 6977 32, y = 523 16, z = n. 85 - 90	
Kl.	Kaislastenlahti	
Tl.	Anttila 1:136	
Om.	Mv. Paavo Savolainen os. Kaislastenlahti	

KM 17614, reikäkirveen puolikas, kivik. irtolöytö

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä kesällä 1974 tarkistin KM 17614:n, reikäkirveen puolikkaan, löytöpaikan. Esineestä on seuraavat löytötiedot:

Ylioppilas Samuli Savolaisen Kansallismuseoon toimittama reikäkiven puolikas; ks. tark. verif. Diar. 5.7.1968. Lunastus. Reikäkirveen puolikas, - 133 x 62 x 30 mm.

Esineen on löytänyt yo. Samuli Savolainen (os. Kaislastenlahti) toukokuussa 1968 Kuopion maalaiskunnan Kaislastenlahden Anttilan talon maalta (om. Paavo Savolainen os. Kaislastenlahti), noin. 70 m itään Anttilan talosta; esine löytyi peltotöitä tehtäessä maanpinnasta.

Kaislastenlahti sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 12 km länteen ja on Kallaveden länsirannan lahti. Anttilan talo on Kuopiosta Lamperilaan johtavasta tiestä n. 900 m koilliseen ja sijaitsee n. 60 m Kaislastenlahden kaakkoisrannasta olevalla mäellä. Löytöpaikka sijaitsee, sen mukaan kuin Paavo Savolainen sen minulle osoitti, Anttilan talosta n. 130 m itään tai itäkaakkoon. Paikka on kiven ja saven sekaista luoteeseen Kaislastenlahteen viettävää peltoa, joka tarkastuksen aikana oli kynnetty, joten tarkastusolosuhteet olivat hyvät. Paikalla en kuitenkaan havainnut mitään mainittavaa, eikä Anttilan talon väki ole mailtaan muuta löytänyt.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Lamperila	1.100/12
---------------	------------------	-----------------

Peruskartta:	3331 07	Kehvo (?)
Koordinaatit:		
Kl.		
Tl.		
Om.		

KuM 1573, kiviase, kivik. irtolöytö

Lauri Pohjakallio 1975: KuM 1573 löytöpaikkaa pyrin tarkastamaan Kuopion inventoinnin yhteydessä kesällä 1974. Löytötiedoissa mainitaan vain, että esine on löydetty Lamperilasta, pellostä ja saatu S. Tuppuraiselta tämän vuosisadan alussa.

Lamperila sijaitsee Kuopiosta 16 km luoteeseen Kallaveden länsirannalla. Tiedusteluihini kiviesinelöydöistä sain pelkästään kielteisiä vastauksia. S. Tuppuraisia lienee Lamperilassa asunut 1900-luvun alussa useampiakin, joten edes talon tarkkuudella en saanut löytöpaikkaa määrittelyksi.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Haminalahti Heimola	1.100.13
---------------	----------------------------	-----------------

Peruskartta:	3242 09	Haminalahti
Koordinaatit:	x = 6973 66, y = 527 14 (päärakennus)	
Kl.	Haminalahti	
Tl.	Anttila-Roinila 1:11 ja 2:9	
Om.	Pekka Heimonen, os. Haminalahti	

KuM 212, kiviesine

Löydetty Haminalahden Heimolasta uutta peltoa tehtäessä. Luov. Aaro Heimonen 1921.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikkaa. Heimola, viralliselta rekisteriin merkityltä nimeltään Anttila-Roinila, sijaitsee Haminalahden kartanosta 1,6 km pohjoisluoteeseen. Tilan nykyinen omistaja Aaro Heimonen on löytäjän poika. Hän ei tuntenut löytöpaikkaa, löytöajankohtana uusia peltoja tehtiin runsaasti, joten siitäkään tiedosta ei ollut apua. Kiertelin talon peltoja, mutta en havainnut mitään mainittavaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Hiltulanlahti Joenpolvi	1.100/14
---------------	--------------------------------	-----------------

Peruskartta:	3242 11	Hiltulanlahti
Koordinaatit:	x = 6965 52, y = 531 65, z = n. 90 (Joenpolven tila)	
Kl.	Hiltulanlahti	
Tl.	Joenpolvi	
Om.	Antti Nuutinen, os. Hiltulanlahti	

KuM 2426, kiviesine (luultavasti luonnonkivi)

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin KuM 2426:n löytöpaikan. Löydöstä on seuraavat tiedot:

Kiviesine, 41 cm pitkä, 13 cm leveä, 5 cm paksu, sukkulan eli kalakukon muotoinen. Luultavasti luonnonkivi (?). Löydetty joesta vesijohtoputkea puhdistettaessa kesällä 1929. Luov. maanvilj. Kustaa Miettinen 11.10.1929.

Joenpolven tila sijaitsee Hiltulanlahden eteläpään pohjukasta n. 1 km luoteeseen ja Kuopion tuomiokirkosta n. 11 km etelälounaaseen. Talon lounaispuolella on oja, jota löytötietojen joki tarkoittaa. Löytöä talonväki ei enää muistanut, eikä liioin ole havainnut sen mailla mitään kivistä tai esihistorialliseen viittaavaa. Tutkin ojan reunojen lisäksi ympäristön peltoja, mutta en havainnut mitään mainittavaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3242 11	Hiltulanlahti
Koordinaatit:	x = 6967 80, y = 531 80, z = n. 100 (Koivumäen päärak.)	
Kl.	Hiltulanlahti	
Tl.	Koivumäki 5	
Om.	Oy Gust. Ranin, os. Kauppakatu 29, Kuopio	

KuM 2384 (vanha nro 108) poikkikirves, kivik. irtolöytö

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä kesällä 1974 tarkistin poikkikirveen KuM 2384 löytösuhteita. Esineestä on seuraavat tiedot: Poikkikirves, poikkileikkaus pitkänsoikea, vuorilajidion-liusketta, suippopäinen, teräväniskainen. Löytöpaikaksi mainitaan vain Koivumäen pelto, teht. Ranin 1902.

Koivumäessä käydessäni tapasin siellä arkkitehti Nylundin sekä hänen isänsä. Kumpikaan ei ollut kuullut kiviesinelöydöstä, eikä liioin siitä, että tilan alueelta olisi myöhemmin löytynyt jotain esihistoriallista tai sellaiseksi epäiltävää. Koska vuosiluvuksi on merkitty 1902, he arvelivat, että löytö on voitu tehdä Ruununsuolla, joka sijaitsee Koivumäestä n. 2,6 km lounaaseen, Mikkeliin johtavan tien molemmin puolin. Tämä peltoalue raivattiin nimittäin juuri vuosisadan vaihteessa teht. Gust. Raninin toimesta.

Koivumäen tila sijaitsee n. 9 km Kuopiosta lounaaseen, Mikkeliin johtavan tien itäpuolella, Hiltulanlahden länsirannalla. Tilan peltoalueilla on runsaastikin sellaisia kohtia, joissa voisi olettaa olevan kivik. asp:n, mutta tarkastuksessa en havainnut mitään mainittavaa. Myös Ruununsuolla käynti oli tulokseton. Pellot ovat siellä alavia ja käydessäni kaikki viljeltynä, joten tarkastusolosuhteet eivät olleet hyvät.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3333 01	Jännevirta
Koordinaatit:	x = 6981 58, y = 540 74, z = 82, 5-85	
Kl.	Ranta-Toivala	
Tl.	Mönkkönen 16:5 Pajulahti	
Om.	Mv. Aaro Mönkkönen, os. Ranta-Toivala	

KM 17212, käyräselkäinen kourutaltoa viheriäliusketta, kivik. irtolöytö

Pienehkö, iskennänjälkiä kannassa. 112 x 32 x 26 mm.

Emäntä Maija Mönkkösen (os. Ranta-Toivala) Kansallismuseoon lahjoittama kivitaltta. Ks. vesif. Diar. 8.4.1967.

Löytänyt emäntä Maija Mönkkönen v. 1965 tai 1966 Kuopion maalaiskunnan Ranta-Toivalan kylästä Aaro Mönkkösen (os. Ranta-Toivala) omistaman Mönkkösen talon (RN:o 16:5) perunamaasta, n. 150 m Kallaveden rannasta, n. 0,5 m järven pinnan yläpuolelta.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin yllämainitun esineen löytöpaikan. Mönkkösen talo sijaitsee Kallaveden Ruskeanveden Pajulahden rannalla, n. 7 km koilliseen Kuopion tuomiokirkosta ja n. 1 km luoteeseen Kirkkoniemen eteläkärjestä. Löytöpaikka sijaitsee Mönkkösen asuinrakennuksesta n. 150 m kaakkoon ja Pajulahden pohjukasta n. 90 m itäkoilliseen. Paikka on järveen, eli länsilounaaseen, viettävää rantapeltoa, maaperä on savista ja kosteaa. Tarkastettaessa pelto oli laitumena, joten olosuhteet eivät olleet parhaat mahdolliset. Mitään mainittavaa en paikalla havainnut. Pajulahden talon väki ei liioin ole havainnut maillaan mitään mainittavaa em. kourutaltan lisäksi.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3333 01	Jännevirta
Koordinaatit:	x = 6986 46, y = 542 90, z = 87,5-90 (?)	
Kl.	Jänneniemi	
Tl.	Rissala	
Om.	Rauha Rissanen, os. Jännevirta 70940	

KuM 1395, suksi P.K. M 2060

Puuta 1,9 x 0,2 suksi eli suksen tekele.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin KuM 1395:n löytöpaikan. Siitä on seuraavat tiedot:

Löydetty 2 m syvästä suosta. Lähetetty Kansallismuseoon 16.2.1925 valt. arkeol. Appelgren-Kivalon pyynnöstä. Luov. Vihtori Miettinen, Jännevirta 31.1.1925.

Löytöpaikka sijaitsee 12,5 km koilliseen ja Jännevirrasta n. 1 km koilliseen, luoteeseen pistävän Jänneniemen keskustassa. Paikalla on laajoja sorakuoppia ja löytöpaikka on niiden länsipäässä Rissalan talon päärakennuksesta (Jännevirran lomahotelli) 570 m luoteeseen. Löytöpaikka laskee ympäristöstään huomattavasti, nykyisessä asussa paikka näyttää siltä kuin sora-kuopat aiheuttaisi näennäisen maaston laskeuman, mutta oppaanani olleen Ville Miettisen (os. Jännevirta) mukaan paikalla on luontainen syvennys. Miettinen ei osannut enää metrilleen näyttää löytökohtaa, mutta sanoi sen olevan n. 20 m sorakuoppien länsipäästä menevästä tiestä itään. Paikka on tällä kohdalla tiheää lepikkoa, pajukkoa ja koivua kasvavaa suota. Sieltä ei Miettisen mukaan ole ajettu mitään, joten löytöpaikka on lähes samassa tilassa kuin löytöaikana. Löytötietoja Ville Miettinen korjasi siten, että Jussi Molander (+) ja Antti Juvonen (+) löysivät suksen, eivätkä kiinnittäneet siihen sen enempää huomiota. Ferdinand Miettinen (Ville Miettisen veli) toimitti sen KM:ään ja sai 100 mk. Kantapuoli haettiin myöhemmin. Löytöpaikan tarkastuksen yhteydessä en havainnut mitään mainittavaa.

Juha Hirvilammi 2002 : Kävin paikalla 12.9. yhdessä Timo Jussilan kanssa. Teimme runsaasti lapionpistoja hiekkakuoppien pohjoispuoliselle alueelle havaitsematta mitään esihistoriaan viittaavaa.

KuM 3356, kivityökalu

Mv. Jalmari Rissanen, kesällä 1934 lahjoittama. Harmaasta kivistä tehty esine, jossa on reikä toisessa päässä. Löytyi Jännevirran Hovin n:o 5 kasvitarhasta kesällä 1933. Lienee alkuaan ollut joku vähäpätöisempi kivityökalu, mutta se on myöhemmin kokonaan turmeltu. Ei esihist. esine.

Lauri Pohjakallio

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 3356

Reikäkivi, latte, reikä tehty iskemällä esineen molemmilta puolilta. Reikää lähempi pää katkaistu iskemällä ja toista päätä hiottu latteaksi. Ehkä painokivi, ei esihistoriallinen (?), reiän halkaisija 6 mm. 83 x 53 x 16 mm. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2674 ja 2675.

J.A.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3244 03	Vaajasalo
Koordinaatit:	x = 6979 42, y = 544 40, z = 95-97,5 (asuinrakennus)	
Kl.	Kurkiharju	
Tl.	Yrjölä 4:25	
Om.	Mv. Armas Pitkänen, os. Kortejoki, Kurkiharju	

KM 18551, hioin

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin yllä mainitun esineen löytöpaikkaa. Kurkiharju sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 9 km itäkoilliseen. Yrjölän talo on Kallaveden Riihilahden rannasta n. 200 m koilliseen ja Kurkiharjun kansakoulusta 300 m kaakkoon. Talo on tasaisella hiekkamaalla, josta rinne alkaa laskeutua lounaaseen, Riihilahteen.

Hioimen on löytänyt Yrjölän emäntä Regina Pitkänen aivan talon vierestä, siitä n. 5 m kaakkoon olevasta hiekkaisesta pellosta. Tarkastin löytöpaikkaa, joka oli kesannolla ja kynnetty, joten olosuhteet olivat aika hyvät. En havainnut kuitenkaan mitään mainittavaa. Kiertelin myös ympäristön hiekkakuoppia, mutta niitäkin tuloksetta. Muuta mahdollisesti esihistoriallista ei Yrjölän maalta ole löytynyt.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3244 03	Vaajasalo
Koordinaatit:	x = 6979 64, y = 544 18, z = n. 97,5	
Kl.	Kurkiharju	
Tl.	Kansakoulu	
Om.	Kuopion kaupunki	

Maisteri Salme Vehvilällä Oulussa:

1) Kourutaltoa, ilman syvennettyä kourua, mustanvihreää sädekiviliusketta

2) Pohjal. lattea tasataltoa, viheriänharmaata sädekiviliusketta

3) Taltoa, mustaa sädekiviliusketta

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin yllämainittujen esineiden löytöpaikkaa, joka löytötietojen mukaan on Kurkiharjun kansakoulurakennuksen kohdalla. Esineet ovat löytyneet kansakoulua rakennettaessa.

Kurkiharjun kansakoulu sijaitsee Kallaveden Riihilahden rannalla n. 300 m lahdesta koilliseen. Koulun tonttialue on hiekkamaata ja koulurakennus on töyryllä, josta rinne laskeutuu jyrkähkösti lounaaseen eli järvelle, loivasti muihin suuntiin. Koulun alueelta ei tiettävästi rakennusvaiheen jälkeen ole löytynyt kivesineitä tms. Leena Tomanterä on v. 1971 käynyt paikalla. Koska silloin suunniteltiin koululle lisärakennusta, koulurakennuksesta n. 20 m koilliseen suoritti Tomanterä 3 m x 80 cm laajuisen koekaivauksen, joka jäi tuloksettomaksi (ei kert.). Tarkastukseni yhteydessä ei ilmennyt mitään uutta.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta: 3333 01 Jännevirta
Koordinaatit: x = 6980 42, y = 544 27, z = n. 85-90
Kl. Kurkiharju
Tl. Savonkaarre 2:6
Om. Taisto Pitkänen, os. Kurkiharju

KuM 3354, taltta, kivik. irtolöytö

Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkistin Kurkiharjun kylässä Savonkaarten talon maalta löytyneen kivitaltan löytöpaikan. Löytötiedot ovat seuraavat: Löyd. vuonna 1914 Kuopion mlk:n Kurkiharjun Savonkaarten n:o 2 maalta, Naulalammin rannalta n. 50 m:n päässä rannasta ja 100 m tilan n:o 1 rajasta. Se löytyi kynnetessä savikkopeltoa. Löytöjä mv. Pekka Pitkänen, Kurkiharju. Luov. mv. Kalle Pitkänen, Kuopion mlk, kesällä 1934.

Savonkaarten tila sijaitsee Kuopiosta n. 10 km koilliseen ja Jännevirrasta n. 6 km kaakkoon. Löytöpaikka sijaitsee Savonkaarten talosta n. 500 m länsiluoteeseen ja on Naulajärven so. lounaaseen viettävä pelto. Tarkastusajankohtana pelto oli heinämaana, joten olosuhteet olivat huonot. Mitään mainittavaa en paikalla havainnut. Savonkaarten mailta ei mv. Taisto Pitkäsen mukaan ole sen koommin löytynyt mitään esihist. esineitä.

Lauri Pohjakallio 6.3.1975

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 3354

Poikkitaltta, kantaan kapeneva, kaarevateräinen. Muotoiltu pystyiskennällä. Kanta iskemäpintaa näkyy kevyen hionnan alta, teräkulma murtunut, tummanvihreätä liusketta. 125 x 45 x 21 mm. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2666 ja 2667.

J.A.

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: **4459**

Lattea **kourutaltta**.

Pekka Pitkänen, 19.1.56 lahjoittama. Tuonut: op. Yrjö Pitkänen, Kurkiharju n:o 2, Savonkaarre, Neulalammen pelto n. 0,5 km:ä talosta. Löyt. P.P. v. 1908. Kivitaltta löyd. v. 1906 Kurkiharjun Riihilahdesta. Löydetty kansakoulun perustaa kaivettaessa. Ollut tähän asti koulun havaintovälinekokoelmassa. Samalta paikalta löydetty kaksi muuta talttaa. Ilm. Muinaistieteelliselle Toimikunnalle 27.2.56. Mitat: n. 16 cm pitkä, 5 cm leveä. Kivitaltan teelmä.

Lattea kourutaltta, tummanharmaata liusketta, hiottu terästä ja lappeilta sekä kyljistä vain korkeimmilta kohdiltaan. Kapenee terää ja kantaa kohti. 83 x 32 x 13 mm. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2853-2856.

J.A.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Kurkiharju	1.100/22
---------------	-------------------	-----------------

Peruskartta:	3244 03	Vaajasalo tai
	3333 01	Jännevirta

KM 1581, tasataltta

Pit. 74, lev. 32 ja paks. 14 mm.

Kurkiharjun kylästä. Färl. 1749.

Kuopio	Kurkiharju	Kylkiäismäki	1.100/23
---------------	-------------------	---------------------	-----------------

Peruskartta	3244 03	Vaajasalo
Koordinaatit:	x = 6978, y = 546 (Kylkiäismäki)	
Kl.	Kurkiharju	
Tl		
Om.		

KuM 3357, kivityökalun kappale

Kiveä, mustasta kivistä tehty.

Kuopion inventoinnin yhteydessä pyrin tarkastamaan KuM 3357:n löytöpaikkaa. Löydöstä käytössäni oli seuraavat tiedot: Löytyi kesällä 1934 Kurkiharjun n:o 2:n maalla olevan Kylkiäisvuoren etelärinteeltä n. 50 cm syvyydestä ja 2 m:n läpimittaisesta hiekkahaudasta. Luov. K. Pitkänen kesällä 1934.

Kylkiäismäki sijaitsee n. 3,3 km Kortejoen sairaalasta itäkoilliseen. Kiertelin Kylkiäismäen etelärinnettä havaitsematta mitään mainittavaa ja löytämättä mitään hiekkahautaa. En tosin tavoittanut ketään paikkakuntalaista, joka mahdollisesti olisi voinut opastaa löytöpaikkaan taikka tiennyt hiekkahaudan sijainnin.

Lauri Pohjakallio 6.3.1975

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 3357

Poikkikirveen (?) teräkatkelma. Hieman kaareva terä sekä kylki hiottu hyvin. Selkäpuoli on iskemän jäljeltä. Ehkä leventynyt kantaa kohti, tummanvihreätä liusketta. 81 x 55 x 22 mm. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2672 ja 2673.

J.A.

Juha Hirvilammi 2002: Kävin paikalla 18.9 2002. Kiersin kylkiäismäen SE-puolen hakkuu-aukean ja vanhan pellon ladonraunion luona tehden myös lapionpistoja ilman tulosta. Jouko Aroalhon saavuttua paikalle koekuopitimme lapionpistoin Riitaharjun tien seutua taltan löytökohdilta löytämättä muuta kuin joitain palaneen näköisiä kiviä.

Kuopio	Kortejoki	1.100/24
---------------	------------------	-----------------

Peruskartta: 3244 03 Vaajasalo
Koordinaatit: x = 6977, y = 543
Kl.
Tl.
Om.

KuM 151, tasataltta

Ohut, tasaleveä, terävähkö reunoilta, noin nimeksi hiottu.

Lauri Pohjakallio 1975: Löytötiedoissa mainitaan: Räätäli Panzar, Kortejoki, pelto Kuopion p. 19.6.1904. Kuopion inventoinnin yhteydessä en saanut löytösuhteita yhtään selvemäksi. Kortejoki sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 8 km itään, Kallaveden rannalla.

Juha Hirvilammi 2002: Kävin Kortejoen maisemissa 16.9. 2002 havaitsematta mitään erityistä.

Kuopio	Vaajasalo	1.100/25
---------------	------------------	-----------------

Peruskartta: 3242 12 tai
3244 03 tai
3331 10 tai
3333 01
Koordinaatit:
Kl.
Tl.
Om.

KM 1584, kourutaltta

Pit. 74, lev. 44 ja paks. 15 mm. Färl. 1752. Samasta paikasta kuin n:ot KM 1582, 1583 (= Waajasalo)

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä löytötietoja ei saatu täsmennetyksi. Vaajasalon saari sijaitsee Kallavedessä Kuopion tuomiokirkosta n. 7 km itään.

Paikkaa ei yritetty tarkentaa vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Vaajasalo	1.100/26
Peruskartta:	3242 12 tai 3244 03 tai 3331 10 tai 3333 01	
Koordinaatit:		
Kl.		
Tl.		
Om.		

KM 1583, pieni tasataltta

Pit. 60, lev. 23 ja paks. 8 mm. Samasta paikasta kuin edell. (= 1582 KM) Färl. 1751.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä löytötietoja ei saatu täsmennetyksi. Vaajasalon saari sijaitsee Kuopion tuomiokirkosta n. 7 km itään, Kallavedessä.

Paikkaa ei yritetty tarkentaa vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Vaajasalo	1.100/27
Peruskartta:	3242 12 tai 3244 03 tai 3331 10; 3333 01	
Koordinaatit:		
Kl.		
Tl.		
Om.		

KM 1582, tasataltta

Pit. 112, lev. 53 ja paks. 21 mm. Waajasalosta. Färl. 1750.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä löytötietoja ei saatu täsmennetyksi. Vaajasalon saari sijaitsee Kallavedessä, Kuopion tuomiokirkosta n. 7 km itään.

Paikkaa ei yritetty tarkentaa vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Riistavesi	Melalahti	1.100/28
---------------	-------------------	------------------	-----------------

Peruskartta: 3244 06 tai
3333 04 ?

Koordinaatit:
Kl.
Tl.
Om.

KuM 2662, tasataltta

Terä on hakattu aivan rikki. Löydetty pellosta. Mitat 11,0 x 5,7 x 2,2.
Luov. herra Arvi Pirinen, Kuopio syysk. 1930.

Kukaan tapaamistani paikkakuntalaisista ei tuntenut Piristä, eikä tiennyt tästä esinelöydöstä mitään. Paikka jäi siis tarkastamatta Kuopion inventoinnissa 1974.

Lauri Pohjakallio 14.3.1975

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 2662
Vihreästä sädekiviliuskeesta valmistettu **oikokirves**, kannasta, lappeilta ja terästä murtunut, kyljissä hiontaa. Kapenee kantaa kohti. Poikkileikkaukseltaan nelisivuinen, kyljet ja lappeet kuperat. Ks. kuvaa.
Negatiivit F.a. 2868 ja 2869.
J.A.

Paikkaa ei yritetty tarkentaa vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Riistavesi	1.100/29
---------------	-------------------	-----------------

Peruskartta: 3333 04 Kotasalmi
Koordinaatit:
Kl.
Tl.
Om.

Kuopion lyseon kokoelmat, keihäänterä tai veitsi

Löyd. Lohilahden ja Riistaveden kylien välillä olevasta suosta (sen on ant. lyseol. Vartiainen).

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä kesällä 1974 selvisi yllämainitusta löydöstä sen verran, että lyseota käyneitä Vartiaisia on asunut Vartialassa (x = 6980 90, y = 553 80). Siellä ei kuitenkaan tiedetty mitään löydöstä. Yllämainittujen kylien raja on Vartialasta n. 800 m koilliseen ja kulkee n. luode-kaakko -suuntaisena parinkin suon läpi. Näillä en havainnut mitään mainittavaa.

Paikkaa ei yritetty tarkentaa vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Riistavesi	1.100/30
--------	------------	----------

Peruskartta:	3244 06	Riistavesi
Koordinaatit:	x = 6978 90, y = 556 56 (päärakennus)	
Kl.	Riistavesi	
Tl.	Voutila 1:45	
Om.	Esko Voutilainen, os. Riistavesi	

KM 3281 A Lp. Kuopion pit. tasataltta, kolmiomainen

Pit. 64, l. 38 ja p. 10 mm. Tullut virkatietä. Kuopion kuv. kirje 7.7.96. Löydetty tilalta N:1 Riistaveden kylässä. (Kuvernöörin kirje 2403).

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä 1974 selvisi, että Riistaveden talo no:1 on ollut Voutila, joka sijaitsee Melalahden kirkosta n. 1540 m lounaaseen ja Kopolanvirrasta n. 100 m etelä-lounaaseen. Talossa löydöstä ei tiedetty mitään, eikä sen maalta nykyisen omistajan tietämän mukaan ole viime aikoina löytynyt mitään.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuopio	Riistavesi	1.100/31
--------	------------	----------

Peruskartta:	3244 06 tai	3333 04 ?
Koordinaatit:		
Kl.	Riistavesi	
Tl.		
Om.		

KuM 34, reikäkivi

Gneissiä, rapautunut, reikä kairattu.

Löytötietoina mainitaan: Riistaveden kylä, pellosta 15 tuum. syv.. Taloll. Matti Rissanen 18 IX 84.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä 1974 en onnistunut paikallistamaan löytöpaikkaa. Rissasesta eivät tapaamani riistaveteläiset tienneet mitään.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta: 3244 06 Riistavesi
 Koordinaatit: x = 6977 20, y = 556 00 (päärakennus)
 Kl. Riistavesi
 Tl. Kaunisniemi 8:7
 Om. Felix Hakkaraisen perilliset, os. Riistavesi

KuM 3478, kivikirves, kiveä, dioriittinen

Kirveenmuotoinen reikäkivi. Mitat: 11 x 4 x 3 cm.

Löytötiedoiksi mainitaan: Riistavesi N 27. Löytäjä Felix Hakkarainen, Riistavesi. Luov. lyseolainen U. Antikainen, Kuopio 20.10.1935.

Kuopion inventoinnin yhteydessä kesällä 1974 selvisi löytöpaikasta sen verran, että tila N 27 ja Felix Hakkarainen yhtyivät yllä mainittuihin tietoihin. Antikaiset taas ovat viettäneet kesälomiaan Kaunisniemessä. Talon nykyiset asukkaat eivät tosin tienneet löydöstä mitään, eivätkä siis tunteneet tarkkaa löytöpaikkaa. Kaunisniemi sijaitsee n. 3,2 km lounaaseen, Särkijärven pohjoisrannalla olevalla kumpareella. Tarkastelin peltoja talon ympäristössä, mutta en havainnut mitään mainittavaa.

Lauri Pohjakallio 14.3.1975

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 3478

Rombinmuotoinen reikäkirves. Harmaata, mustapilkullista kiveä. Lappeet tasaiset, porattu reikä lieriömuotoinen. Pää suipot. Mitat: 116 x 48 x 33 mm. Ks. kuvaa.

Negatiivit: F.a. 2991 ja 2992.

J.A.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta: 3244 06 Riistavesi
 Koordinaatit: x = 6979 43, y = 555 76, z = 82,5-85
 Kl. Riistavesi
 Tl. Siikalahti 5:8
 Om. Mv. Pekka Karttunen, os. Riistavesi

Riistaveden kirjasto, taltta

84 x 55 x 15 mm. Löytänyt maanviljelijä Lauri Karttunen 18.5.195 Riistaveden kylästä omistamansa Siikalahden talon (N 5) pellosta. Esine löytyi peltoa kynnetäessä ja on löytöpaikka mutapeltoa.

Lauri Pohjakallio 1975: Inventoinnin yhteydessä tarkastin löytöpaikan 1974. Se sijaitsee Melalahden kirkosta n. 2 km 60 m lounaaseen ja Siikalahden talosta n. 480 m kaakkoon. Löytöpaikka on n. pohjoiseen viettävää peltorinnettä. Tarkastuksen aikana paikalla kasvoi heinää. Mv. Pekka Karttunen kertoi, että talon maalta ei muuta ole löytynyt. En havainnut paikalla mitään mainittavaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta: 3244 06 Riistavesi
Koordinaatit: x = 6979 84, y = 555 02, z = n. 85
Kl. Riistavesi
Tl. Salmela 14:10
Om. Mv. Jalmari Kankkunen, os. Riistavesi

Riistaveden kirjasto, poikkikirves

158 x 57 x 38 mm.

Löytänyt ja Keihäsniemen kansakoululle lahjoittanut maanvilj. Jalmari Kankkunen (os. Riistavesi, Salmela). Esine on löydetty Riistaveden pitäjän Riistaveden kylästä n:olta 14 Salmela -nimisen talon pellosta. Löytö tehtiin uutisraivauksen yhteydessä maata kynnettäessä. Paikalla on mäenkumpu n. 100 - 150 m järvestä. Maa on savimultamaata. Koulun kokoelmiin lahjoitettu löytövuonna 1934. Lisäksi on kerrottu löytöpaikalla tavatun saviesineiden siruja ja mm. savipiippu. Nämä ovat kuitenkin tarkemmin toteamatta, eikä tallessa ole niistä mitään. - Kts. Esihist. os:n kiertokirje kansak. N 2208.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkastin yllämainitun esineen löytöpaikan. Salmelan tila sijaitsee 2,8 km Melalahden kirkosta länteen, Likoveden Siikalahden pohjoisrannalla. Löytöpaikka sijaitsee Salmelan päärakennuksesta n. 40 m koilliseen ja n. 40 m luoteeseen Siikalahden rannasta. Paikka on savista peltoa ja kasvoi tarkastettaessa vahvasti heinää, joten havaintojen teko oli vaikeaa. Maasto viettää järveen, eli kaakkoon. Esineen löytäjä Jalmari Kankkunen osoitti minulle löytöpaikan. Hän ei ole tavannut paikalla muita kivi-kautisia esineitä. Yllä oleva tieto saviesineiden siruista tarkoittaa savipiippujen varsia.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3244 06	Riistavesi
Koordinaatit:	x = 6978 70, y = 557 66, z = n. 92,5	
Kl.	Riistavesi	
Tl.	Hätilä 10	
Om.	Väinö Kananen, os. Riistavesi	

Riistaveden museo No: 168 (= Riistaveden kirjastossa), pallonuija

Suppiloreikäinen, vuolukiveä. Pinta tikattu ja hiottu, rapautunut. Myös reiässä tikkauksen jälkiä. 123 x 115 x 75 mm, reiän halkaisija 48/33 mm.

Löytänyt vanhaisäntä Juho Miettinen 1930-luvulla Riistaveden kunnan Riistaveden kylästä Hätilä talon "Yläpään" pellosta. Pelto sijaitsee Hukkaniemen keskivaiheilla n. 600 m Hovilahdesta itään ja Kotalahdesta n. 1 km luoteeseen. Ks. Eero Miettisen tekemä lisäys O. Keski-talon karttaan 1969 vuodelta, Riistavesi Leppäranta. Ks. myös verif. E. Miettisen kirja MSE verif. 74.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä v. 1974 esineen löytäjä vanhaisäntä Juho Miettinen osoitti minulle löytöpaikan, joka sijaitsee Melalahden kirkosta n. 1 km 160 m etelälounaaseen ja Hätilän talosta n. 500 m etelälounaaseen. Paikka on tasaista peltoa, savi-maata. Löytöpaikasta n. parinkymmenen metrin päässä luoteeseen rinne alkaa laskeutua, jär-ven rantaan löytöpaikalta on n. 300 - 500 m. Tarkastettaessa löytöpaikka oli viljelty, mutta niin harvaan, että pellolla saattoi kävellä. En havainnut mitään mainittavaa.

Kivikirveen, kertoi Juho Miettinen löytyneen vanhan pajan sijasta kiveyksestä. Kirves on joutunut hukkaan. Paja sijaitsi Hätilän talosta n. 130 m kaakkoon (x = 6979 12, y = 557 99). Paikalla oli pajahiilenjätteitä yms. pajan jäännöksiä. Muuta mainittavaa en tässäkään havain-nut.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta: 3244 06 Riistavesi
Koordinaatit: x = 6978 67, y = 554 80
Kl. Riistavesi
Tl. Huttulansaari, 21
Om. Anja Kankkunen, os. Riistavesi

KM 12110, ongenkourunvarsi

67 x 11 x 7 mm.

Riistaveden kunnan Savulahden kansakoulun kokoelmista Kansallismuseoon siirretty kiviesine. Diar. 5.4.49. Verif. Läh. kipsijäljennös. Kts. Esihist. os. kiertokirje kansakouluille no: 2215.

Löytänyt maanvilj. Lauri Karttunen (os. Riistavesi, Siikalahti) v. 1924 Riistaveden pitäjän Riistaveden kylän n:o 21 talon (om. maanvilj. Antti Kankkunen, os. Riistavesi, Huttulansaari) Hämeenniemen savipelloilta järven rannalta. Löytöpaikka on entistä järven pohjaa.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä kesällä 1974 tarkastin yllä mainitun esineen löytöpaikkaa. Huttulansaaren tila sijaitsee Melalahden kirkosta n. 3,1 km lounaaseen, Likoveteen lounaasta pistävässä niemessä. Löytöpaikka sijaitsee talosta 200 m etelään Lepäselän Lipposlahden pohjoisrannalla, n. 20 m:n säteellä rannasta. Huttulansaaren talossa ei osattu osoittaa aivan tarkkaa löytökohtaa. Paikalla on nimittäin verraten jyrkkä törmä etelään Lipposlahteen, eikä minulle selvinnyt onko löytö tehty törmän alta, eli melkein nykyisen vedenpinnan korkeudelta, vaiko törmän päältä, ehkä n. 5m korkeammalta. Löytöalue oli kasvilisuiden peitossa, joten tarkastusolosuhteet olivat huonot. Huttulansaaren talon väki ei tiennyt alueelta tehdyn muita löytöjä.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta: 3244 09 Tuusjärvi
Koordinaatit: x = 6977 45, y = 562 88, z = vähän yli 90
Kl. Leppäranta
Tl. Tervaniemi 1:33
Om. Pauli Miettinen, os. Riistavesi, Leppäranta

KuM 5820, tasataltta

Harmaata, valkealaikullista piitä, kauttaaltaan hiottu, kanta lohkeillut. Yläpinnalta terää hiottu muuta laskua jyrkemmäksi. 70 x 37 x 19 mm.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä tarkastelin Riistaveden Leppärannan peltoja. Tervaniemen tilan kohdalla oli traktori "mullittamassa" perunamaata. Koska alueelta läheisyydestä on kivikautisia löydöksiä, lähdin kulkemaan perunamaata traktorin perässä. Kun sitten kohtasin traktorin ja sitä kuljettavan eläkeläinen Viljo Väätäisen, kerroin kuka olen ja mitä teen. Väätäinen ei ollut tällä pellolla havainnut mitään mainittavaa, mutta sanoi edellisellä viikolla Vaarun toisella puolella olevalle pellolle apulantoja levitellessään huomanneensa, että puukko oli jäänyt pois matkasta ja koska säkit piti avata katseli ympäristöön, josko löytäisi jotain terävää. Hän löysi terävän kiven "ihän kuin ihmisen tekemän" ja aukaisi säkit sillä. Koska hän oli tietoinen minun liikkumisesta paikkakunnalla, hän pani kiven traktorin pukille ja ajatteli tulla käymään. Kivi oli kuitenkin matkalla pudonnut ja hän antoi asian olla. Lähdettiin sitten yhdessä katsomaan josko kivi löytyisi ja löytyihän se verrattain vähäisen etsimisen jälkeen.

Löytöpaikka sijaitsee Melalahden kirkosta n. 5,5 km itäkaakkoon, Tervaniemen tilasta n. 300 m pohjoiskoilliseen, Kuopio-Joensuu -maantien ja Vaarun toisella puolella olevalla Vaarunpellolla, pellolla olevasta ladosta n. 30 m länsiluoteeseen. Löytöpaikka on savista peltoa, joka pistää itäkaakkoon muinaisena niemenä tai matalikkona. Maasto löytöpaikan pohjoispuolella laskee jyrkästi Putikonärveen, etelässä Vaarun ja Vaarunpellon väliseen notkoon. Löytöpaikka oli kynnetty ja helppo tarkastaa, mutta en havainnut siellä mitään mainittavaa.

**KuM 5930:1, kvartsi-iskoksia 14 kpl
2 kivilaji-iskoksia 3 kpl**

Löytänyt maanviljelijä Eero Miettinen (os. Leppäranta, Poikala) 26.5.1975 Leppärannan Vaarunpellolta pellolla olleista ladonjätteistä 70 - 80 m länsilounaaseen. Ladonjätteet ovat ilmeisesti ladosta, joka mainitaan KuM 5820 yhteydessä ja joka on merkitty peruskartalle. Löytö on siis tehty tasataltasta n. 50 m länsilounaaseen, paikalta, jossa Eero Miettisen mukaan on muutaman aarin alue kivan tuntuista pehmeää multamaata savikon keskellä. Paikka viettää etelään päin. Yllä mainitut iskokset löytyivät siitä pieneltä alalta. Paikalla käydessään Miettinen ei huomannut mitään tulisijaan viittaavaa.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3244 09	Tuusjärvi
Koordinaatit:	x = 6975 22, y = 563 66, z = yli 85	
Kl.	Syrjäsaari	
Tl.	Ihalanaho 3 :4	
Om.	Erkki Koponen, os. Riistavesi	

Riistaveden museo (= Riistaveden kirjastossa), rombinmuotoinen reikäkivi

Kiillepitoista pehmeää kiveä. Lattea, pinta rapautunut, hionnasta vain rippeitä jäljellä, lähinnä särmissä. 217 x 169 x 22 mm.

Löytänyt 1950-luvulla Erkki Koponen Riistaveden kunnan Syrjäsaaren kylästä, Viianveden rantatörmästä Ihalanahon talosta n. 300 m SSE. Ks. Eero Miettisen kirja 5.2.1973 = MSE-verif. n. 74.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä 1974 tarkastin yllämainitun esineen löytöpaikkaa. Esineen löytäjä osoitti minulle löytöpaikan, joka on savista peltoa Viianveden ja Likolammen välisellä kannaksella. Löytöpaikka sijaitsee Ihalanahon talosta 460 m kaakkoon Viianveteen viettävällä rantatörmällä, n. 50 m koilliseen Viianveden rannasta. Löytöpaikasta n. 100 m koilliseen näin pellossa kvartsin, jonka jätin sinne. Muuta mainittavaa en paikalla havainnut, eikä Ihalanahon talossa tiedetty reikäkiven lisäksi muuta löytyneen.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3244 09	Tuusjärvi
Koordinaatit:	x = 6971 48, y = 561 26, z = n. 90	
Kl.	Riistavesi (Summa)	
Tl.	Summanmäki, 16	
Om.	Marti Keränen, os. Summa jp. 550, 71999 Kuopio	

KM 13658, kourutalta, 112 x 32 x 3 mm

Tuusniemen piirin nimismiehen kautta museolle lahjana saatu esine. Verif. Diar. 3.12.1954. Esineen on löytänyt Lauri Koponen Riistaveden pitäjän Summan kylästä Paavo Koposen omistamalta tilalta n. 5 vuotta sitten (kartta verif.). Talta löytyi peltotöiden yhteydessä auranviilloken syvyydestä savipelloilta.

Lauri Pohjakallio 1975: Kuopion inventoinnin yhteydessä kävin tarkastamassa löytöpaikkaa. Se sijaitsee n. 8,5 km Melalahden kirkosta kaakkoon Savulahdesta Viitajoelle vievän tien pohjoispuolella, Summalammesta n. 60 m länteen. Paavo Koposella oli kauppa, jonka hän on lopettanut ja myynyt maansa naapuritalolle, jossa löydöstä ei tiedetty mitään. Verifikaatin mukaan löytöpaikka on kaupparakennuksesta n. 40 m lounaaseen, kaupalle johtavan tien kaakkoispuolella. Paikka on kaakkoon viettävää svista peltoa, joka tarkastusajankohtana oli "villissä" tilassa, eli kasvoi kaikenlaista sekalaista. En havainnut paikalla mitään mainittavaa, mutta koska topografisesti sattuu Olkiveden ja Kohmaveden välisen salmen rannalle, kannattaa paikkaa tarkkailla.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3333 04	Kotasalmi
Koordinaatit:	x = 6984 34, y = 550 78 (asuinrakennus)	
Kl.	Ryönä	
Tl.		
Om.	Toivo Räsänen	

KuM 4391, kivikirves

Taitavasti tehty, reiän halk. 2 cm. Löyd. pellostä Riistavesi Lohilahti v. 1949.

Rva Olga Niemi, Riistavesi, Lohilahti, 27.9.51 lahjoittama.

Kirjoittaessani artikkelia Aarni 17:ään (kuva 13) perkasin yllä mainitun esineen löytösuhteita. Lohilahdessa Olga Niemeä ei tunnettu, Mutta Koillis-Savo lehden välityksellä asiaa tiedustellessani sain tietää, että Olga Niemi asui pari vuotta yllä koordinaatein merkityssä rakennuksessa. Se on nykyisin lehtori Toivo Räsänen kesämökinä. Räsänen ei asiasta tiennyt mitään, mutta sen verran tiesi, että Niemi ei muuta viljellyt kuin kasvimaata tai rakennusten ympäristön lähipeltoja. Rouva Niemen nykyistä asuinpaikkaa tai edes sitä, elääkö hän enää, ei hänen asuinpaikkansa tuntenut Jaakko Heikkinen tiennyt. Arveltua löytöaluetta en toistaiseksi ole käynyt tarkastamassa.

Lauri Pohjakallio 27.3.1979

Kuopion museo KhO esihistorialliset kokoelmat No: 4391

Rombikirves, pyöreä reikä (? 18 mm) porattu putkikairauksella, ylä- ja alalape suorat, kauttaaltaan hiottu, murtunut hieman molemmista päistään. Vihreänmustaa kiveä, jossa on vaaleita kiteitä. 91 x 48 x 29 mm. Ks. kuvaa.

Negatiivit F.a. 2781 ja 2787

J.A.

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Peruskartta:	3244 03	Vaajasalo
Koordinaatit:	x = 6977 95, y = 545 97, z = n. 95	
Kl.	Kurkiharju	
Tl.	Kylkiäismäki	
Om.	Rauma-Repola Oy	

KuM , kourutaltoa

Kesäkuun 6. päivänä 1986 Heino Nurmi toimitti Kuopion museoon Kuopion Kurkiharjun kylässä hiekanotossa löytämänsä kourutaltoa. Taltoa löytyi Riihilahti-Mattila -tien varresta Riitaharjun taloon erkanevan tien tasoittamisen yhteydessä n. 10 m:n päästä tienrististä Riitaharjuun päin (Ver. 4/86).

Jouko Aroaho 1987: Kävin tarkastamassa Museoviraston tutkija Matti Huurteen kanssa löytöpaikkaa 12.9.1986. Löytökohdalla tie nousee etelään viettävää metsärinnettä harjulle ja tien kaakkoisreunassa oli näkyvissä n. neliömetrin laajuinen ja 60-70 cm syvä kuoppa, josta hiekkaa oli nostettu tielle korjaustyössä. Taltoa on ilmeisesti tästä kuopasta. Mitään erityistä ei paikalla havaittu ja tienristeyksen ympäristöön tehdyistä lapionpistoistakin tuli näkyviin vain puhdas hiekka.

Kun löytöpaikka on peruskartalta katsottuna ollut yhteydessä Muinais-Saimaan korkeampien vedenkorkeuksien aikana Kallaveteen, voisi löytö hyvin viitata jossakin lähellä olevaan kiinteään asuinpaikkaan, vaikka tämän tarkastuksen yhteydessä merkkejä sellaisesta ei tavattu.

Kävin paikalla 18.9. ja kiersin Kylkiäismäen kaakkoisrinteen hakkuuaukean ilman havaintoja. Myöskään Riitaharjun irtolöytöpaikalla en tehnyt uusia havaintoja huolimatta siitä, että Jouko Aroaho saapui paikalle auttaakseen etsinnöissä. Kävimme myös Riitaharjussa ja Kurkiharjussa. Kurkiharjussa havaittiin tervahauta.

Peruskartta: 3242 09 Haminalahti
Koordinaatit: x = 6974 60, y = 523 36, z = 100
Kl. Kuopio
Tl Murtoselkä 5:35
Om. Veikko Turunen, os. Joutenjärvi 70800 Kuopio, p. 977.327162

Reikäkivi, kivikautinen irtolöytö

Jouko Aroaho 1990: Kuopion museoon toimitettiin 6.8.1990 Kuopion Tomperinlahdesta Tapi Airaksisen kotitalonsa pihaan viime syksynä ajetusta hiekasta löytämä reikäkivi. Hiekka on peräisin 6-7 kilometrin päästä, Rytken Murtoselän talon maalta sorakuopasta. Kävin 8.8.1990 katsomassa sorakuoppaa.

murtoselän talo sijaitsee Rytkyjärven itäpuolella kulkevan Kaislastenlahti-Rytty -tien varrella, tien itäpuolella. Hiekanottoaika on n. 200-250 m päärakennuksesta eteläkaakkoon ja rajoittuu idässä Loukkupuroon. Peruskartalle (1971) on merkitty alueelle hiekkakuoppa, mutta tarkastuksessa totesin, että kuoppaa on laajennettu pohjoisen suuntaan ja tuorein hiekanotto on sieltä. Hiekanotto on kuopan keskellä ulottunut n. 3 m syvyyteen. Kuopan seinämissä näkyy selvästi maa-aineksen kerrostuneisuus.

Tein kuopan pohjalle ja myös reunoille muutamia koekuopanteita, joista ei tullut näkyviin mitään erityistä. Mahdollinen asuinpaikka voi olla jossakin toisaalla, sillä Loukkupuron molemmilla puolilla on muitakin metsittyneitä kivikautiseksi asuinpaikaksi sopivia tasanteita.

Havaintomahdollisuudet: Sorakuopassa hyvät, metsäkankaalla huonot.
Opas: Veikko Turunen neuvoi suullisesti paikan.
Tiedossa olevat maankäyttö-
suunnitelmat, kiireellisyys: Maa sopii lähinnä täytemaaksi, silloin tällöin otettu muutamia kuormia. Tarkastusajankohtana ei maanottoa meneillään.
Hoito ja kunto: Tuhoutunut osittain
Vaatii tutkimuksia tuhoutumisen estämiseksi
Rajattu arvion pohjalta
Aiemmat tiedot: Savon Sanomat 4.8.1990
Aiemmat löydöt: Kts. Ver. 11/90
Negatiivit: F.a. 3151-4

Paikalla ei käyty vuoden 2002 inventoinnin yhteydessä.

Kuvaluettelo

Kunta	Kohde	Kohde nro	Kuva nro	Kuvaus	Sivu nro
Kuopio	Iivarinsalo	1.130	1	Asuinpaikka etelästä	54
			2	Asuinpaikka pohjoisesta	55
Kuopio	Hiekkanlahti	1.131	1	Hakkuuaukea etelästä	57
			2	Rautakuonaa aurausvaossa	58
			3	Keramiikkaa aurausvaossa	58
Kuopio	Kopolanniemi	1.132	1	Röykkiö etelästä	60
			2	Röykkiön länsipää luoteesta	61
			3	Penkomisen jäljet röykkiössä	61
			4	Röykkiö kaakosta	62
Kuopio	Kihonniemi	1.133	1	Röykkiö maisemassa lounaasta	64
			2	Röykkiö lounaasta koilliseen	65
			3	Röykkiön pohjoispää koillisesta	65
			4	Röykkiön pohjoispää lounaasta	66
Kuopio	Majoisenpuro	1.134	1	Tasattu alue harjanteen päässä	68
			2	Kaksi kiviriviä	69
			3	Kivirivit etualalla, alue taustalla	69